

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

62. aastakäik

21. juuni 2019

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/1011, 13. detsember 2018, millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2017/565 teatavate registreerimistingimuste osas, et edendada VKEd kasvaturgude kasutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL kohaldamisel ⁽¹⁾	1
★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/1012, 12. märts 2019, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 ja sätestatakse erandid kontrollpunktide määramise eeskirjadest ja piiripunktide miinimumnõuetest ⁽¹⁾	4
★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/1013, 16. aprill 2019, liitu sisenevatest teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetistest etteteatamise kohta ⁽¹⁾	8
★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/1014, 12. juuni 2019, millega kehtestatakse piiripunktide, sealhulgas kontrollikeskuste miinimumnõudeid käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad ning piiripunktide ja kontrollipunktide loetlemise vorm, kategooriad ja lühendid ⁽¹⁾	10
★ Komisjoni määrus (EL) 2019/1015, 20. juuni 2019, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate aminopüraliidi, kaptaani, tsüasofamiidi, flutianiili, metüülkresoksiimi, λ-tsühalotriini, mandipropamiidi, püraklostrobiini, spiromesifeeni, spirotetramaadi, teflubensurooni ja tetrakonasooli jääkide piirnormidega ⁽¹⁾	23
Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/1016, 20. juuni 2019, milles käsitletakse lõssipulbri madalaimat müügihinda rakendusmäärusega (EL) 2016/2080 avatud hankemenetluse raames toimivas kolmekümne seitsmendas osalises hankemenetluses	65

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

OTSUSED

- ★ Nõukogu otsus (EL) 2019/1017, 14. juuni 2019, seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus seoses Gruusia 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepinguga ühinemise tingimustega 66
- ★ Nõukogu otsus (ÜVJP) 2019/1018, 20. juuni 2019, millega muudetakse otsust 2014/386/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid vastusena Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikule annekteerimisele 69

SOOVITUSED

- ★ Komisjoni soovitus (EL) 2019/1019, 7. juuni 2019, hoonete ajakohastamise kohta ⁽¹⁾ 70

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/1011,

13. detsember 2018,

millega muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2017/565 teatavate registreerimistingimuste osas, et edendada VKEdes kasvatuturgude kasutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL kohaldamisel

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 4 lõiget 2 ja artikli 33 lõiget 8,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kapitaliturgude liidu algatuse eesmärk on vähendada sõltuvust pangalaenudest ja mitmekesistada turupõhise rahastamise allikaid kõigi väiksemate ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks ning avalikel turgudel VKEdes võlakirjade ja aktsiate emiteerimisel. Liidus asuvad ettevõtjad, kes püüavad kauplemisskohtade kaudu kapitali kaasata, seisavad silmitsi suurte ühekordsete ja püsivate kuludega, mis on seotud avalikustamise ja nõuete täitmisega ning millest heidutatuna ei pruugi nad liidu kauplemisskohtades kauplemisele võtmist üldse taotleda. Lisaks sellele kipub VKEdes poolt liidu kauplemisskohtades emiteeritud aktsiate likviidsus olema väiksem ja volatiilsus suurem, mis suurendab kapitalikulusid, muutes selle rahastamisallika kasutamise liiga koormavaks.
- (2) Direktiiviga 2014/65/EL loodi uus kauplemisskohtade liik – VKEdes kasvatuturg –, mis on mitmepoolsete kauplemis-süsteemide alarühm ja mille eesmärk on hõlbustada VKEdes juurdepääsu kapitalile ning aidata kaasa VKEdest emitentide vajadustele spetsialiseerunud turgude arendamisele. Direktiivi 2014/65/EL kohaselt tuleb tähelepanu keskendada sellele, kuidas kõnealuse turu kasutamist tulevaste õigusaktidega toetada ja edendada, et muuta see investoritele atraktiivseks, tagada halduskoormuse vähenemine ning pakkuda VKEdele täiendavaid stiimuleid minna kapitaliturgudele VKEdes kasvatuturgude kaudu.
- (3) VKEdes kasvatuturgude likviidsuse ja kasumlikkuse tagamiseks on direktiivi 2014/65/EL artikli 33 lõike 3 punktis a nõutud, et vähemalt 50 % emitentidest, kelle finantsinstrumentidega on lubatud VKEdes kasvatuturul kaubelda, oleksid kapitaliväärtpabereid ja/või võlakirju emiteerivad VKEd. Direktiivis 2014/65/EL on VKEdest kapitaliväärt-paberite emitendid määratletud ettevõtjatena, kelle keskmine turukapitalisatsioon on viimasel kolmel kalendriaastal olnud aastalõpunoteeringute kohaselt alla 200 miljoni euro. Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2017/565 ⁽²⁾ on aga nähtud ette, et VKEst mittekapitaliväärtpaberite (ainult võlaväärtpaberite) emitent peab vastama järgmisest kolmest tingimusest vähemalt kahele: i) keskmine töötajate arv on alla 250, ii) bilansimaht kokku on alla 43 miljardi euro ja iii) aastane netokäive on alla 50 miljardi euro. Seda mittekapitaliväärtpaberi emitendile VKEna kvalifitseerumiseks kehtestatud nõuet peetakse liiga piiravaks, sest sellised emitendid kipuvad olema tavapärastest VKEdest suuremad. Sellest tulenevalt ei saa paljusid mittekapitaliväärtpaberite emitente

⁽¹⁾ ELTL 173, 12.6.2014, lk 349.

⁽²⁾ Komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määruse (EL) 2017/565 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega (ELTL 87, 31.3.2017, lk 1)) artikli 77 lõige 2.

delegeeritud määruse (EL) 2017/565 kohaselt VKEdena käsitada, kuigi nad on suhteliselt väikesed. Paljud VKEde võlaväärtpaberite emissioonidele spetsialiseerunud või nii võlakirjade kui ka aktsiate emitteerimist lubavad mitmepoolsed kauplemissüsteemid ei saa end VKEde kasvuturuna registreerida, sest nad ei saa täita kriteeriumi, mille kohaselt peab 50 % emitentidest kvalifitseeruma VKEdeks. Kui mitmepoolsete kauplemissüsteemide korraldajad ei kasuta VKEde kasvuturgude raamistikku, ei saa nende emitentide suhtes kohaldada kergemaid regulatiivseid nõudeid, mis on nähtud ette VKEde kasvuturgudel noteerimise ja emitteerimise edendamiseks. Selleks et rohkem mitmepoolseid kauplemissüsteeme saaks end VKEde kasvuturuna registreerida, tuleks VKEde kasvuturgude puhul ainsa kriteeriumina, mille alusel mittekapitaliväärtpaberite emitendid kvalifitseeruvad VKEdeks, sätestada emitendi võlakirjaemissioonide (v.a laenud) nimiväärtus eelmisel kalendriaastal. Komisjon jälgib, kui tulemuslikult võimaldab uus VKEst mittekapitaliväärtpaberite emitendi määramine mitmepoolsetel kauplemissüsteemidel end VKEde kasvuturuna registreerida, ja selle mõju turu arengule ja investorite kindlustundele.

- (4) Delegeeritud määruses (EL) 2017/565 on märgitud, et VKEde kasvuturul ei tohiks olla reegleid, mille järgimisega kaasneb emitentidele suurem koormus kui reeglitega, mida kohaldatakse reguleeritud turgude emitentide suhtes. Delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artikli 78 lõike 2 punkti g kohaselt peavad VKEde kasvuturgudel olevad emitendid aga avaldama poolaasta finantsaruandeid. Sellistel mittekapitaliväärtpaberite emitentidel, kes keskenduvad reguleeritud turgudel kutseliste klientidele, aga Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ ⁽³⁾ alusel sama kohustust ei ole. On saanud selgeks, et poolaasta finantsaruannete koostamine on VKEde kasvuturu mittekapitaliväärtpaberite emitentidele kehtestatud ebaproportsionaalne kohustus. Kuna paljud VKEdele spetsialiseerunud mitmepoolsed kauplemissüsteemid ei nõua mittekapitaliväärtpaberite emitentidelt poolaasta finantsaruandeid, tundub, et selline delegeeritud määrusega (EL) 2017/565 kehtestatud kohustuslik nõue aitab kaasa sellele, et mitmepoolsete kauplemissüsteemide korraldajad ei ole huvitatud enda VKEde kasvuturuna registreerimisest. Sellest tulenevalt peaks VKEde kasvuturu korraldajal olema paindlikkus selle üle otsustamisel, kas kehtestada mittekapitaliväärtpaberite emitentidele poolaasta aruannete avaldamise kohustus või mitte.
- (5) Mõned VKEde kasvuturgude emitendid on andnud piiratud koguse emitteeritud aktsiakapitali avalikkuse kätte, mis muudab nende aktsiatega kauplemise investorite jaoks riskantsemaks ja avaldab likviidsusele negatiivset mõju. See omakorda vähendab investorite tahet investeerida VKEde kasvuturgudel noteeritud aktsiatesse. Seepärast peaksid VKEde kasvuturgude korraldajad nägema aktsiate likviidsuse tagamiseks ja investorite kindlustunde suurendamiseks ette, et esmakordse kauplemisele võtmise tingimuseks on, et kauplemiseks lastakse ringlusse minimaalne kogus aktsiaid (avalikkusele kuuluvaid aktsiaid käsitlev tingimus). VKEde kasvuturgude korraldajatel peaks aga olema võimalik kehtestada turu olukorra põhjal sobiv piirväärtus ja otsustada, kas kogus peaks olema väljendatud absoluutväärtuses või protsentides kogu emitteeritud aktsiakapitalist.
- (6) Seepärast tuleks delegeeritud määrust (EL) 2017/565 vastavalt muuta.
- (7) VKEde kasvuturge valitsevatele ettevõtjatele tuleks näha ette minimaalne periood pärast käesoleva määruse jõustumist, et nad saaksid oma registreerimistingimusi kohandada. Seepärast tuleks käesolevat määrust kohaldama hakata kolm kuud pärast jõustumist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määrust (EL) 2017/565 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 77 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Emitenti, kelle puhul ei kaubelda üheski kauplemiskohas ühegi kapitaliväärtpaberiga, käsitatakse direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 13 kohaldamisel VKEna, kui tema võlakirjaemissioonide nimiväärtus eelmisel kalendriaastal ei ületa kõiki liidu kauplemiskohti arvesse võttes 50 miljonit eurot.“

2) Artikli 78 lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse punkt j:

„j) nõuab emitentidelt, kes taotlevad, et nende aktsiad lubataks esmakordselt tema kauplemiskohas kauplemisele, et nad jaotaksid minimaalse koguse emitteeritud aktsiatest, millega saab mitmepoolses kauplemissüsteemis kaubelda, lähtudes mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja kehtestatavast piirväärtusest, mis väljendatakse kas absoluutväärtuses või protsentides kogu emitteeritud aktsiakapitalist.“;

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).

b) lisatakse järgmine lõik:

„Mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja võib vabastada emitendid, kelle kapitaliväärtpaberitega mitmepoolses kauplemissüsteemis ei kaubelda, nõudest avaldada käesoleva lõike esimese lõigu punktis g osutatud poolaasta finantsaruanded. Kui mitmepoolse kauplemissüsteemi korraldaja kasutab käesoleva lõigu esimese lause kohast võimalust, ei nõua pädev asutus esimese lõigu punkti g kohaldamisel, et emitendid, kelle kapitaliväärtpaberitega mitmepoolses kauplemissüsteemis ei kaubelda, avaldaksid poolaasta finantsaruandeid.“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 11. oktoober 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 13. detsember 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/1012,**12. märts 2019,****millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 ja sätestatakse erandid kontrollpunktide määramise eeskirjadest ja piiripunktide miinimumnõuetest****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrust (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määrust (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 62 lõiget 3 ja artikli 64 lõikeid 2 ja 5,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2017/625 on muu hulgas sätestatud kolmandast riigist liitu sisenevate loomade ja kaupade ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute korraldamise õigusraamistik, et kontrollida liidu õigusaktide järgimist eesmärgiga kaitsta inimeste, loomade ja taimede tervist ja loomade heaolu ning geneetiliselt muundatud organismide ja taimekaitsevahendite puhul ka keskkonda. Määruses on sätestatud, et esimeses liitu saabumise piiripunktis tuleb teha teatavate looma- ja kaubasaadetiste ametlik kontroll. Liikmesriigid peavad selleks määrama piiripunktid.
- (2) Määruses (EL) 2017/625 on sätestatud, et liikmesriigid peavad teatama komisjonile piiripunkti määramisest ette, nii et komisjon saaks veenduda ja vajaduse korral kontrollida, kas see vastab määruses sätestatud määramise miinimumnõuetele. Määrusega (EL) 2017/625 on komisjonile antud õigus kehtestada miinimumnõuetega seoses teatavad üksikasjalikud normid. Need üksikasjalikud normid kehtestati komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2019/1014 ⁽²⁾ (edaspidi ühiselt „miinimumnõuded“). Määruses (EL) 2017/625 on ka sätestatud, et liikmesriigid peavad tunnistama piiripunktide määramise kehtetuks, kui need ei vasta enam määramise tingimustele kõikide või teatavate looma- ja kaubakategooriate puhul, mille jaoks piiripunkt oli määratud.
- (3) Kui määramise kehtetuks tunnistamine oli osaline, kuna see puudutas konkreetset looma- või kaubakategooriat või kõiki looma- või kaubakategooriaid, mille jaoks piiripunkt oli määratud, peaks liikmesriikidel olema lubatud piiripunkti määramise otsust muuta nende looma- või kaubakategooriate osas, mille puhul määramine kehtetuks tunnistati, ilma et nad oleksid esmalt kohustatud andma komisjonile võimaluse kontrollida miinimumnõuete järgimist. Sellistel juhtudel ei tohiks nõuete rikkumisele reageerimine kaasa tuua nii ulatuslikke meetmeid nagu need, mida on tarvis piiripunkti esmakordsel määramisel. Seepärast on kohane kehtestada normid, mille põhjal on liikmesriikidel lubatud piiripunkti määramise otsust muuta nende looma- või kaubakategooriate osas, ilma et nad oleksid esmalt kohustatud andma komisjonile võimaluse kontrollida miinimumnõuete järgimist.
- (4) Et komisjonil oleks võimalik põhjalikult hinnata liikmesriigi poolt nende rikkumiste heastamiseks võetud meetmeid, mille tulemusel määramine osaliselt kehtetuks tunnistati, peavad liikmesriigid komisjonile meetmetest teatama. Nad tohivad määramise otsuse muutmise alustada üksnes siis, kui komisjon leiab, et võetud meetmed on rikkumise heastamiseks piisavad.

⁽¹⁾ ELT L 95, 7.4.2017, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 12. juuni 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1014, millega kehtestatakse piiripunktide, sealhulgas kontrollikeskuste miinimumnõudeid käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad ning piiripunktide ja kontrollipunktide loetlemise vorm, kategooriad ja lühendid (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 10).

- (5) Erandit määruse (EL) 2017/625 piiripunktide määramise eeskirjadest tuleks kohaldada ainult siis, kui määramise otsuse muutmine leiab aset kahe aasta jooksul alates määramise osaliselt kehtetuks tunnistamise kuupäevast. Kui määramise otsuse muutmine leiab aset hiljem kui kaks aastat pärast määramise osaliselt kehtetuks tunnistamise kuupäeva, peaks komisjonile jääma võimalus teha piiripunktides toimunud muudatuste hindamiseks kontrolli, et veenduda piiripunkti vastavuses miinimumnõuetele.
- (6) Määrusega (EL) 2017/625 on teatud juhtudel lubatud teostada ametlikku kontrolli muudes kontrollpunktides kui piiripunktid ning selles on nõutud, et need kontrollpunktid vastaksid miinimumnõuetele ning piiripunktide määramise ja määramise kehtetuks tunnistamise nõuetele. Seega on asjakohane, et määruuses sätestatud normid piiripunktide määramise otsuse muutmiseks kehtivad ka kontrollpunktidele.
- (7) Määruses (EL) 2017/625 on nõutud, et piiripunktid asuksid liitu sisenemise koha vahetus läheduses. Ametliku kontrolli ja teiste ametlike toimingute tõhusaks korraldamiseks ja läbiviimiseks tuleks siiski kehtestada normid, millega täpsustatakse eriliste geograafiliste piirangute tingimused, mille korral võivad kontrollpunktid asuda liitu sisenemise koha vahetust lähedusest kaugemal. Geograafiliste piirangutena mõistetakse üksnes selliseid piiranguid, mis on põhjustatud sisenemiskoha looduslikest eripäradest ja maastikust, ning kaugus sisenemiskohast ei tohiks olla suurem kui geograafiliste piirangute põhjustatud raskuste ületamiseks hädavajalik. Lisaks ei tohi kaugus kujutada endast riski inimeste, loomade või taimede tervisele, loomade heaolule ja keskkonnale. Eriliste geograafiliste piirangute hulka kuuluvad olulisi transpordipiiranguid põhjustada võivad piirangud, näiteks kõrgel asuvad mägitööd, mis ei sobi loomade ja kaupade veoks või põhjustavad nende veos märkimisväärsed viivitusi.
- (8) Töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke impordiks määratud piiripunktid tegutsevad sageli geograafiliste piirangute tingimustes, mis on põhjustatud mõne liikmesriigi pikast rannajoonest või piirist. Eespool nimetatud geograafiliste piirangute tõttu tegutsevad nad üldiselt ainult ametlike kontrollide ajal. Seega tuleks nende määramiseks kehtestada teatavad erandid määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3 sätestatud piiripunktide miinimumnõuetest. Ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute tõhususe tagamiseks tuleb siiski tagada teatavate tingimuste täitmine ajal, mil piiripunkti eest vastutava pädeva asutuse liikuv kontrollrühm ametlikku kontrolli või toimingut teeb. Ametlikku kontrolli tegevale liikuvale kontrollrühmale tuleb ametliku kontrolli või muude ametlike toimingute ajaks tagada piisava ja sobiva kvalifikatsiooniga töötajad ning juurdepääs vajalikele seadmetele.
- (9) Normid, mida komisjon peab kehtestama vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 62 lõikele 3 ja artikli 64 lõigetele 2 ja 5, on omavahel tihedalt seotud, kuna nad kõik puudutavad erandeid teatavatest piiripunktidele kohaldatavatest nõuetest. Nende normide korrektse ja täieliku kohaldamise hõlbustamiseks ja selleks, et nad jõustuksid ühel ja samal kuupäeval, on kohane need sätestada ühes õigusaktis.
- (10) Kuna komisjonile antud eriõigused, mis kehtestati määrusega (EL) 2017/625, hakkavad kehtima 14. detsembrist 2019, peaks ka käesolev määrus jõustuma samal kuupäeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse normid, mis käsitlevad järgmist:

- piiripunkti või muu kontrollpunkti kui piiripunkti määramise otsuse muutmine, kui määramine on osaliselt kehtetuks tunnistatud;
- piiripunktid, mis asuvad eriliste geograafiliste piirangute tõttu liitu sisenemise koha vahetust lähedusest kaugemal;
- piiripunktide määramine töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke impordiks, võttes arvesse erilisi geograafilisi piiranguid.

*Artikkel 2***Piiripunkti või muu kontrollpunkti kui piiripunkti määramise otsuse muutmine pärast määramise osaliselt kehtetuks tunnistamist**

1. Kui liikmesriik on piiripunkti või muu kontrollpunkti kui piiripunkti määramise (nagu on osutatud määruse artikli 53 lõike 1 punktis a) teatud looma- või kaubakategooriate osas kehtetuks tunnistanud, kuna on rikutud määruse artikli 64 lõikes 3 osutatud miinimumnõudeid või nende kohta rakendusmääruses (EL) 2019/1014 kehtestatud üksikasjalikke norme, tohib ta erandina määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõigetest 3, 4 ja 5 selle piiripunkti või kontrollpunkti määramise otsust kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2–5 muuta (edaspidi „määramise otsuse muutmine“).
2. Enne lõikes 1 osutatud määramise otsuse muutmist teatab liikmesriik komisjonile meetmetest, mida ta on võtnud lõikes 1 osutatud miinimumnõuete rikkumise heastamiseks.
3. Ühe kuu jooksul pärast teate kättesaamist hindab komisjon, kas võetud meetmed on piisavad miinimumnõuete täitmise tagamiseks, ning annab selle aja jooksul liikmesriigile teada hindamise tulemusest.
4. Liikmesriik alustab määramise otsuse muutmist ainult siis, kui komisjon on vastavalt lõikele 3 andnud teada, et liikmesriigi võetud meetmed on miinimumnõuete täitmise tagamiseks piisavad.
5. Määramise otsust tohib lõike 4 sätete kohaselt muuta ainult kahe aasta jooksul alates lõikes 1 osutatud määramise osaliselt kehtetuks tunnistamisest.

Pärast nimetatud kaheaastase perioodi lõppemist võib määramise otsust muuta ainult vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 59.

*Artikkel 3***Piiripunktid, mis asuvad liitu sisenemise koha vahetust lähedusest kaugemal**

1. Erandina määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikest 1 võivad piiripunktid asuda liitu sisenemise koha vahetust lähedusest kaugemal, tingimusel et
 - a) see on hädavajalik eriliste geograafiliste piirangute tõttu kooskõlas lõikega 2 ning
 - b) lõikes 3 sätestatud tingimused on täidetud.
2. Lõikes 1 osutatud geograafilised piirangud on sellised, mis takistavad või piiravad ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tõhusat teostamist.

Sellistel geograafilistel piirangutel on üks või mitu järgmistest tunnustest:

- a) sellise geograafilise asendiga sisenemiskohad, millega kaasnevad olulised transpordipiirangud;
- b) sisenemiskohad, kus on teatud ajal aastas korduvad üleujutused;
- c) kaljudest ümbritsetud mereäärsed sadamasillad;
- d) üle mägede viivad piiriäärsed maanteed;
- e) loomade ja kaupade raudteevedu, mistõttu on tarvis, et piiripunkt asetseks esimeses jaamas, kus rong peatub, või
- f) sisenemiskohad, mille vahetus läheduses ei ole sobivat maa-ala piiripunkti ja selle juurde kuuluvate rajatiste jaoks.

3. Kui liikmesriik otsustab määrata ühe või mitu lõikes 1 osutatud piiripunkti, tuleb seda teha kooskõlas järgmiste tingimustega:
- a) piiripunkti kaugus liitu sisenemise kohast vastab kaugusele, mis on hädavajalik geograafiliste piirangute ületamiseks, ja ei ole sellest suurem ning
 - b) piiripunkt ja sisenemiskoht on ühe ja sama tolliameti pädevuses, nii et saadetisi saab liigutada sisenemiskohast piiripunkti ilma tolliprotseduuri kohaldamata.
4. Piiripunkt peab asuma piisaval kaugusel ettevõtetest või kohtadest, kus hoitakse või kasvatatakse loomi, taimi, taimseid saadusi või teisi objekte, mis on vastuvõtlikud nakkushaigustele või parasiitidele.

Artikkel 4

Erandid töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke impordiks määratud piiripunktidele

1. Lõikes 2 sätestatud erandit kohaldatakse piiripunktidele, mis liikmesriigi pika rannajoone või piiri tõttu tegutsevad ainult ajal, mil kontrollitakse töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke saadetisi (edaspidi „asjaomased piiripunktid“).
2. Liikmesriigid võivad määrata asjaomaseid piiripunkte ja vabastada neid määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõike 3 punktides a, c ja f osutatud kohustustest, kui täidetud on järgmised tingimused:
- a) on kehtestatud kord, kuidas tõkestada igal ajal töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke märkamatu sisenemist liitu;
 - b) asjaomases piiripunktis on pädeva asutuse ametliku liikuva kontrollrühma näol olemas piisav arv sobiva kvalifikatsiooniga töötajaid, kes on võimelised jõudma piiripunkti enne saadetiste saabumist, et teha töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke ametlikku kontrolli;
 - c) pädeva asutuse ametlik liikuv kontrollrühm on varustatud järgmiste vahenditega või tal on neile kohene juurdepääs:
 - i) määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõike 3 punktis c osutatud seadmed, valdused ja muud rajatised ning
 - ii) määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõike 3 punktis f osutatud tehnika ja infotehnoloogilised seadmed.

Artikkel 5

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. märts 2019

Komisjoni nimel

president

Jean-Claude JUNCKER

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/1013,**16. aprill 2019,****liitu sisenevatest teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetistest etteteatamise kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrust (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 58 esimese lõigu punkti b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EL) 2017/625 on muu hulgas kehtestatud raamistik ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute jaoks, mida rakendatakse kolmandatest riikidest liitu toodavate loomade ja kaupade suhtes, kontrollimaks nende vastavust liidu õigusaktidele, et kaitsta inimeste, loomade ja taimede tervist, loomade heaolu ning geneetiliselt muundatud organismide ja taimekaitsevahendite puhul ka keskkonda. See raamistik hõlmab määratud piiripunktide kaudu kolmandatest riikidest liitu toodud loomade ja kaupade ametlikku kontrolli.
- (2) Määruse (EL) 2017/625 kohaselt peab teatavate liitu sisenevate saadetiste eest vastutav ettevõtja enne saadetiste saabumist neist piiripunkti pädevatele asutustele ette teatama. Selleks et kõnealused asutused saaksid teha ametlikku kontrolli õigel ajal ja tõhusalt, on asjakohane kindlaks määrata, et minimaalne etteteatamisaeg on üks tööpäev enne saadetiste saabumist.
- (3) Transpordiga seotud logistiliste piirangute tõttu võib saadetest etteteatamine üks tööpäev enne selle saabumist osutuda mõnikord võimatuks. See võib nii olla näiteks juhul, kui saadeti transporditakse lähetuskohast piiripunkti vähem kui 24 tunni jooksul ning enne saadetise laadimist ei ole võimalik saada vastavate ühtse sisseveodokumendi osade täitmiseks teavet, mida on vaja määruse (EL) 2017/625 artikli 56 lõike 3 punkti a kohase etteteatamise jaoks. Neil juhtudel peaks liikmesriikidel olema lubatud nõuda etteteatamist vähemalt neli tundi enne saadetise saabumist, et ka selliste asjaolude korral oleks võimalik teha õigeaegset ja tõhusat ametlikku kontrolli.
- (4) Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/1012 ⁽²⁾ nähakse ette, et liikmesriigid võivad töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke impordiks määratavad piiripunktid vabastada konkreetsete geograafiliste piirangute tõttu teatavatest piiripunktide miinimumnõuetest. Kõnealuse määrusega nähakse ka ette, et ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid võib eespool nimetatud kaupade jaoks määratud piiripunktis teha mobiilne ametliku kontrolli meeskond. Seepärast tuleks selleks, et jätta kõnealustes piiripunktides ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute korraldamiseks piisavalt aega, näha käesoleva määrusega ette erand eeskirjast, mille kohaselt tuleb saadetest ette teatada vähemalt üks tööpäev enne selle saabumist.

⁽¹⁾ ELT L 95, 7.4.2017, lk 1.

⁽²⁾ Komisjoni 12. märtsi 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 ja sätestatakse erandid kontrollpunktide määramise eeskirjadest ja piiripunktide miinimumnõuetest (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 4).

- (5) Kuna määrust (EL) 2017/625 hakatakse kohaldama alates 14. detsembrist 2019, peaks ka käesolevat määrust kohaldama alates samast kuupäevast.
- (6) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Saadetistest etteteatamine

1. Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikes 1 osutatud looma- ja kaubakategooriate alla kuuluva saadetise eest vastutav ettevõtja teatab esimese liitu sisenemise koha piiripunkti pädevale asutusele saadetest vähemalt üks tööpäev enne selle eeldatavat saabumist.
2. Erandina lõikest 1 võivad piiripunktide pädevad asutused juhul, kui logistilised piirangud ei võimalda nimetatud lõikes sätestatud tähtajast kinni pidada, kehtestada etteteatamisajaks vähemalt neli tundi enne saadetise eeldatavat saabumist.
3. Erandina lõikest 1 võivad töötlemata palkide, saematerjali ja puiduhakke impordi jaoks määratud piiripunktide pädevad asutused kooskõlas komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/1012 artikliga 4 kehtestada etteteatamisajaks kuni viis tööpäeva enne selliste saadete eeldatavat saabumist.

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 16. aprill 2019

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/1014,**12. juuni 2019,****millega kehtestatakse piiripunktide, sealhulgas kontrollikeskuste miinimumnõudeid käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad ning piiripunktide ja kontrollipunktide loetlemise vorm, kategooriad ja lühendid****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrust (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 60 lõiget 2 ja artikli 64 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EL) 2017/625 on muu hulgas kehtestatud raamistik ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute jaoks, mida rakendatakse kolmandatest riikidest liitu toodavate loomade ja kaupade suhtes, kontrollimaks nende vastavust liidu toidutarneahelat käsitlevatele õigusaktidele, et kaitsta inimeste, loomade ja taimede tervist, loomade heaolu ning geneetiliselt muundatud organismide ja taimekaitsevahendite puhul ka keskkonda. Määruses on sätestatud, et esimeses liitu saabumise piiripunktis tuleb teha looma- ja kaubasaadetiste ametlik kontroll. Liikmesriigid peavad selleks määrama piiripunktid.
- (2) Määruses (EL) 2017/625 on sätestatud määratavate piiripunktide miinimumnõuded. Seepärast on asjakohane kehtestada piiripunktide taristu, vahendite ja dokumentatsiooni miinimumnõudeid käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad.
- (3) Et kaitsta inimeste ja loomade tervist, tuleks kehtestada miinimumnõudeid käsitlevad täiendavad üksikasjalikud eeskirjad selliste piiripunktide jaoks, mis on määratud loomade kategooriasse ning teatavatesse kaubakategooriatesse, näiteks loomsete saaduste, loomsete kõrvalsaaduste, loomse paljundusmaterjali, liitoodete ning heina ja põhu kategooriatesse kuuluvate saadetiste jaoks.
- (4) Selleks, et võtta arvesse konkreetseid mahalaadimisnõudeid, mis on seotud teatavate muusse pakendisse kui konteinerisse pakitud saadetistega (näiteks kalandustoodete saadetistega või loomsete kõrvalsaaduste saadetistega, mis koosnevad näiteks villast) ning suuremahuliste puistlastisaadetistega, mida ei ole vedamiseks pakitud, tuleks piiripunktid vabastada katusega kaetud mahalaadimisala olemasolu kohustusest. Võttes arvesse, et loomset ja mitteloomset päritolu vedellasti saadetised laaditakse eriotstarbeliste torude kaudu otse transpordivahendilt mahutitesse, ei tohiks nõuda, et piiripunktides oleks vedellasti ametlikul kontrollimisel ja muude vedellastiga seotud ametlike toimingute tegemisel kasutatavad alad või ruumid kauba mahalaadimiseks ning kontrolliruumid või -alad.
- (5) Et hoida ära ristsaastumise ohtu, on asjakohane kehtestada eraldamisnõuded loomsete saaduste, liitoodete, loomsete kõrvalsaaduste ja loomse paljundusmaterjali jaoks määratud piiripunktide mahalaadimis-, lao- ja kontrolliehitistele. Samas tuleks sätestada eraldamisnõuete erandid, mida rakendatakse piiripunktide puhul, mis on määratud üksnes pakitud kauba jaoks või nii pakitud kauba kui ka teatava pakkimata kauba jaoks, kui nende

⁽¹⁾ ELT L 93, 7.4.2017, lk 3.

puhul ei saa pädevate asutuste riskihinnangu kohaselt ristsaastumist toimuda. Viimasel juhul peaksid pädevad asutused ristsaastumise ohuga tõhusaks tegelemiseks lisaks tagama, et saadetiste käitlemine toimuks teatavate ajavahemike tagant ning et ehitisi puhastataks ja desinfitseeritaks saadetiste saabumise vahel.

- (6) Kuna liitu sisenevad loomad ja kaubad, mille suhtes kohaldatakse ametlikku kontrolli piiripunktis, ei pruugi vastata liidu õigusaktidele, on ristsaastumise ohu vältimiseks asjakohane kehtestada eeskirjad, millega keelatakse piiripunktide teatavate ehitiste kasutamine Euroopa Liidu siseturul liikuvate looma- ja kaubasaadetiste puhul ning lubatakse nende kasutamine looma- ja kaubasaadetiste puhul, mis on ette nähtud ekspordiks või mida veetakse ühest liidu territooriumil asuvast punktist teise liidu territooriumil asuvasse punkti läbi kolmanda riigi territooriumi, tingimusel et pädevad asutused rakendavad asjakohaseid riskiennetusmeetmeid. Selliste meetmete rakendamisel tuleks lähtuda sellest, kas asjaomastes ruumides on kõnealune lisategevus võimalik. Pädevatel asutustel peaks olema asjakohane kord loomade käitlemiseks kooskõlas loomade heaolu käsitlevate liidu eeskirjadega.
- (7) Ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tõhustamiseks tuleks võimaldada teatavat paindlikkust, lubades teataval tingimustel kasutada äriühingute laoruume ning ladustada saadetist transpordivahendis, milles see piiripunkti toodi.
- (8) Selleks et hõlbustada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tõhusat korraldamist ja teostamist, on asjakohane lubada piiripunktide jagamist üheks või mitmeks kontrollikeskuseks, kus kontrollitakse neid looma- ja kaubakategooriaid, mille jaoks piiripunkt on määratud. Sellega seoses tuleks kehtestada kontrollikeskuste miinimumnõuded.
- (9) Komisjon peaks piiripunkti määramise käigus hindama kontrollikeskuste vastavust piiripunktide miinimumnõuetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3, ning miinimumnõudeid käsitlevatele üksikasjalikele eeskirjadele, mis on sätestatud käesolevas määruses. Seepärast peaksid liikmesriigid komisjonile piiripunkti määramisest teatades edastama kogu vajaliku teabe kontrollikeskuste kohta.
- (10) Selleks et saaks nõuetekohaselt kontrollida, kas piiripunktid ja kontrollikeskused vastavad määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3 sätestatud miinimumnõuetele ning käesolevas määruses sätestatud üksikasjalikele eeskirjadele, peaksid liikmesriigid teatama komisjonile kõigist muudatustest, mis on seotud piiripunkti taristu või käitamisega või piiripunktis asuva kontrollikeskusega, kui selliste muudatuste tõttu on vaja ajakohastada määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 2 kohaselt komisjonile esitatud teavet. Seepärast on asjakohane käesoleva määrusega nõuda, et liikmesriigid komisjoni sellest teavitaksid.
- (11) Määruse (EL) 2017/625 artikli 53 lõikes 2 ja artikli 60 lõikes 1 on nõutud, et kõik liikmesriigid teeksid interneti kaudu kättesaadavaks oma territooriumil asuvate piiripunktide ja kontrollipunktide ajakohased loetelud ning esitaksid iga piiripunkti ja kontrollipunkti kohta teatavat teavet. Seepärast on asjakohane sätestada käesolevas määruses piiripunktide ja kontrollipunktide loetelude vorm koos lühenditega, millega osutatakse looma- ja kaubakategooriatele, mille jaoks piiripunktid ja kontrollipunktid on määratud, ning määramise ulatust käsitleva täiendava eriteabega.
- (12) Läbipaistvuse huvides tuleks kõik piiripunkti osana kasutatavad kontrollikeskused loetleda piiripunktide loetelus koos piiripunkti endaga ning esitada teave kontrollikeskustes kontrollitavate looma- ja kaubakategooriate kohta. Kõik kontrollikeskustega seotud muudatused peaksid olema loetelus täpselt kajastatud.
- (13) Määruse (EL) 2017/625 artikli 60 lõike 2 ja artikli 64 lõike 4 kohaselt komisjoni poolt kehtestatavad eeskirjad on omavahel tihedalt seotud, sest need kõik puudutavad piiripunktide ja kontrollipunktide puhul rakendatavaid nõudeid ning neid tuleks seega kohaldada alates samast kuupäevast. Kõnealuste eeskirjade nõuetekohase ja tervikliku kohaldamise hõlbustamiseks on asjakohane need kehtestada ühe õigusaktiga.

- (14) Komisjoni otsusega 2001/812/EÜ⁽²⁾ sätestati miinimumnõuded nõukogu direktiivi 97/78/EÜ⁽³⁾ kohaselt heaks kiidetud piiripunktide ja kontrollikeskuste jaoks ning nende loetellu kandmise eeskirjad. Komisjoni otsusega 2009/821/EÜ⁽⁴⁾ koostati heakskiidetud piiripunktide loetelu. Komisjoni direktiiviga 98/22/EÜ⁽⁵⁾ sätestati miinimumnõuded kolmandatest riikidest toodavate taimede, taimsete saaduste ja muude toodete fütosanitaarkontrolli tegemiseks vastavalt nõukogu direktiivile 2000/29/EÜ⁽⁶⁾. Järjepidevuse tagamiseks ja nõuete kattumise vältimiseks tuleks otsus 2001/812/EÜ, otsus 2009/821/EÜ ja direktiiv 98/22/EÜ kehtetuks tunnistada.
- (15) Määruse (EL) 2017/625 asjakohaseid sätteid ja määruses komisjonile antud volitusi hakatakse kohaldama alates 14. detsembrist 2019. Seega tuleks käesolevas määruses sätestatud eeskirju kohaldada samuti alates kõnealusest kuupäevast.
- (16) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse järgmised eeskirjad määruse (EL) 2017/625 rakendamiseks:
- a) ühised üksikasjalikud eeskirjad, mis käsitlevad piiripunktide ja muude kontrollipunktide taristu, vahendite ja dokumentatsiooni suhtes kohaldatavaid miinimumnõudeid;
- b) konkreetset üksikasjalikud eeskirjad, mis käsitlevad määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides a ja b osutatud looma- ja kaubakategooriate jaoks määratud piiripunktide suhtes kohaldatavaid miinimumnõudeid;
- c) kontrollikeskuste miinimumnõudeid käsitlevad üksikasjalikud eeskirjad;
- d) piiripunktide ja muude kontrollipunktide loetelu vorm, kategooriad, lühendid ja muu loetelus esitatav teave.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „pakitud kaup“ – kaup mis tahes pakendis, mis ümbritseb kaupa täielikult ja hoiab ära sisu lekkimise ja kaotsimiseku;
- 2) „kontrollikeskus“ – piiripunktis loodud eraldi keskus, mille eesmärk on ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tegemine seoses loomade ja kaubaga, mille kontrollimiseks piiripunkt on määratud;
- 3) „kabiloomad“ – nõukogu direktiivi 2004/68/EÜ⁽⁷⁾ artikli 2 punktis d määratletud kabiloomad;
- 4) „registreeritud hobuslased“ – nõukogu direktiivi 2009/156/EÜ⁽⁸⁾ artikli 2 punktis c määratletud registreeritud hobuslased.

⁽²⁾ Komisjoni 21. novembri 2001. aasta otsus 2001/812/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli eest vastutavate piiripunktide heakskiitmise nõuded (EÜT L 306, 23.11.2001, lk 28).

⁽³⁾ Nõukogu 18. detsembrist 1997. aasta direktiiv 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT L 24, 30.1.1998, lk 9).

⁽⁴⁾ Komisjoni 28. septembri 2009. aasta otsus 2009/821/EÜ, millega koostatakse loetelu heakskiidetud piiripunktide loetelust, sätestatakse teatavad eeskirjad komisjoni veterinaareksperdi tehtava kontrolli kohta ja määratakse kindlaks veterinaarasutused süsteemis TRACES (ELT L 296, 12.11.2009, lk 1).

⁽⁵⁾ Komisjoni 15. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/22/EÜ, milles sätestatakse miinimumnõuded kolmandatest riikidest toodavate taimede, taimsete saaduste ja muude toodete fütosanitaarkontrolli tegemiseks ühenduses mujal kui sihtkohas asuvates kontrollipunktides (EÜT L 126, 28.4.1998, lk 26).

⁽⁶⁾ Nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiiv 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1).

⁽⁷⁾ Nõukogu 26. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/68/EÜ, millega kehtestatakse loomatervishoiu eeskirjad teatavate elusate kabiloomade impordile ühendusse ja transiidile ühenduse kaudu, muudetakse direktiive 90/426/EMÜ ja 92/65/EMÜ ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 72/462/EMÜ (ELT L 139, 30.4.2004, lk 321).

⁽⁸⁾ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/156/EÜ hobuslaste liikumist ja kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta (ELT L 192, 23.7.2010, lk 1).

I PEATÜKK

Piiripunktide ühised miinimumnõuded*Artikkel 3***Piiripunkti taristu**

1. Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikes 1 osutatud looma- ja kaubakategooriate jaoks määratud piiripunktid peavad olema varustatud järgmisega:
 - a) loomade ja kauba mahalaadimiseks kasutatavad alad või ruumid. Sellised alad peavad olema kaetud katusega, välja arvatud lõikes 4 osutatud juhtudel;
 - b) kontrolliruumid või -alad, kus on soe ja külm jooksev vesi ning vahendid käte pesemiseks ja kuivatamiseks;
 - c) loomapidamisalad või -ruumid ning ladustamisalad või laoruumid, sh külmladustamiseks kasutatavad ruumid, kui see on asjakohane selle kaubakategooria puhul, mille jaoks piiripunkt on määratud, ning
 - d) juurdepääs kätepesu- ja kätekuivatusvõimalusega tualettruumidele.
2. Lõikes 1 nimetatud ruumidel peavad olema seinad, põrandad ja laed, mida on kerge puhastada ja desinfitseerida, piisav äravool ning piisav loomulik või tehisvalgustus.
3. Lõikes 1 nimetatud alad peavad olema kergesti puhastatavad, piisava äravooluga ning piisava loomuliku või tehisvalgustusega.
4. Lõike 1 punktis a sätestatud nõuet, mille kohaselt peavad mahalaadimisalad olema kaetud katusega, ei kohaldata järgmistel juhtudel:
 - a) inimtoiduks ettenähtud kalandustoodete saadetiste puhul, mis on pakitud muusse pakendisse kui konteinerisse;
 - b) loomsete kõrvalsaaduste saadetiste puhul, mis koosnevad villast, pakendamata töödeldud loomsest valgust, lahtisest sõnnikust või guaanost, ning
 - c) suuremahulised puistlastisaadetised, millele on osutatud määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides c, d ja e.
5. Lõike 1 punktides a ja b nimetatud ruume või alasid ei ole vaja ametliku kontrolli ega muude ametlike toimingute tegemiseks loomset ja mitteloomset päritolu vedellasti puhul.
6. Liikmesriigid võivad vabastada määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis c osutatud kaubakategooriate jaoks määratud piiripunktid järgmistest nõuetest:
 - a) lõike 1 punktis b sätestatud nõue sooja ja külma jooksva vee ning kätepesu- ja kätekuivatusvahendite olemasolu kohta ning
 - b) lõikes 2 sätestatud nõue selliste ruumide olemasolu kohta, mille lagesid on kerge desinfitseerida.
7. Kui lõike 1 punktides a, b ja c osutatud alasid ja ruume kasutatakse loomse päritoluga toodete ja liitoodete jaoks, siis ei tohi neid kasutada määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikes 1 osutatud muude kaubakategooriate jaoks.
8. Kui lõike 1 punktides a, b ja c osutatud alasid ja ruume kasutatakse loomse paljundusmaterjali või loomsete kõrvalsaaduste jaoks, siis ei tohi neid kasutada mitteloomset päritolu toidu jaoks.
9. Erandina lõigete 7 ja 8 nõuetest võidakse piiripunktis lõike 1 punktides a, b ja c osutatud ruume ja alasid ühiselt kasutada järgmistel juhtudel:
 - a) piiripunkt on määratud üksnes pakitud kauba kategooriate jaoks, või

- b) piiripunkt on määratud pakitud kauba ja pakkimata kauba kategooriate jaoks, kui on täidetud järgmised tingimused:
- pädevad asutused teevad piiripunkti riskihindamise, millest selgub, kuidas saab tagada ristsaastumise ärahoidmise, ja rakendavad riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud meetmeid ristsaastumise vältimiseks ning
 - pädevad asutused tagavad, et samaaegselt ei käidelda pakkimata kauba eri saadetisi ega pakkimata ja pakitud kauba saadetisi. Eri saadetiste käitlemise vahelise aja jooksul puhastatakse ja desinfitseeritakse lõike 1 punktides a, b ja c osutatud ruumid ja alad.
10. Lõiget 9 ei kohaldata lõike 1 punktis c nimetatud ruumide ja alade suhtes, kui neid kasutatakse loomsete kõrvalsaaduste lahtiselt ladustamiseks.
11. Piiripunkti pädevad asutused võivad oma kontrolli all lubada määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikes 1 osutatud kauba puhul kasutada kommertsladusid, tingimusel et need asuvad piiripunkti lähedal ja kuuluvad sama tolliasutuse pädevusse.
- Selliseid kommertsladusid võib kasutada mitteloomsete saaduste identsus- ja füüsiliseks kontrolliks, kui kõnealused ehitised vastavad käesolevas määruses sätestatud miinimumnõuetele.
12. Kaupa, mida hoitakse lõike 11 kohaselt kommertsladudes, tuleb ladustada hügieenilistes tingimustes ning see tuleb nõuetekohaselt identifitseerida vöötkoodide või muude elektrooniliste vahendite või märgistuse abil. Kui kaup võib ohustada inimeste, loomade ja taimede tervist või geneetiliselt muundatud organismide ja taimekaitsevahendite puhul ka keskkonda, tuleb seda lisaks hoida eraldi lukustatavas ruumis või alal, mis on taraga eraldatud kõikidest muudest kommertsalaos ladustatud kaupadest.
13. Kui piiripunkt asub maanteel, raudteel või sadamas, võib pädeva asutuse järelevalve all lubada kauba ladustamist transpordivahendis, millega kaup piiripunkti toodi.
14. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõigist piiripunkti või selles asuva kontrollikeskuse taristu või käitamisega seotud muudatustest, kui selliste muudatuste tõttu on vaja ajakohastada teavet, mis on komisjonile esitatud kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõikega 2.

Artikkel 4

Piiripunktide vahendid ja dokumentatsioon

- Piiripunktid peavad olema varustatud järgmisega:
 - seadmed saadetiste kaalumiseks, kui nende kasutamine on asjakohane nende looma- ja kaubakategooriate puhul, mille jaoks piiripunkt on määratud;
 - seadmed saadetiste mahalaadimiseks, avamiseks ja kontrollimiseks;
 - puhastus- ja desinfitseerimisvahendid ning juhised nende kasutamiseks või dokumenteeritud puhastus- ja desinfitseerimissüsteem, kui puhastus- ja desinfitseerimistööd teevad piiripunkti koosseisuvälised töötajad, ning
 - sobivad vahendid proovide ajutiseks ladustamiseks kontrollitud temperatuuril kuni nende lähetamiseni laborisse, samuti nende transportimiseks sobivad mahutid.
- Kontrolliruumid või -alad, kui need on asjakohased nende looma- ja kaubakategooriate puhul, mille jaoks piiripunkt on määratud, peavad olema varustatud järgmisega:
 - sileda pestava pinnaga laud, mis on kergesti puhastatav ja desinfitseeritav;
 - termomeeter kauba pinna- ja sisetemperatuuri mõõtmiseks;
 - sulatusseadmed;
 - proovivõtuvahendid ning
 - pitseerimislint ja nummerdatud plommid või selgelt loetavad etiketid, et tagada jälgitavus.
- Kui on vaja tagada ametliku kontrolli käigus võetud proovide rikkumatus, peavad olema kättesaadavad üksikasjalikud juhised analüüsivate proovide võtmiseks ja määratud ametlikku laborisse transportimiseks.

II PEATÜKK

Piiripunktide konkreetsed miinimumnõuded

Artikkel 5

Loomakategooriate jaoks määratud piiripunktid

1. Lisaks artiklites 3 ja 4 sätestatud nõuetele peavad määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis a osutatud loomade jaoks määratud piiripunktid olema varustatud järgmisega:

- a) dušiga riietusruum;
 - b) artikli 3 lõike 1 punktis a osutatud loomade mahalaadimisalad või -ruumid, kus on piisavalt ruumi ja valgust ning piisav ventilatsioon;
 - c) söötmis- ja jootmisvahendid;
 - d) sööda, allapanu ja sõnniku ladustamise kohad või kokkulepe välise teenuseosutajaga, kes selliseid kohti pakub;
 - e) loomapidamisalad või -ruumid, kus saab eraldi hoida järgmisi loomaliike, mille jaoks piiripunkt on määratud:
 - i) kabiloomad, v.a registreeritud hobuslased;
 - ii) registreeritud hobuslased ning
 - iii) muud loomad, v.a kabiloomad (kuid sh loomaaias peetavad kabiloomad);
 - f) liikumise piiramise seadmete ja kliiniliste uuringute tegemiseks vajalike seadmetega varustatud kontrolliruumid või -alad, ning
 - g) eriotstarbeline sõidurada või muu lahendus, mis võimaldab säästa loomi tarbetust ootamisest enne mahalaadimisalasse jõudmist.
2. Lõike 1 punktides b, c, e, f ja g osutatud ehitised ja vahendid projekteeritakse ja ehitatakse ning neid hooldatakse ja käitatakse nii, et on võimalik vältida loomade vigastusi ja tarbetuid kannatusi ning tagada nende ohutus.
3. Lõike 1 punktides b, c, e, f ja g osutatud ehitised ja vahendid moodustavad ühtse ja tervikliku üksuse.
4. Lõikes 1 osutatud ehitisi ja vahendeid ei kasutata ametliku kontrolli ega muude ametlike toimingute tegemiseks Euroopa Liidu siseturu loomasaadetiste puhul.

Lõikes 1 osutatud ehitisi ja vahendeid võib kasutada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tegemiseks loomasaadetiste puhul, mis on ette nähtud liidust eksportimiseks või viimiseks ühelt määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumilt teise määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumile läbi kolmanda riigi territooriumi, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) pädevad asutused teevad piiripunkti riskihindamise, millest selgub, kuidas saab tagada ristsaastumise ärahoidmise, ja rakendavad riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud meetmeid ristsaastumise vältimiseks, ning
 - b) pädevad asutused tagavad, et samaaegselt ei käidelda loomasaadetisi, mis on ette nähtud liidust eksportimiseks või viimiseks ühelt määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumilt teise määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumile läbi kolmanda riigi territooriumi, ega muid liitu sisenevaid loomasaadetisi. Eri saadetiste käitlemise vahelise aja jooksul puhastatakse ja desinfitseeritakse loomasaadetiste käitlemiseks kasutatavad ruumid ja alad.
5. Lõike 1 punktides b, c, e ja f osutatud ehitisi ja vahendeid ei jagata määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikes 1 osutatud kaubakategooriatega.

Artikkel 6

Loomsete saaduste, loomsete kõrvalsaaduste, loomse paljundusmaterjali, liittoodete ning heina ja põhu kategooriate jaoks määratud piiripunktid

1. Lisaks artiklites 3 ja 4 sätestatud nõuetele peavad määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis b osutatud kaubakategooriate jaoks määratud piiripunktid olema varustatud järgmisega:
 - a) artikli 3 lõike 1 punktis b osutatud kontrolliruumid, millel on vajaduse korral reguleeritava temperatuuriga keskkonna tagamise vahendid;
 - b) kui need on määratud jahutatud, külmutatud või ümbritseva õhu temperatuuril kauba kategooriate jaoks, siis vahendid sellise kauba samaaegseks ladustamiseks igal sobival temperatuuril, kuni laborianalüüside, uuringute või diagnooside tulemuste või pädeva asutuse kontrolli tulemuste selgumiseni, ning
 - c) riietusruumid.
2. Lõikes 1 osutatud ruumid ja vahendid moodustavad ühtse ja tervikliku üksuse.
3. Lõikes 1 osutatud ruume ja vahendeid ei kasutata ametliku kontrolli ega muude ametlike toimingute tegemiseks Euroopa Liidu siseturu kaubasaadetiste puhul.

Lõikes 1 osutatud ruume ja vahendeid võib kasutada ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tegemiseks kaubasaadetiste puhul, mis on ette nähtud liidust eksportimiseks või viimiseks ühelt määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumilt teise määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumile läbi kolmanda riigi territooriumi, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) pädevad asutused teevad piiripunkti riskihindamise, millest selgub, kuidas saab tagada ristsaastumise ärahoidmise, ja rakendavad riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud meetmeid ristsaastumise vältimiseks, ning
 - b) pädevad asutused tagavad, et samaaegselt ei käidelda kaubasaadetisi, mis on ette nähtud liidust eksportimiseks või viimiseks ühelt määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumilt teise määruse (EL) 2017/625 I lisas loetletud territooriumile läbi kolmanda riigi territooriumi, ega muid liitu sisenevaid kaubasaadetisi. Eri saadetiste käitlemise vahelise aja jooksul puhastatakse ja desinfitseeritakse kaubasaadetiste käitlemiseks kasutatavad ruumid ja alad.
4. Lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud nõudeid ei kohaldata ametliku kontrolli ega muude ametlike toimingute suhtes, mida tehakse loomset ja mitteloomset päritolu vedellasti puhul.
 5. Inimtoiduks ette nähtud eluskonni, eluskalu ja elusselgrootuid ning haudemune ja kalasööta võib kontrollida piiripunktis, mis on määratud määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis b osutatud kaubakategooriate jaoks.

III PEATÜKK

Piiripunktide ja kontrollipunktide loetelud

Artikkel 7

Piiripunktide ja kontrollipunktide loetelu vorm, kategooriad, lühendid ja muu loetelus esitatav teave

1. Liikmesriigid kasutavad määruse (EL) 2017/625 artikli 60 lõikes 1 osutatud teabe esitamiseks I lisas sätestatud vormi.
2. Määruse (EL) 2017/625 artikli 60 lõikes 1 osutatud piiripunktide loetelu ja määruse (EL) 2017/625 artikli 53 lõike 2 kohase kontrollipunktide loetelu koostamisel kasutavad liikmesriigid II lisas sätestatud lühendeid ja täpsustusi.
3. Piiripunktide ja kontrollipunktide loeteludele lisatakse selgitav märkus, mis sisaldab II lisas sätestatud lühendeid ja täpsustusi.

IV PEATÜKK

Kontrollikeskused*Artikkel 8***Nõuded kontrollikeskustele**

1. Piiripunkt võib hõlmata ühte või mitut kontrollikeskust, kus tehakse vajaduse korral ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid seoses nende looma- ja kaubakategooriatega, mille jaoks piiripunkt on määratud.

2. Kontrollikeskused peavad vastama piiripunktide miinimumnõuetele, mis on sätestatud määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3, ning miinimumnõudeid käsitlevatele üksikasjalikele eeskirjadele, mis on sätestatud käesolevas määruses.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõike 3 punkti f nõudeid ei kohaldata kontrollikeskustele, millel on juurdepääs tehnoloogiale ja vahenditele, mida on vaja kõnealuse määruse artiklis 131 osutatud ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi käitamiseks, ja muudele sama piiripunkti muus osas kasutatavatele elektroonilistele teabehaldussüsteemidele.

3. Kontrollikeskused peavad

a) kuuluma piiripunktiga sama tolliasutuse pädevusalasse ning

b) tegutsema piiripunkti pädeva asutuse järelevalve all.

4. Kui liikmesriigid teatavad komisjonile piiripunkti määramisest vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 59, esitavad nad komisjonile samuti kogu asjakohase teabe kõigi asjaomases piiripunktis loodud kontrollikeskuste kohta.

5. Liikmesriigid loetlevad kõik kontrollikeskused koos asjaomase piiripunktiga, mis on määratud vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 59, lähtudes I lisas esitatud vormist. Esitatava teabe raames täpsustatakse artikli 7 kohaselt ka kontrollikeskustes kontrollitavate loomade ja kaupade kategooriad.

6. Liikmesriigid eemaldavad kontrollikeskused lõikes 5 osutatud loetelust, kui need ei vasta enam lõigetele 2 ja 3, ning teatavad komisjonile nende eemaldamisest ja selle otsuse põhjustest.

*Artikkel 9***Kehtetuks tunnistamine**

Komisjoni otsused 2001/812/EÜ ja 2009/821/EÜ ning komisjoni direktiiv 98/22/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates 14. detsembrist 2019.

*Artikkel 10***Jõustumine ja kohaldamise alguskuupäev**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 14. detsembrist 2019.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis c osutatud kauba jaoks vastavalt kõnealuse määruse artikli 59 lõikele 1 määratud piiripunktide suhtes, millel ei ole käesoleva määruse jõustumise kuupäeval katusega mahalaadimisalasid või -ruume, kohaldatakse artikli 3 lõike 1 punkti a teist lauset ja artikli 3 lõiget 3 alates 14. detsembrist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. juuni 2019

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

I LISA

Piiripunktide loetelu vorm

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Piiripunkt	Kontaktandmed	TRACESi kood	Veoliik	Kontrollikeskused	Looma- ja kaubakategooriad ning täpsustused	Täiendavad täpsustused seoses määramise ulatusega

Kontrollipunktide loetelu vorm

1.	2.	3.	6.	7.
Kontrollipunkt	Kontaktandmed	TRACESi kood	Looma- ja kaubakategooriad ning täpsustused	Täiendavad täpsustused seoses määramise ulatusega

II LISA

1. väli: piiripunkt/kontrollipunkt

Piiripunkti/kontrollipunkt nimetus

2. väli: piiripunkti või kontrollipunkti kontaktandmed

Täielik aadress

E-posti aadress

Telefoninumber

Lahtiolekuajad (kohustuslik ainult piiripunkti puhul)

Veebisait (kohustuslik ainult piiripunkti puhul)

3. väli

Määratud TRACESi kood

4. väli: piiripunkti veoliik

A – lennujaam

F – raudtee

P – sadam

R – maantee

5. väli: kontrollikeskused

(Juhime tähelepanu sellele, et piiripunktis võib asuda mitu kontrollikeskust.)

Kontrollikeskuse nimetus

Aadress ja kontaktandmed

6. väli: piiripunkt ja kontrollipunkt

Looma- ja kaubakategooriad ning täpsustused

7. väli: piiripunkt ja kontrollipunkt

Täiendavad täpsustused seoses määramise ulatusega: vabas vormis tekst täiendava täpsustuse esitamiseks (1)

Nende looma- ja kaubakategooriate lühendid ja täpsustused, mille jaoks piiripunkt/kontrollipunkt (sh kontrollikeskused, kui see on asjakohane) on määratud

a) Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis a osutatud loomad

Lühendid	
LA	Elusloomad
-U	Kabiloomad, v.a registreeritud hobuslased
-E	Registreeritud hobuslased
-O	Muud loomad, v.a kabiloomad (see lühend tähistab ka loomaaias peetavaid kabiloomi)

Täpsustused	
(*)	Määruse (EL) 2017/625 artiklis 63 osutatud piiripunkti või kontrollipunkti määramise peatamine
(1)	Vt täiendavad täpsustused 7. väljal

b) Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis b osutatud või määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides d, e või f osutatud tingimuste või meetmetega hõlmatud loomsed saadused, liittooted, loomne paljundusmaterjal, loomsed kõrvalsaadused, hein ja põhk

Lühendid	
POA	Loomsed saadused, liittooted, loomne paljundusmaterjal, loomsed kõrvalsaadused, hein ja põhk
-HC	Inimtoiduks ette nähtud tooted
-NHC	Inimtoiduks sobimatud tooted
-NT	Temperatuurinõuded puuduvad
-T	Külmutatud/jahutatud tooted
-T(FR)	Külmutatud tooted
-T(CH)	Jahutatud tooted

Täpsustused	
(*)	Määruse (EL) 2017/625 artiklis 63 osutatud piiripunkti või kontrollipunkti määramise peatamine
(1)	Vt täiendavad täpsustused 7. väljal
(2)	Ainult pakendatud tooted
(3)	Ainult kalandustooted
(4)	Ainult vedellast

c) Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktis c osutatud taimed, taimsed saadused ja muud objektid

Lühendid	
P	Taimed
PP	Taimsed saadused
PP(WP)	Puit ja puittooted
OO	Muud objektid

Täpsustused

(*)	Määruse (EL) 2017/625 artiklis 63 osutatud piiripunkti või kontrollipunkti määramise peatamine
(1)	Vt täiendavad täpsustused 7. väljal

d) Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides d, e või f osutatud mitteloomset päritolu kaup**Lühendid**

PNAO	Mitteloomsed saadused
-HC(food)	Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides d, e või f osutatud meetmetega hõlmatud mitteloomset päritolu toit
-NHC(feed)	Määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 1 punktides d, e või f osutatud meetmetega hõlmatud mitteloomset päritolu sööt
-NHC(other)	Mitteloomsed saadused, mis ei ole ei toit ega sööt
-NT	Temperatuurinõuded puuduvad
-T	Külmutatud/jahutatud tooted
-T(FR)	Külmutatud tooted
-T(CH)	Jahutatud tooted

Täpsustused

(*)	Määruse (EL) 2017/625 artiklis 63 osutatud piiripunkti või kontrollipunkti määramise peatamine
(1)	Vt täiendavad täpsustused 7. väljal
(2)	Ainult pakendatud tooted
(4)	Ainult vedellast

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) 2019/1015,**20. juuni 2019,**

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate aminopüraliidi, kaptaani, tsüasofamiidi, flutianiili, metüülkresoksiimi, λ-tsühalotriini, mandipropamiidi, püraklostrobiini, spiromesifeeni, spirotetramaadi, teflubensurooni ja tetrakonasooli jääkide piirnormidega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 14 lõike 1 punkti a,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kaptaani, tsüasofamiidi, metüülkresoksiimi, λ-tsühalotriini, püraklostrobiini ja teflubensurooni jääkide piirnormid on kehtestatud määruse (EÜ) nr 396/2005 II lisas. Aminopüraliidi, mandipropamiidi, spiromesifeeni, spirotetramaadi ja tetrakonasooli jääkide piirnormid on kehtestatud kõnealuse määruse III lisa A osas. Flutianiili jääkide piirnormi ei ole eraldi sätestatud ning ainet ei ole kantud kõnealuse määruse IV lissasse, seega kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 18 lõike 1 punktis b sätestatud vaikeväärtust 0,01 mg/kg.
- (2) Seoses kasutusloa andmisega toimeainet aminopüraliidi sisaldava taimekaitsevahendi kasutamiseks odra, hirsi, kaera, rukki ja sorgo puhul on esitatud määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 6 lõike 1 kohane taotlus muuta kehtivat jääkide piirnormi.
- (3) Kaptaani kohta on selline taotlus esitatud jõhvicate ja humala puhul. Tsüasofamiidi kohta on esitatud selline taotlus kartulite, tomatite ja kõrvitsaliste puhul. Metüülkresoksiimi kohta on selline taotlus esitatud loomsete toodete puhul, mis sisaldavad toimeainet tingituna selle kasutamisest söödas. λ-tsühalotriini kohta on selline taotlus esitatud varsselleri, salat-apteegitilli, sojaubade, päevalillseemnete ja riisi puhul. Mandipropamiidi kohta on selline taotlus esitatud söögipeedi, redise, lillkapsa, rooskapsa, salatsiguri, herneste (kaunadeta) ja hariliku artišoki puhul. Püraklostrobiini kohta on selline taotlus esitatud tsitrusviljade, lauaviinamarjade, õisikkapsaste, peakapsa, aedsalati ja muude salatitaimede, spinati ja muu samalaadse (lehed), hariliku artišoki, porrulaugu ja sojaubade puhul. Spirotetramaadi kohta on selline taotlus esitatud muude väikeste puuviljade ja marjade, kiivide, salat-apteegitilli ja rabarberi puhul. Tetrakonasooli kohta on esitatud selline taotlus hurmaade, linaseemnete ja unimagunaseemnete puhul.
- (4) Määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 6 lõigete 2 ja 4 kohased taotlused seoses impordi puhul kohaldatavate jääkide piirnormidega esitati mandipropamiidi kohta, mida Nigeerias ja Kamerunis kasutatakse kakaoubade puhul, püraklostrobiini kohta, mida Indoneesia kasutatakse riisi, Brasiilias kohviubade, granadillide ja ananasside ning USAs virgiinia persimonide ja suhkruroo puhul, spiromesifeeni kohta, mida Brasiilias kasutatakse kohviubade puhul, ning teflubensurooni kohta, mida Brasiilias kasutatakse greipide ja mandariinide puhul. Taotluse esitajate väitel põhjustab nende ainete lubatud kasutamine kõnealustes riikides kõnealuste kultuuride puhul jääkide esinemist määruses (EÜ) nr 396/2005 sätestatud jääkide piirnormist suuremal määral, mistõttu on vaja suuremaid jääkide piirnorme, et hoida ära kaubandustõkete tekkimist nimetatud kultuuride importimisel.
- (5) Asjaomased liikmesriigid hindasid määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 8 kohaselt kõnealuseid taotlusi ja edastasid hindamisaruanded komisjonile.
- (6) Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) hindas taotlusi ja hindamisaruandeid, uurides eelkõige ohtu tarbijatele ja vajaduse korral ka ohtu loomadele, ning esitas põhjendatud arvamused jääkide kavandatud piirnormide kohta ⁽²⁾. Toiduohutusamet edastas kõnealused arvamused taotlejatele, komisjonile ja liikmesriikidele ning tegi need üldsusele kättesaadavaks.
- (7) Kaptaani kohta esitas taotleja määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 12 kohase läbivaatamise käigus teabe, mis varem ei olnud kättesaadav, nimelt valideeritud analüüsimeetodi suure vee- ja happesisaldusega maatriksite jaoks, ning tegi kaubanduslikult kättesaadavaks 3-OH THPI ja 5-OH THPI võrdlusstandardid.

- (8) Tsüasofamiidiga seoses esitas taotleja seni puudunud teabe külmutatult säilitamise tingimuste kohta.
- (9) Metüülkresoksiimiga seoses esitas taotleja loomsete toodetega tehtud uue säilivusuuringu tulemused, et tõendada mäletsejaliste söötmise uuringu kehtivust.
- (10) Püraklostrobiiniga seoses esitas taotleja puudunud jäägikatsete tulemused lauaviinamarjade kohta ja valideeritud analüüsimeetodi kohviubade jaoks. Esitatud andmed püraklostrobiini kasutamise kohta virgiinia persimonide, spinati ja muu samalaadse (lehed) ja suhkruroo puhul ei olnud uute jääkide piirnormide kehtestamiseks piisavad. Mis puudutab kõnealuse toimeaine kasutamist sileda endiiviasiguri puhul, ei soovitanud toiduohutusamet olemasolevat jääkide piirnormi suurendada, sest ohtu tarbijatele ei olnud võimalik välistada.
- (11) λ-tsühalotriini kohta tegi toiduohutusamet järelduse, et esitatud teave ei olnud piisav, et toetada liidu kasutusviise sojaubade ja päevalilleseemnete puhul. Amet soovitas sojaubade ja päevalilleseemnete puhul jääkide piirnormiks kehtestada vastavalt 0,05 mg/kg ja 0,2 mg/kg, mis vastavad kehtivatele *codex*'is esitatud jääkide piirnormidele. Asjaomaste *codex*'is esitatud jääkide piirnormide puhul liidu tarbijate jaoks ohtu ei ole ⁽³⁾.
- (12) Tetrakonasooli puhul soovitas toiduohutusamet suurendada kehtivaid jääkide piirnorme kodulindude rasvkoet ja linnunemadade puhul tingituna kõnealuse toimeaine kasutamisest söödas.
- (13) Kõigi muude taotluste kohta tegi toiduohutusamet järelduse, et kõik andmenõuded on täidetud ja taotlejate soovitud muudatused jääkide piirnormides on tarbijaohutuse seisukohalt vastuvõetavad, arvestades tarbija kokkupuute hinnangut Euroopa 27 konkreetse tarbijarühma kohta. Toiduohutusamet võttis arvesse kõige uuemat teavet ainete toksikoloogiliste omaduste kohta. Hinnangute kohaselt ei teki ei tarbijate eluaegsel kokkupuutel kõnealuste ainete ja kõigi selliste ainete sisaldada võivate toiduainete tarbimisel ega ka asjaomaste toodete suures koguses tarbimisega kaasneval lühiajalisel kokkupuutel ohtu ületada aktsepteeritavat päevadoosi või akuutset standarddoosi.
- (14) Seoses toimeaine flutianiili heakskiitmisega lisati kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009 ⁽⁴⁾ artikli 8 lõike 1 punktiga g kokkuvõtlikku toimikusse taotlus jääkide piirnormide kohta. Asjaomane liikmesriik hindas seda taotlust vastavalt kõnealuse määruse artikli 11 lõikele 2. Toiduohutusamet hindas taotlust ja esitas oma järelduse kõnealust toimeainet pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta, milles soovitas kehtestada viinamarjadega seotud iseloomuliku kasutuse puhul jääkide piirnormid vastavalt liidu heale põllumajandustavale ⁽⁵⁾.
- (15) Tuginedes toiduohutusameti põhjendatud arvamustele ja järeldusele ning võttes arvesse vaatlusaluse küsimuse puhul asjakohaseid tegureid, on jääkide piirnormide asjakohased muudatused kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 14 lõike 2 nõuetega.
- (16) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 396/2005 vastavalt muuta.
- (17) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. juuni 2019

Komisjoni nimel

president

Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ ELT L 70, 16.3.2005, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Toiduohutusameti teaduslike aruannetega saab tutvuda aadressil <http://www.efsa.europa.eu>:

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels for aminopyralid in certain cereals“ („Põhjendatud arvamus aminopüraliidi jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta teatavate teraviljade puhul“), *EFSA Journal* (2019); 17(1): 5534.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue level for captan in cranberries“ („Põhjendatud arvamus kaptaani jääkide kehtiva piirnormi muutmise kohta jõhvivate puhul“), *EFSA Journal* (2018); 16(12): 5499.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue level for captan in hops“ („Põhjendatud arvamus kaptaani jääkide kehtiva piirnormi muutmise kohta humala puhul“), *EFSA Journal* (2018); 16(12): 5498.

„Reasoned opinion on the evaluation of confirmatory data following the Article 12 MRL review for cyazofamid“ („Põhjendatud arvamus kinnitavate andmete hindamise kohta seoses tsüasofamiidi jääkide piirnormide läbivaatamisega kooskõlas artikliga 12“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5487.

„Reasoned opinion on the evaluation of confirmatory data following the Article 12 MRL review for kresoxim-methyl“ („Põhjendatud arvamus kinnitavate andmete hindamise kohta seoses metüülkresoksiimi jääkide piirnormide läbivaatamisega kooskõlas artikliga 12“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5471.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels for lambda-cyhalothrin in celeries, fennel and rice“ („Põhjendatud arvamus λ-tšühalotriini jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta sellerite, apteegitilli ja rabarbri puhul“), *EFSA Journal* (2019); 17(1): 5546.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels for mandipropamid in various crops“ („Põhjendatud arvamus mandipropamiidi jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta eri kultuuride puhul“), *EFSA Journal* (2019); 17(2): 5599.

„Reasoned opinion on the setting of an import tolerance for mandipropamid in cocoa beans“ („Põhjendatud arvamus mandipropamiidi jääkide uue piirnormi kehtestamise kohta kakaobade puhul impordi jaoks“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5491.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue level for pyraclostrobin in soyabean“ („Põhjendatud arvamus püraklostrobiini jääkide kehtiva piirnormi muutmise kohta sojaubade puhul“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5466.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels and setting of import tolerances for pyraclostrobin in various crops“ („Põhjendatud arvamus püraklostrobiini jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta ja impordi jaoks uue piirnormi kehtestamise kohta eri kultuuride puhul“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5488.

„Reasoned opinion on the setting of an import tolerance for pyraclostrobin in rice“ („Põhjendatud arvamus püraklostrobiini jääkide uue piirnormi kehtestamise kohta riisi puhul impordi jaoks“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5483.

„Reasoned opinion on the evaluation of confirmatory data following the Article 12 MRL review for pyraclostrobin“ („Põhjendatud arvamus kinnitavate andmete hindamise kohta seoses püraklostrobiini jääkide piirnormide läbivaatamisega kooskõlas artikliga 12“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5472.

„Reasoned opinion on the setting of an import tolerance for spiromesifen in coffee beans“ („Põhjendatud arvamus spiromesifeeni jääkide uue piirnormi kehtestamise kohta kohviubade puhul impordi jaoks“), *EFSA Journal* (2019); 17(1): 5558.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels for spirotetramat in various crops“ („Põhjendatud arvamus spirotetramaadi jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta eri kultuuride puhul“), *EFSA Journal* (2019); 17(1): 5589.

„Reasoned opinion on the setting of import tolerances for teflubenzuron in grapefruits, mandarins and broccoli“ („Põhjendatud arvamus teflubensurooni jääkide uue piirnormi kehtestamise kohta greipide, mandariinide ja spargelkapsa puhul impordi jaoks“), *EFSA Journal* (2018); 16(11): 5474.

„Reasoned opinion on the modification of the existing maximum residue levels for tetraconazole in kaki/Japanese persimmon, linseeds and poppy seeds“ („Põhjendatud arvamus tetrakonasooli jääkide kehtivate piirnormide muutmise kohta hurmaade, linaseemnete ja unimagunaseemnete puhul“), *EFSA Journal* (2019); 17(1): 5577.

⁽³⁾ „Revision of the review of the existing maximum residue levels for the active substance lambda-cyhalothrin“ („Toimeaine λ-tšühalotriini jääkide kehtivate piirnormide läbivaatamise muutmise“), *EFSA Journal* 2015; 13(12): 4324.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

⁽⁵⁾ „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance flutianil“ („Järeldused toimeaine flutianiili pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta“), *EFSA Journal* 2014; 12(8): 3805.

LISA

Määruse (EÜ) nr 396/2005 II ja III lisa muudetakse järgmiselt.

1) II lisa muudetakse järgmiselt:

- a) kaptaani, tsüasofamiidi, metüülkresoksiimi, λ-tsühalotriini, püraklostrobiini ja teflubensurooni käsitlevad veerud asendatakse järgmisega:

„Pestitsiidide jäägid ja jääkide piirnormid (mg/kg)

Kood-number	Rühmad ja näited üksiktoodete kohta, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnormerfn (*)	Kaptaan (kaptaani ja THPI summa, väljendatud kaptaanina) (R)	Tsüasofamiid	Metüülkresoksiim (R)	λ-tsühalotriin (hõlmab γ-tsühalotriini) (R,S- ja S,R-isomeeride summa) (F)	Püraklostrobiin (F)	Teflubensuroon (F)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0100000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD PUUVILI; PÄHKLIID						
0110000	Tsitrusviljad	0,03 (*)	0,01 (*)		0,2 (+)	2	0,5
0110010	Greibid			0,5			
0110020	Apelsinid			0,5			
0110030	Sidrunid			0,01 (*)			
0110040	Laimid			0,01 (*)			
0110050	Mandariinid			0,01 (*)			
0110990	Muud			0,01 (*)			
0120000	Pähklid	0,07 (*)	0,02 (*)		0,01 (*) (+)		0,02 (*)
0120010	Mandlid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120020	Brasiilia pähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120030	Kašupähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120040	Kastanid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120050	Kookospähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120060	Sarapuupähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120070	Makadaamiapähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120080	Pekanipähklid			0,05 (*)		0,02 (*)	
0120090	Piiniapähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120100	Pistaatsiapähklid			0,01 (*)		1	
0120110	Kreeka pähklid			0,01 (*)		0,02 (*)	
0120990	Muud			0,01 (*)		0,02 (*)	
0130000	Õunviljad	10	0,01 (*)	0,2	(+)	0,5	1
0130010	Õunad				0,08		(+)
0130020	Pirnid				0,08		
0130030	Küdooniad				0,2		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0130040	Astelpihlaka viljad				0,2		
0130050	Nisperod / jaapani villpöörise viljad				0,2		
0130990	Muud				0,01 (*)		
0140000	Luuviljad		0,01 (*)	0,01 (*)			
0140010	Aprikoosid	6			0,15 (+)	1	0,01 (*)
0140020	Maguskirsid	6			0,3 (+)	3	0,01 (*)
0140030	Virsikud	6			0,15 (+)	0,3	0,01 (*)
0140040	Ploomid	10			0,2 (+)	0,8	0,1 (*)
0140990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*) (+)	0,02 (*)	0,01 (*)
0150000	Marjad ja väikesed puuviljad				(+)		
0151000	a) <i>Viinamarjad</i>		2	1			0,7
0151010	Lauaviinamarjad	0,03 (*)			0,08	1	
0151020	Veiniviinamarjad	0,02 (*)			0,2	2	
0152000	b) <i>Maasikad</i>	1,5	0,01 (*)	1,5	0,2	1,5	0,01 (*)
0153000	c) <i>Koguviljad</i>		0,01 (*)	0,01 (*)	0,2		0,01 (*)
0153010	Pamplid	20				3	
0153020	Põldmurakad	0,03 (*)				2	
0153030	Vaarikad (punased ja kollased)	20				3	
0153990	Muud	0,03 (*)				2	
0154000	d) <i>Muud väikesed puuviljad ja marjad</i>		0,01 (*)				0,01 (*)
0154010	Mustikad	30		0,9	0,2	4	
0154020	Jõhvikad	30		0,9	0,2	3	
0154030	Sõstrad (mustad, punased ja valged)	30		0,9	0,2	3	
0154040	Karusmarjad (rohelised, punased ja kollased)	30		0,9	0,2	3	
0154050	Kibuvitsamarjad	0,03 (*)		0,01 (*)	0,2	3	
0154060	Mooruspuu marjad (mustad ja valged)	0,03 (*)		0,01 (*)	0,2	3	
0154070	Õun-viirpuu marjad	0,03 (*)		0,9	0,2	3	
0154080	Musta leedri marjad	0,03 (*)		0,01 (*)	0,2	3	
0154990	Muud	0,03 (*)		0,01 (*)	0,01 (*)	3	
0160000	Mitmesugused puuviljad	0,03 (*)	0,01 (*)				
0161000	a) <i>Söödava koorega</i>				(+)	0,02 (*)	0,01 (*)
0161010	Datlid			0,01 (*)	0,01 (*)		
0161020	Viigimarjad			0,01 (*)	0,01 (*)		
0161030	Lauaoliivid			0,2	1		
0161040	Kinkanid			0,01 (*)	0,01 (*)		
0161050	Tähtviljad			0,01 (*)	0,01 (*)		
0161060	Hurmaad			0,01 (*)	0,09		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0161070	Jambolanid			0,01 (*)	0,01 (*)		
0161990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)		
0162000	b) <i>Mittesöödava koorega, väikesed</i>			0,01 (*)	(+)		0,01 (*)
0162010	Kiivid (rohelised, punased, kollased)				0,05	0,02 (*)	
0162020	Litšid				0,01 (*)	0,02 (*)	
0162030	Granadillid/marakujad				0,01 (*)	0,2	
0162040	Kaktusviljad				0,01 (*)	0,02 (*)	
0162050	Hariliku kuldlehiku viljad				0,01 (*)	0,02 (*)	
0162060	Virgiinia persimonid				0,01 (*)	0,02 (*)	
0162990	Muud				0,01 (*)	0,02 (*)	
0163000	c) <i>Mittesöödava koorega, suured</i>			0,01 (*)	(+)		
0163010	Avokaadod				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163020	Banaanid				0,15	0,02 (*)	0,01 (*)
0163030	Mangod				0,2	0,05	0,01 (*)
0163040	Papaiaid				0,01 (*)	0,07	0,4
0163050	Granaatõunad				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163060	Suhkurannoonad				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163070	Guajaavid				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163080	Ananassid				0,01 (*)	0,3	0,01 (*)
0163090	Hõlmise leivapuu viljad				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163100	Durianid				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163110	Oga-annoonad				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0163990	Muud				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0200000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD KÖÖGIVILI				(+)		
0210000	Juur- ja mugulköögivili	0,03 (*)					
0211000	a) <i>Kartulid</i>		0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,05
0212000	b) <i>Troopiline juur- ja mugulköögivili</i>		0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0212010	Kassaava/jahumanioki juured						
0212020	Bataat						
0212030	Jamss						
0212040	Roogmaranta						
0212990	Muud						
0213000	c) <i>Muu juur- ja mugulköögivili, v.a suhkrupeet</i>						0,01 (*)
0213010	Söögipeet		0,01 (*)	0,05 (*)	0,04	0,1	
0213020	Porgand		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,5	
0213030	Juurseller		0,01 (*)	0,01 (*)	0,07	0,5	
0213040	Mädarõigas		0,1	0,01 (*)	0,04	0,3	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0213050	Maapirn		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,06	
0213060	Pastinaak		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,3	
0213070	Juurpetersell		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,1	
0213080	Redis		0,01 (*)	0,01 (*)	0,15	0,5	
0213090	Aed-piimjuur		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,1	
0213100	Kaalikas		0,01 (*)	0,01 (*)	0,04	0,09	
0213110	Naeris		0,01 (*)	0,05 (*)	0,04	0,09	
0213990	Muud		0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0220000	Sibulköögivili	0,03 (*)	0,01 (*)		0,2		0,01 (*)
0220010	Küüslauk			0,3		0,3	
0220020	Sibul			0,3		1,5	
0220030	Pesasibul			0,3		0,3	
0220040	Roheline sibul ja talisibul			0,01 (*)		1,5	
0220990	Muud			0,01 (*)		0,02 (*)	
0230000	Viliköögivili						
0231000	a) <i>Maavitsalised</i>						1,5
0231010	Tomat	1	0,6	0,6	0,07	0,3	
0231020	Harilik paprika	0,03 (*)	0,01 (*)	0,8	0,1	0,5	
0231030	Baklažaan	0,03 (*)	0,3	0,6	0,3	0,3	
0231040	Söödav muskushibisk	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,3	0,02 (*)	
0231990	Muud	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0232000	b) <i>Kõrvitsalised – söödava koorega</i>	0,03 (*)	0,2	0,05 (*)		0,5	
0232010	Kurk				0,05		0,5
0232020	Kornišon				0,15		1,5
0232030	Kabatšokk				0,15		0,5
0232990	Muud				0,01 (*)		0,5
0233000	c) <i>Kõrvitsalised – mitesöödava koorega</i>	0,03 (*)	0,15	0,3	0,06	0,5	
0233010	Melon						0,3
0233020	Suureviljaline kõrvits						0,01 (*)
0233030	Arbuus						0,01 (*)
0233990	Muud						0,01 (*)
0234000	d) <i>Suhkrumais</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,05	0,02 (*)	0,01 (*)
0239000	e) <i>Muu viliköögivili</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0240000	Kapsasköögivili (v.a juured ja noorlehtedega põllukultuurid)	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)			
0241000	a) <i>Õisikkapsad</i>				0,1	0,5	0,01 (*)
0241010	Spargelkapsas						

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0241020	Lillkapsas						
0241990	Muud						
0242000	b) <i>Peakapsad</i>						
0242010	Rooskapsas				0,04	0,3	0,5 (+)
0242020	Peakapsas				0,15	0,4	0,2 (+)
0242990	Muud				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0243000	c) <i>Lehtkapsad</i>					1,5	0,01 (*)
0243010	Pekingi lehtnaeris / petsai				0,3		
0243020	Kähar lehtkapsas ja söödakapsas				0,01 (*)		
0243990	Muud				0,01 (*)		
0244000	d) <i>Nuikapsad</i>				0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0250000	Lehtköögivili, maitsetaimed ja söödavad õied						
0251000	a) <i>Aedsalat ja muud salatitaimed</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)			0,01 (*)
0251010	Põldkännak				1,5	10	
0251020	Aedsalat				0,15	2	
0251030	Sile endiiviasigur / eskariool				0,07	0,4	
0251040	Salatkress ning muud idandid ja võrsed				0,7	10	
0251050	Ameerika kollakas				0,7	10	
0251060	Põld-võõrkapsas/rukola				0,7	10	
0251070	Kapsas-lehtsinap				0,01 (*)	10	
0251080	Noorlehtedega põllukultuurid (sh <i>Brassica</i> liigid)				0,7	10	
0251990	Muud				0,01 (*)	10	
0252000	b) <i>Spinat ja muu samalaadne (lehed)</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)			0,01 (*)
0252010	Spinat				0,6	0,6	
0252020	Harilik portulak				0,01 (*)	0,02 (*)	
0252030	Lehtpeet				0,2	1,5	
0252990	Muud				0,01 (*)	0,02 (*)	
0253000	c) <i>Hariliku viinapuu ja sarnaste liikide lehed</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	15	0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0254000	d) <i>Ürt-allikkerss</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0255000	e) <i>Salatsigur</i>	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,09	0,01 (*)
0256000	f) <i>Maitsetaimed ja söödavad õied</i>	0,06 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,7	2	0,02 (*)
0256010	Aed-harakputk						
0256020	Murulauk						
0256030	Lehtseller						
0256040	Petersell						
0256050	Aedsalvei						
0256060	Rosmariin						
0256070	Aed-liivatee						

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0256080	Vürtsbasiilik ja söödavad õied						
0256090	Loorberilehed						
0256100	Estragon						
0256990	Muud						
0260000	Kaunköögivili	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)			0,01 (*)
0260010	Oad (kaunadega)				0,4	0,6	
0260020	Oad (kaunadeta)				0,2	0,02 (*)	
0260030	Herned (kaunadega)				0,2	0,6	
0260040	Herned (kaunadeta)				0,2	0,15	
0260050	Läätsed				0,2	0,02 (*)	
0260990	Muud				0,01 (*)	0,02 (*)	
0270000	Varsköögivili	0,03 (*)	0,01 (*)				0,01 (*)
0270010	Spargel			0,05 (*)	0,02	0,02 (*)	
0270020	Kardi			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0270030	Varsseller			0,01 (*)	0,2	1,5	
0270040	Salat-apteegitill			0,01 (*)	0,3	1,5	
0270050	Harilik artišokk			0,01 (*)	0,15	3	
0270060	Porrulauk			10	0,07	0,8	
0270070	Rabarber			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0270080	Bambusevõrsed			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0270090	Palmipungad			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0270990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0280000	Seened, samblad ja samblikud	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)		0,02 (*)	0,01 (*)
0280010	Kultuurseened				0,01 (*)		
0280020	Metsaseened				0,5		
0280990	Samblad ja samblikud				0,01 (*)		
0290000	Vetikad ja prokarüoodid	0,03 (*)		0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)
0300000	KAUNVILI	0,07 (*)	0,02 (*)	0,01 (*)	0,05 (+)		0,01 (*)
0300010	Oad					0,3	
0300020	Läätsed					0,5	
0300030	Herned					0,3	
0300040	Lupiinid/lupiinioad					0,05	
0300990	Muud					0,3	
0400000	ÕLISEEMNED JA ÕLIVILI	0,07 (*)	0,02 (*)		(+)		
0401000	Õliseemned						
0401010	Linaseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401020	Maapähklid			0,01 (*)	0,2	0,04	0,02 (*)
0401030	Unimagunaseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0401040	Seesamiseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401050	Päevalilleseemned			0,05 (*)	0,2	0,3	0,3
0401060	Rapsiseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401070	Sojaoad			0,01 (*)	0,05	0,2	0,05
0401080	Sinepiseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401090	Puuvillaseemned			0,01 (*)	0,2	0,3	0,02 (*)
0401100	Kõrvitsaseemned			0,01 (*)	0,2	0,02 (*)	0,02 (*)
0401110	Värvisafloori seemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401120	Hariliku kurgirohu seemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401130	Põldtudra seemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401140	Kanepiseemned			0,01 (*)	0,2	0,02 (*)	0,02 (*)
0401150	Riitsinuseseemned			0,01 (*)	0,2	0,2	0,02 (*)
0401990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)
0402000	Õlivili					0,02 (*)	0,02 (*)
0402010	Oliivid õli tootmiseks			0,2	0,5		
0402020	Õlipalmi tuumad			0,01 (*)	0,01 (*)		
0402030	Õlipalmi viljad			0,01 (*)	0,01 (*)		
0402040	Hariliku kapokipuu viljad			0,01 (*)	0,01 (*)		
0402990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)		
0500000	TERAVILI	0,07 (*)	0,02 (*)		(+)		0,01 (*)
0500010	Oder			0,1	0,5	1	
0500020	Tatar ja muu ebateravili			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0500030	Mais			0,01 (*)	0,02	0,02 (*)	
0500040	Harilik hirss			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0500050	Kaer			0,1	0,3	1	
0500060	Riis			0,01 (*)	0,2	0,09	
0500070	Rukis			0,08	0,05	0,2	
0500080	Harilik sorgo			0,01 (*)	0,01 (*)	0,5	
0500090	Nisu			0,08	0,05	0,2	
0500990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
0600000	TEED, KOHV, TAIMETEED, KAKAO JA JAANIKAUNAD	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*) (+)		
0610000	Teed					0,1 (*)	0,05 (*)
0620000	Kohvioad					0,3	0,3
0630000	Taimeteed					0,1 (*)	0,05 (*)
0631000	a) Õitest						
0631010	Kummel						
0631020	Hapu hibisk						
0631030	Roos						

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0631040	Jasmiin						
0631050	Pärn						
0631990	Muud						
0632000	b) <i>Lehtedest ja ürtidest</i>						
0632010	Maasikas						
0632020	Tee-punapõõsas						
0632030	Matepuu						
0632990	Muud						
0633000	c) <i>Juurtest</i>						
0633010	Palderjan						
0633020	Ženženn						
0633990	Muud						
0639000	d) <i>Muudest taimeosadest</i>						
0640000	Kakaooad					0,1 (*)	0,05 (*)
0650000	Jaaniaunad/jaanileivad					0,1 (*)	0,05 (*)
0700000	HUMAL	150	20	0,05 (*)	10 (+)	15	0,05 (*)
0800000	MAITSEAINED				(+)		
0810000	Seemned	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,1 (*)	0,05 (*)
0810010	Aniis						
0810020	Pärsia köömen						
0810030	Seller						
0810040	Koriander						
0810050	Harilik vürtsköömen						
0810060	Aedtill						
0810070	Harilik apteegitill						
0810080	Põld-lambalääts						
0810090	Muskaatpähkel						
0810990	Muud						
0820000	Viljad	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)		0,1 (*)	0,05 (*)
0820010	Piment				0,03		
0820020	Jaapani pipar				0,03		
0820030	Köömen				0,03		
0820040	Kardemon				2		
0820050	Kadakamarjad				0,03		
0820060	Pipar (must, roheline ja valge)				0,03		
0820070	Vanill				0,03		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
0820080	Tamarind				0,03		
0820990	Muud				0,01 (*)		
0830000	Puukoor	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,1 (*)	0,05 (*)
0830010	Kaneel						
0830990	Muud						
0840000	Juured ja risoomid						
0840010	Lagritsa-magusjuur	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05	0,1 (*)	0,05 (*)
0840020	Harilik ingver	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05	0,1 (*)	0,05 (*)
0840030	Harilik kollajuur / kurkum	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05	0,1 (*)	0,05 (*)
0840040	Mädarõigas						(+)
0840990	Muud	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05	0,1 (*)	0,05 (*)
0850000	Pungad	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,1 (*)	0,05 (*)
0850010	Nelk						
0850020	Kappar						
0850990	Muud						
0860000	Õie emakasuu	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,1 (*)	0,05 (*)
0860010	Safran						
0860990	Muud						
0870000	Seemnerüü	0,1 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,1 (*)	0,05 (*)
0870010	Muskaatõis						
0870990	Muud						
0900000	SUHKRUTAIMED	0,03 (*)	0,01 (*)		(+)		0,01 (*)
0900010	Suhkrupeedi juured			0,05 (*)	0,01 (*)	0,2	
0900020	Harilik suhkruroog			0,01 (*)	0,05	0,02 (*)	
0900030	Juursigur			0,01 (*)	0,01 (*)	0,08	
0900990	Muud			0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	
1000000	LOOMSED TOOTED – MAISMAALOOMAD				(+)		(+)
1010000	Koed		0,01 (*)	0,05 (*)		0,05 (*)	0,05
1011000	a) <i>Sead</i>	0,03 (*)					
1011010	Lihaskude				0,15		
1011020	Rasvkude				3		
1011030	Maks				0,05		
1011040	Neerud				0,2		
1011050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)				3		
1011990	Muud				0,01 (*)		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1012000	b) <i>Veised</i>						
1012010	Lihaskude	0,09			0,02		
1012020	Rasvkude	0,06			3		
1012030	Maks	0,09			0,05		
1012040	Neerud	0,09			0,2		
1012050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,09			3		
1012990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*)		
1013000	c) <i>Lambad</i>						
1013010	Lihaskude	0,09			0,02		
1013020	Rasvkude	0,06			3		
1013030	Maks	0,09			0,05		
1013040	Neerud	0,09			0,2		
1013050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,09			3		
1013990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*)		
1014000	d) <i>Kitsed</i>						
1014010	Lihaskude	0,09			0,15		
1014020	Rasvkude	0,06			3		
1014030	Maks	0,09			0,05		
1014040	Neerud	0,09			0,2		
1014050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,09			3		
1014990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*)		
1015000	e) <i>Hobuslased</i>						
1015010	Lihaskude	0,09			0,02		
1015020	Rasvkude	0,06			3		
1015030	Maks	0,09			0,05		
1015040	Neerud	0,09			0,2		
1015050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,09			3		
1015990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*)		
1016000	f) <i>Kodulinnud</i>	0,03 (*)			0,01 (*)		
1016010	Lihaskude						
1016020	Rasvkude						
1016030	Maks						
1016040	Neerud						
1016050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)						
1016990	Muud						
1017000	g) <i>Muud põllumajanduslikud maismaaloomad</i>						
1017010	Lihaskude	0,09			0,02		
1017020	Rasvkude	0,06			3		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1017030	Maks	0,09			0,05		
1017040	Neerud	0,09			0,2		
1017050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,09			3		
1017990	Muud	0,03 (*)			0,01 (*)		
1020000	Piim	0,03 (*)	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02	0,01 (*)	0,05
1020010	Veised						
1020020	Lambad						
1020030	Kitsed						
1020040	Hobused						
1020990	Muud						
1030000	Linnunad	0,03 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,05
1030010	Kanad						
1030020	Pardid						
1030030	Haned						
1030040	Vutid						
1030990	Muud						
1040000	Mesi ja muud mesindustooted	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)	0,05 (*)
1050000	Kahepaiksed ja roomajad	0,03 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,05
1060000	Selgrootud maismaaloomad	0,03 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,05
1070000	Vabas looduses elavad maismaaselgroogsed	0,03 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,01 (*)	0,05 (*)	0,05
1100000	LOOMSED TOOTED — KALA, KALATOOTED JA MUUD MEREVEE JA MAGEVEE TOIDUAINED (8)						
1200000	ÜKSNES LOOMASÖÖDAKS KASUTATAVAD TOOTED VÕI NENDE OSAD (8)						
1300000	TÖÖDELDUD TOIDUAINED (9)						

(*) Analüütiline määramispiir

(a) Selliste taimsete ja loomsete toodete täielik loetelu, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnorme, on esitatud I lisas.

(F) = rasvas lahustuv

Kaptaan (kaptaani ja THPI summa, väljendatud kaptaanina) (R)

(R) = jääkide määratlus on erinev pestitsiidi ja koodi järgmise kombinatsiooni puhul:

kood 1000000, v.a kood 1040000: THPI, 3-OH-THPI ja 5-OH-THPI summa, väljendatud kaptaanina; kood 0151020: kaptaan.

Metüülkresoksiim (R)

(R) = jääkide määratlus on erinev pestitsiidi ja koodi järgmise kombinatsiooni puhul:

metüülkresoksiim – kood 1000000, välja arvatud 1040000: metüülkresoksiim (BF-490-9, väljendatud lähteühendina).

Metaboliit BF-490-9 on 2-[2-(4-hüdroksü-2-metüülfenoksümetüül)fenüül]-2-metoksüiminoäädikhape.

λ-tsühalotriin (hõlmab γ-tsühalotriini) (R,S- ja S,R-isomeeride summa) (F)

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave säilivuse ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0110000 Tsitrusviljad

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0120000 Päiklid**0130000 Õunviljad**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0140010 Aprikoosid

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0140020 Maguskirsid

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0140030 Virsikud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0140040 Ploomid**0140990 Muud (2)**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave säilivuse ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, ja XI) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0150000 Marjad ja väikesed puuviljad

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave säilivuse ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0151000 a) Viinamarjad**0152000 b) Maasikad**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete, säilivuse ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ-laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0153000 c) Koguviljad**0154000 d) Muud väikesed puuviljad ja marjad**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0161000 a) söödava koorega

0162000 b) mittesöödava koorega, väikesed

0163010 Avokaadod

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0163020 Banaanid

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0163030 Mangod

0163040 Papaia

0163050 Granaatõunad

0163060 Suhkurannoonad

0163070 Guajaavid

0163080 Ananassid

0163090 Hõlmise leivapuu viljad

0163100 Durianid

0163110 Oga-annoonad

0163990 Muud (2)

0210000 Juur- ja mugulköögivili

0220010 Küüslauk

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0220020 Sibul

0220030 Pesasibul

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0220040 Roheline sibul ja talisibul

0220990 Muud (2)

0231000 a) Maavitsalised ja kassinaerilised

0232000 b) Kõrvitsalised – söödava koorega

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0232010 Kurk

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0232020 **Kornišon**

0232030 **Kabatšokk**

0232990 **Muud (2)**

0233000 **c) Kõrvitsalised – mittesöödava koorega**

0234000 **d) Suhkrumais**

0239000 **e) Muu viliköögivili**

0241000 **a) Õisikkapsad**

0242000 **b) Peakapsad**

0243000 **c) Lehtkapsad**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0243010 **Pekingi lehtnaeris / petsai**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0243020 **Kähar lehtkapsas ja söödakapsas**

0243990 **Muud (2)**

0244000 **d) Nuikapsad**

0251010 **Põldkännak**

0251020 **Aedsalat**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0251030 **Sile endiiviasigur / eskariool**

0251040 **Salatkress ning muud idandid ja võrsed**

0251050 **Ameerika kollakas**

0251060 **Põld-võõrkapsas/rukola**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0251070 **Kapsas-lehtsinep**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0251080 **Noorlehtedega põllukultuurid (sh Brassica liigid)**

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0251990 Muud (2)

0252000 b) Spinatid ja muu samalaadne (lehed)

0253000 c) Hariliku viinapuu ja sarnaste liikide lehed

0254000 d) Ürt-allikkerss

0255000 e) Salatsigur

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0256000 f) Maitsetaimed ja söödavad õied

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0260000 Kaunköögivil

0270010 Spargel

0270020 Kardi

0270030 Varsseller

0270040 Salat-apteegitill

0270050 Harilik artišokk

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0270060 Porrulauk

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0270070 Rabarber

0270080 Bambusevõrsed

0270090 Palmipungad

0270990 Muud (2)

0280000 Seened, samblad ja samblikud

0290000 Vetikad ja prokarüoodid

0300000 KAUNVILI

0400000 ÕLISEEMNED JA ÕLIVILI

0500010 Oder

0500020 Tatar ja muu ebateravili

0500030 Mais

0500040 Harilik hirss

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0500050 Kaer

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0500060 Riis

0500070 Rukis

0500080 Harilik sorgo

0500090 Nisu

0500990 Muud (2)

0600000 TEED, KOHV, TAIMETEEDE, KAKAO JA JAANIKAUNAD

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave jäägikatsete, analüüsimeetodite ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0700000 HUMAL

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave analüüsimeetodite ja teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0800000 MAITSEAINED

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

0900000 SUHKRUTAIMED

1000000 LOOMSED TOOTED – MAISMAALOOMAD

1010000 Saadused, mille aluseks on

1011000 a) Sead

1011010 Lihaskude

1011020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1011030 Maks

1011040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1011050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1011990 Muud (2)

1012000 b) Veised

1012010 Lihaskude

1012020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1012030 Maks

1012040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1012050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1012990 Muud (2)

1013000 c) Lambad

1013010 Lihaskude

1013020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1013030 Maks

1013040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1013050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1013990 Muud (2)

1014000 d) Kitsed

1014010 Lihaskude

1014020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1014030 Maks

1014040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnormi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1014050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1014990 Muud (2)

1015000 e) Hobuslased

1015010 Lihaskude

1015020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1015030 Maks

1015040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1015050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1015990 Muud (2)

1016000 f) Kodulinnud

1016010 Lihaskude

1016020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1016030 Maks

1016040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1016050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1016990 Muud (2)

1017000 g) Muud tehistingimustes peetavad maismaaloomad

1017010 Lihaskude

1017020 Rasvkude

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ja mõnede muude metaboliitide (ühendid Ia ja XI) toksikoloogiliste omaduste kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1017030 Maks

1017040 Neerud

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave teatavate steriliseerimistingimustes tekkivate metaboliitide (ühendid Ia, IV ja γ -laktoon) kohta ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 6. juuliks 2020, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1017050 Söödav rups (v.a maks ja neerud)

1017990 Muud (2)

1020000 Piim

Teflubensuroon (F)

- (+) Euroopa Toiduohutusamet on kindlaks teinud, et teave analüüsimeetodite kohta loomsete saaduste puhul ning metabolismi uuringute kohta mäletsejalistes ja kodulindudes ei ole täies ulatuses kättesaadav. Jääkide piirnормi läbivaatamisel võtab komisjon arvesse esimeses lauses osutatud teavet, kui see on esitatud 27. jaanuariks 2018, või nimetatud kuupäevaks selle teabe esitamata jätmise korral selle puudumist.

1000000 LOOMSED TOOTED – MAISMAALOOMAD

b) lisatakse järgmine flutianiili käsitlev veerg:

„Pestitsiidide jäägid ja jääkide piirnormid (mg/kg)

Kood-number	Rühmad ja näited üksiktoodete kohta, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnorme ^(a)	Flutianiil
(1)	(2)	(3)
0100000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD PUUVILI; PÄHKLID	
0110000	Tsitrusviljad	0,01 (*)
0110010	Greibid	
0110020	Apelsinid	
0110030	Sidrunid	
0110040	Laimid	
0110050	Mandariinid	
0110990	Muud	
0120000	Pähklid	0,01 (*)
0120010	Mandlid	
0120020	Brasiilia pähklid	
0120030	Kašupähklid	
0120040	Kastanid	
0120050	Kookospähklid	
0120060	Sarapuupähklid	
0120070	Makadaamiapähklid	
0120080	Pekanipähklid	
0120090	Piiniapähklid	
0120100	Pistaatsiapähklid	
0120110	Kreeka pähklid	
0120990	Muud	
0130000	Õunviljad	0,01 (*)
0130010	Õunad	
0130020	Pirnid	
0130030	Küdooniad	
0130040	Astelpihlaka viljad	
0130050	Nisperod / jaapani villpöörise viljad	
0130990	Muud	
0140000	Luuviljad	0,01 (*)
0140010	Aprikoosid	
0140020	Maguskirsid	
0140030	Virsikud	
0140040	Ploomid	
0140990	Muud	

(1)	(2)	(3)
0150000	Marjad ja väikesed puuviljad	
0151000	a) <i>Viinamarjad</i>	0,15
0151010	Lauaviinamarjad	
0151020	Veiniviinamarjad	
0152000	b) <i>Maasikad</i>	0,01 (*)
0153000	c) <i>Koguviljad</i>	0,01 (*)
0153010	Pamplid	
0153020	Põldmurakad	
0153030	Vaarikad (punased ja kollased)	
0153990	Muud	
0154000	d) <i>Muud väikesed puuviljad ja marjad</i>	0,01 (*)
0154010	Mustikad	
0154020	Jõhvikad	
0154030	Sõstrad (mustad, punased ja valged)	
0154040	Karusmarjad (rohelised, punased ja kollased)	
0154050	Kibuvitsamarjad	
0154060	Mooruspuu marjad (mustad ja valged)	
0154070	Õun-viirpuu marjad	
0154080	Musta leedri marjad	
0154990	Muud	
0160000	Mitmesugused puuviljad	0,01 (*)
0161000	a) <i>Söödava koorega</i>	
0161010	Datlid	
0161020	Viigimarjad	
0161030	Lauaoliivid	
0161040	Kinkanid	
0161050	Tähtviljad	
0161060	Hurmaad	
0161070	Jambolanid	
0161990	Muud	
0162000	b) <i>Mittesöödava koorega, väikesed</i>	
0162010	Kiivid (rohelised, punased, kollased)	
0162020	Litšid	
0162030	Granadillid/marakujad	
0162040	Kaktusviljad	
0162050	Hariliku kuldlehiku viljad	
0162060	Virgiinia persimonid	
0162990	Muud	

(1)	(2)	(3)
0163000	c) <i>Mittesöödava koorega, suured</i>	
0163010	Avokaadod	
0163020	Banaanid	
0163030	Mangod	
0163040	Papaiaid	
0163050	Granaatõunad	
0163060	Suhkurannoonad	
0163070	Guajaavid	
0163080	Ananassid	
0163090	Hõlmise leivapuu viljad	
0163100	Durianid	
0163110	Oga-annoonad	
0163990	Muud	
0200000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD KÕÕGIVILI	
0210000	Juur- ja mugulköögivili	0,01 (*)
0211000	a) <i>Kartulid</i>	
0212000	b) <i>Troopiline juur- ja mugulköögivili</i>	
0212010	Kassaava/jahumanioki juured	
0212020	Bataat	
0212030	Jamss	
0212040	Roogmaranta	
0212990	Muud	
0213000	c) <i>Muu juur- ja mugulköögivili, v.a suhkrupeet</i>	
0213010	Söögipeet	
0213020	Porgand	
0213030	Juurseller	
0213040	Mädarõigas	
0213050	Maapirn	
0213060	Pastinaak	
0213070	Juurpetersell	
0213080	Redis	
0213090	Aed-piimjuur	
0213100	Kaalikas	
0213110	Naeris	
0213990	Muud	
0220000	Sibulköögivili	0,01 (*)
0220010	Küüslauk	
0220020	Sibul	
0220030	Pesasibul	
0220040	Roheline sibul ja talisibul	
0220990	Muud	

(1)	(2)	(3)
0230000	Viliköögivili	0,01 (*)
0231000	a) <i>Maavitsalised</i>	
0231010	Tomat	
0231020	Harilik paprika	
0231030	Baklažaan	
0231040	Söödav muskushibisk	
0231990	Muud	
0232000	b) <i>Kõrvitsalised – söödava koorega</i>	
0232010	Kurk	
0232020	Kornišon	
0232030	Kabatšokk	
0232990	Muud	
0233000	c) <i>Kõrvitsalised – mitesöödava koorega</i>	
0233010	Melon	
0233020	Suureviljaline kõrvits	
0233030	Arbuus	
0233990	Muud	
0234000	d) <i>Suhkrumais</i>	
0239000	e) <i>Muu viliköögivili</i>	
0240000	Kapsasköögivili (v.a juured ja noorlehtedega põllukultuurid)	0,01 (*)
0241000	a) <i>Õisikkapsad</i>	
0241010	Spargelkapsas	
0241020	Lillkapsas	
0241990	Muud	
0242000	b) <i>Peakapsad</i>	
0242010	Rooskapsas	
0242020	Peakapsas	
0242990	Muud	
0243000	c) <i>Lehtkapsad</i>	
0243010	Pekingi lehtnaeris / petsai	
0243020	Kähar lehtkapsas ja söödakapsas	
0243990	Muud	
0244000	d) <i>Nuikapsad</i>	
0250000	Lehtköögivili, maitsetaimed ja söödavad õied	
0251000	a) <i>Aedsalat ja muud salatitaimed</i>	0,01 (*)
0251010	Põldkännak	
0251020	Aedsalat	
0251030	Sile endiiviasigur / eskariool	

(1)	(2)	(3)
0251040	Salatkress ning muud idandid ja võrsed	
0251050	Ameerika kollakas	
0251060	Põld-võõrkapsas/rukola	
0251070	Kapsas-lehtsinip	
0251080	Noorlehtedega põllukultuurid (sh <i>Brassica</i> liigid)	
0251990	Muud	
0252000	b) <i>Spinat ja muu samalaadne (lehed)</i>	0,01 (*)
0252010	Spinat	
0252020	Harilik portulak	
0252030	Lehtpeet	
0252990	Muud	
0253000	c) <i>Hariliku viinapuu ja sarnaste liikide lehed</i>	0,01 (*)
0254000	d) <i>Ürt-allikkerss</i>	0,01 (*)
0255000	e) <i>Salatsigur</i>	0,01 (*)
0256000	f) <i>Maitsetaimed ja söödavad õied</i>	0,02 (*)
0256010	Aed-harakputk	
0256020	Murulauk	
0256030	Lehtseller	
0256040	Petersell	
0256050	Aedsalvei	
0256060	Rosmariin	
0256070	Aed-liivatee	
0256080	Vürtsbasiilik ja söödavad õied	
0256090	Loorberilehed	
0256100	Estragon	
0256990	Muud	
0260000	Kaunköögivil	0,01 (*)
0260010	Oad (kaunadega)	
0260020	Oad (kaunadeta)	
0260030	Herned (kaunadega)	
0260040	Herned (kaunadeta)	
0260050	Läätsed	
0260990	Muud	
0270000	Varsköögivil	0,01 (*)
0270010	Spargel	
0270020	Kardi	
0270030	Varsseller	
0270040	Salat-apteegitill	
0270050	Harilik artišokk	
0270060	Porrulauk	
0270070	Rabarber	

(1)	(2)	(3)
0270080	Bambusevõrsed	
0270090	Palmipungad	
0270990	Muud	
0280000	Seened, samblad ja samblikud	0,01 (*)
0280010	Kultuurseened	
0280020	Metsaseened	
0280990	Samblad ja samblikud	
0290000	Vetikad ja prokarüoodid	0,01 (*)
0300000	KAUNVILI	0,01 (*)
0300010	Oad	
0300020	Läätsed	
0300030	Herned	
0300040	Lupiinid/lupiinioad	
0300990	Muud	
0400000	ÕLISEEMNED JA ÕLIVILI	0,01 (*)
0401000	Õliseemned	
0401010	Linaseemned	
0401020	Maapähklid	
0401030	Unimagunaseemned	
0401040	Seesamiseemned	
0401050	Päevalilleseemned	
0401060	Rapsiseemned	
0401070	Sojaoad	
0401080	Sinepiseemned	
0401090	Puuvillaseemned	
0401100	Kõrvitsaseemned	
0401110	Värvisafloori seemned	
0401120	Hariliku kurgirohu seemned	
0401130	Põldtudra seemned	
0401140	Kanepiseemned	
0401150	Riitsinuseemned	
0401990	Muud	
0402000	Õlivili	
0402010	Oliivid õli tootmiseks	
0402020	Õlipalmi tuumad	
0402030	Õlipalmi viljad	
0402040	Hariliku kapokipuu viljad	
0402990	Muud	
0500000	TERAVILI	0,01 (*)
0500010	Oder	
0500020	Tatar ja muu ebateravili	

(1)	(2)	(3)
0500030	Mais	
0500040	Harilik hirss	
0500050	Kaer	
0500060	Riis	
0500070	Rukis	
0500080	Harilik sorgo	
0500090	Nisu	
0500990	Muud	
0600000	TEED, KOHV, TAIMETEED, KAKAO JA JAANIKAUNAD	0,05 (*)
0610000	Teed	
0620000	Kohvioad	
0630000	Taimeteed	
0631000	a) <i>Õitest</i>	
0631010	Kummel	
0631020	Hapu hibisk	
0631030	Roos	
0631040	Jasmiin	
0631050	Pärn	
0631990	Muud	
0632000	b) <i>Lehtedest ja ürtidest</i>	
0632010	Maasikas	
0632020	Tee-punapõõsas	
0632030	Matepuu	
0632990	Muud	
0633000	c) <i>Juurtest</i>	
0633010	Palderjan	
0633020	Ženženn	
0633990	Muud	
0639000	d) <i>Muudest taimeosadest</i>	
0640000	Kakaooad	
0650000	Jaaniakaunad/jaanileivad	
0700000	HUMAL	0,05 (*)
0800000	MAITSEAINED	
0810000	Seemned	0,05 (*)
0810010	Aniis	
0810020	Pärsia köömen	
0810030	Seller	
0810040	Koriander	

(1)	(2)	(3)
0810050	Harilik vürtsköömen	
0810060	Aedtill	
0810070	Harilik apteegitill	
0810080	Põld-lambalääts	
0810090	Muskaatpähkel	
0810990	Muud	
0820000	Viljad	0,05 (*)
0820010	Piment	
0820020	Jaapani pipar	
0820030	Köömen	
0820040	Kardemon	
0820050	Kadakamarjad	
0820060	Pipar (must, roheline ja valge)	
0820070	Vanill	
0820080	Tamarind	
0820990	Muud	
0830000	Puukoor	0,05 (*)
0830010	Kaneel	
0830990	Muud	
0840000	Juured ja risoomid	
0840010	Lagritsa-magusjuur	0,05 (*)
0840020	Harilik ingver	0,05 (*)
0840030	Harilik kollajuur / kurkum	0,05 (*)
0840040	Mädarõigas	
0840990	Muud	0,05 (*)
0850000	Pungad	0,05 (*)
0850010	Nelk	
0850020	Kappar	
0850990	Muud	
0860000	Õie emakasuu	0,05 (*)
0860010	Safran	
0860990	Muud	
0870000	Seemnerüü	0,05 (*)
0870010	Muskaatõis	
0870990	Muud	
0900000	SUHKRUTAIMED	0,01 (*)
0900010	Suhkrupedi juured	
0900020	Harilik suhkruroog	

(1)	(2)	(3)
0900030	Juursigur	
0900990	Muud	
1000000	LOOMSED TOOTED – MAISMAALOOMAD	
1010000	Koed	0,01 (*)
1011000	a) <i>Sead</i>	
1011010	Lihaskude	
1011020	Rasvkude	
1011030	Maks	
1011040	Neerud	
1011050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1011990	Muud	
1012000	b) <i>Veised</i>	
1012010	Lihaskude	
1012020	Rasvkude	
1012030	Maks	
1012040	Neerud	
1012050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1012990	Muud	
1013000	c) <i>Lambad</i>	
1013010	Lihaskude	
1013020	Rasvkude	
1013030	Maks	
1013040	Neerud	
1013050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1013990	Muud	
1014000	d) <i>Kitsed</i>	
1014010	Lihaskude	
1014020	Rasvkude	
1014030	Maks	
1014040	Neerud	
1014050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1014990	Muud	
1015000	e) <i>Hobuslased</i>	
1015010	Lihaskude	
1015020	Rasvkude	
1015030	Maks	
1015040	Neerud	
1015050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1015990	Muud	

(1)	(2)	(3)
1016000	f) <i>Kodulinnud</i>	
1016010	Lihaskude	
1016020	Rasvkude	
1016030	Maks	
1016040	Neerud	
1016050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1016990	Muud	
1017000	g) <i>Muud põllumajanduslikud maismaaloomad</i>	
1017010	Lihaskude	
1017020	Rasvkude	
1017030	Maks	
1017040	Neerud	
1017050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	
1017990	Muud	
1020000	Piim	0,01 (*)
1020010	Veised	
1020020	Lambad	
1020030	Kitsed	
1020040	Hobused	
1020990	Muud	
1030000	Linnunad	0,01 (*)
1030010	Kanad	
1030020	Pardid	
1030030	Haned	
1030040	Vutid	
1030990	Muud	
1040000	Mesi ja muud mesindustooted	0,05 (*)
1050000	Kahepaiksed ja roomajad	0,01 (*)
1060000	Selgrootud maismaaloomad	0,01 (*)
1070000	Vabas looduses elavad maismaaselgroogsed	0,01 (*)
1100000	LOOMSED TOOTED — KALA, KALATOOTED JA MUUD MEREVEE JA MAGEVEE TOIDUAINED (8)	
1200000	ÜKSNES LOOMASÖÖDAKS KASUTATAVAD TOOTED VÕI NENDE OSAD (8)	
1300000	TÖÖDELDUD TOIDUAINED (9)	

(*) Analüütiline määramispiir

(a) Selliste taimsete ja loomsete toodete täielik loetelu, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnorme, on esitatud I lisas.“

- 2) III lisa A osas asendatakse aminopüraliidi, mandipropamiidi, spiromesifeeni, spirotetramaati ja tetrakonasooli käsitlevad veerud järgmistega:

„Pestitsiidide jäägid ja jääkide piirnormid (mg/kg)

Kood-number	Rühmad ja näited üksiktoodete kohta, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnorme ^(a)	Aminopüraliid	Mandipropamiid	Spiromesifeen	Spirotetramaat ja selle neli metaboliiti BY108330-enool, ketohüdroksü- BY108330, monohüdroksü-BY108330 ja BY108330-enoolglikosiid, väljendatud spirotetramaadina (R)	Tetrakonasool (F)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0100000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD PUUVILI; PÄHKLIID	0,01 (*)				
0110000	Tsitrusviljad		0,01 (*)	0,02 (*)	1	0,02 (*)
0110010	Greibid					
0110020	Apelsinid					
0110030	Sidrunid					
0110040	Laimid					
0110050	Mandariinid					
0110990	Muud					
0120000	Pähklid		0,01 (*)	0,02 (*)	0,5	0,02 (*)
0120010	Mandlid					
0120020	Brasiilia pähklid					
0120030	Kašupähklid					
0120040	Kastanid					
0120050	Kookospähklid					
0120060	Sarapuupähklid					
0120070	Makadaamiapähklid					
0120080	Pekanipähklid					
0120090	Piiniapähklid					
0120100	Pistaatsiapähklid					
0120110	Kreeka pähklid					
0120990	Muud					
0130000	Õunviljad		0,01 (*)	0,02 (*)	1	0,3
0130010	Õunad					
0130020	Pirnid					
0130030	Küdooniad					
0130040	Astelpihlaka viljad					
0130050	Nisperod / jaapani villpöörise viljad					
0130990	Muud					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0140000	Luuviljad		0,01 (*)	0,02 (*)	3	
0140010	Aprikoosid					0,1
0140020	Maguskirsid					0,02 (*)
0140030	Virsikud					0,1
0140040	Ploomid					0,05
0140990	Muud					0,02 (*)
0150000	Marjad ja väikesed puuviljad					
0151000	a) Viinamarjad		2	0,02 (*)	2	0,5
0151010	Lauaviinamarjad					
0151020	Veiniviinamarjad					
0152000	b) Maasikad		0,01 (*)	1	0,4	0,2
0153000	c) Koguviljad		0,01 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,2
0153010	Pamplid					
0153020	Põldmurakad					
0153030	Vaarikad (punased ja kollased)					
0153990	Muud					
0154000	d) Muud väikesed puuviljad ja marjad		0,01 (*)	0,02 (*)	0,7	0,2
0154010	Mustikad					
0154020	Jõhvikad					
0154030	Sõstrad (mustad, punased ja valged)					
0154040	Karusmarjad (rohelised, punased ja kollased)					
0154050	Kibuvitsamarjad					
0154060	Mooruspuu marjad (mustad ja valged)					
0154070	Õun-viirpuu marjad					
0154080	Musta leedri marjad					
0154990	Muud					
0160000	Mitmesugused puuviljad		0,01 (*)			
0161000	a) Söödava koorega			0,02 (*)		
0161010	Datlid				0,1 (*)	0,02 (*)
0161020	Viigimarjad				0,1 (*)	0,02 (*)
0161030	Lauaoliivid				4	0,02 (*)
0161040	Kinkanid				0,1 (*)	0,02 (*)
0161050	Tähtviljad				0,1 (*)	0,02 (*)
0161060	Hurmaad				0,3	0,09
0161070	Jambolanid				0,1 (*)	0,02 (*)
0161990	Muud				0,1 (*)	0,02 (*)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0162000	b) <i>Mittesöödava koorega, väikesed</i>					0,02 (*)
0162010	Kiivid (rohelised, punased, kollased)			0,02 (*)	4	
0162020	Litšid			0,02 (*)	15	
0162030	Granadillid/marakujad			1	0,1 (*)	
0162040	Kaktusviljad			0,02 (*)	0,1 (*)	
0162050	Hariliku kuldlehiku viljad			0,02 (*)	0,1 (*)	
0162060	Virgiinia persimonid			0,02 (*)	0,1 (*)	
0162990	Muud			0,02 (*)	0,1 (*)	
0163000	c) <i>Mittesöödava koorega, suured</i>					0,02 (*)
0163010	Avokaadod			0,02 (*)	0,7	
0163020	Banaanid			0,02 (*)	0,6	
0163030	Mangod			0,02 (*)	0,3	
0163040	Papaiad			1	0,4	
0163050	Granaatõunad			0,02 (*)	0,5	
0163060	Suhkurannoonad			0,02 (*)	0,1 (*)	
0163070	Guajaavid			0,02 (*)	2	
0163080	Ananassid			0,02 (*)	0,3	
0163090	Hõlmise leivapuu viljad			0,02 (*)	0,1 (*)	
0163100	Durianid			0,02 (*)	0,1 (*)	
0163110	Oga-annoonad			0,02 (*)	0,1 (*)	
0163990	Muud			0,02 (*)	0,1 (*)	
0200000	VÄRSKE VÕI KÜLMUTATUD KÖÖGIVILI	0,01 (*)				
0210000	Juur- ja mugulköögivili			0,02 (*)		0,02 (*)
0211000	a) <i>Kartulid</i>		0,01 (*)		0,8	
0212000	b) <i>Troopiline juur- ja mugulköögivili</i>		0,01 (*)		0,1 (*)	
0212010	Kassaava/jahumanioki juured					
0212020	Bataat					
0212030	Jamss					
0212040	Roogmaranta					
0212990	Muud					
0213000	c) <i>Muu juur- ja mugulköögivili, v.a suhkrupeet</i>				0,1	
0213010	Söögipeet		0,1			
0213020	Porgand		0,01 (*)			
0213030	Juurseller		0,01 (*)			
0213040	Mädarõigas		0,01 (*)			
0213050	Maapirn		0,01 (*)			
0213060	Pastinaak		0,01 (*)			

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0213070	Juurpetersell		0,01 (*)			
0213080	Redis		0,3			
0213090	Aed-piimjuur		0,01 (*)			
0213100	Kaalikas		0,01 (*)			
0213110	Naeris		0,01 (*)			
0213990	Muud		0,01 (*)			
0220000	Sibulköögivili			0,02 (*)		0,02 (*)
0220010	Küüslauk		0,01 (*)		0,4	
0220020	Sibul		0,1		0,4	
0220030	Pesasibul		0,01 (*)		0,4	
0220040	Roheline sibul ja talisibul		7		0,1 (*)	
0220990	Muud		0,01 (*)		0,1 (*)	
0230000	Viliköögivili					
0231000	a) <i>Maavitsalised</i>					
0231010	Tomat		3	1	2	0,1
0231020	Harilik paprika		1	0,5	2	0,1
0231030	Baklažaan		1	0,5	2	0,02 (*)
0231040	Söödav muskushibisk		0,01 (*)	0,02 (*)	1	0,02 (*)
0231990	Muud		0,01 (*)	0,02 (*)	1	0,02 (*)
0232000	b) <i>Kõrvitsalised – söödava koorega</i>				0,2	0,2
0232010	Kurk		0,2	0,3		
0232020	Kornišon		0,1	0,3		
0232030	Kabatšokk		0,2	0,3		
0232990	Muud		0,1	0,02 (*)		
0233000	c) <i>Kõrvitsalised – mitesöödava koorega</i>			0,3	0,2	0,05
0233010	Melon		0,5			
0233020	Suureviljaline kõrvits		0,3			
0233030	Arbuus		0,3			
0233990	Muud		0,3			
0234000	d) <i>Suhkrumais</i>		0,01 (*)	0,02 (*)	1,5	0,02 (*)
0239000	e) <i>Muu viliköögivili</i>		0,01 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0240000	Kapsasköögivili (v.a juured ja noorlehtedega põllukultuurid)			0,02 (*)		0,02 (*)
0241000	a) <i>Õisikkapsad</i>				1	
0241010	Spargelkapsas		2			
0241020	Lillkapsas		0,3			
0241990	Muud		0,01 (*)			

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0242000	b) <i>Peakapsad</i>					
0242010	Rooskapsas		0,2		0,3	
0242020	Peakapsas		3		2	
0242990	Muud		0,01 (*)		0,1 (*)	
0243000	c) <i>Lehtkapsad</i>		25		7	
0243010	Pekingi lehtnaeris / petsai					
0243020	Kähar lehtkapsas ja söödakapsas					
0243990	Muud					
0244000	d) <i>Nuikapsad</i>		0,01 (*)		2	
0250000	Lehtköögivili, maitsetaimed ja söödavad õied			0,02 (*)		0,02 (*)
0251000	a) <i>Aedsalat ja muud salatitaimed</i>		25		7	
0251010	Põldkännak					
0251020	Aedsalat					
0251030	Sile endiiviasigur / eskariool					
0251040	Salatkress ning muud idandid ja võrsed					
0251050	Ameerika kollakas					
0251060	Põld-võõrkapsas/rukola					
0251070	Kapsas-lehtsinep					
0251080	Noorlehtedega põllukultuurid (sh <i>Brassica</i> liigid)					
0251990	Muud					
0252000	b) <i>Spinat ja muu samalaadne (lehed)</i>		25		7	
0252010	Spinat					
0252020	Harilik portulak					
0252030	Lehtpeet					
0252990	Muud					
0253000	c) <i>Hariliku viinapuu ja sarnaste liikide lehed</i>		0,01 (*)		0,1 (*)	
0254000	d) <i>Ürt-allikkerss</i>		25		7	
0255000	e) <i>Salatsigur</i>		0,15		0,1 (*)	
0256000	f) <i>Maitsetaimed ja söödavad õied</i>		10		4	
0256010	Aed-harakputk					
0256020	Murulauk					
0256030	Lehtseller					
0256040	Petersell					
0256050	Aedsalvei					
0256060	Rosmariin					
0256070	Aed-liivatee					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0256080	Vürtsbasiilik ja söödavad õied					
0256090	Loorberilehed					
0256100	Estragon					
0256990	Muud					
0260000	Kaunköögivili				1,5	0,02 (*)
0260010	Oad (kaunadega)		0,01 (*)	1		
0260020	Oad (kaunadeta)		0,01 (*)	0,02 (*)		
0260030	Herned (kaunadega)		0,01 (*)	0,02 (*)		
0260040	Herned (kaunadeta)		0,3	0,02 (*)		
0260050	Läätsed		0,01 (*)	0,02 (*)		
0260990	Muud		0,01 (*)	0,02 (*)		
0270000	Varsköögivili			0,02 (*)		
0270010	Spargel		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0270020	Kardi		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0270030	Varsseller		20		4	0,05
0270040	Salat-apteegitill		0,01 (*)		4	0,02 (*)
0270050	Harilik artišokk		0,3		1	0,2
0270060	Porrulauk		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0270070	Rabarber		0,01 (*)		4	0,02 (*)
0270080	Bambusevõrsed		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0270090	Palmipungad		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0270990	Muud		0,01 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0280000	Seened, samblad ja samblikud		0,01 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0280010	Kultuurseened					
0280020	Metsaseened					
0280990	Samblad ja samblikud					
0290000	Vetikad ja prokarüoodid		0,01 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0300000	KAUNVILI	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)	2	0,02 (*)
0300010	Oad					
0300020	Läätsed					
0300030	Herned					
0300040	Lupiinid/lupiinioad					
0300990	Muud					
0400000	ÕLISEEMNED JA ÕLIVILI		0,01 (*)	0,02 (*)		
0401000	Õliseemned					
0401010	Linaseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,15
0401020	Maapähklid	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0401030	Unimagunaseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,15
0401040	Seesamiseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401050	Päevalilleseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401060	Rapsiseemned	0,03			0,1 (*)	0,15
0401070	Sojaoad	0,01 (*)			4	0,02 (*)
0401080	Sinepiseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401090	Puuvillaseemned	0,01 (*)			0,4	0,02 (*)
0401100	Kõrvitsaseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401110	Värvisafloori seemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401120	Hariliku kurgirohu seemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401130	Põldtudra seemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401140	Kanepiseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401150	Riitsinuseemned	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0401990	Muud	0,01 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0402000	Õlivili	0,01 (*)				0,02 (*)
0402010	Oliivid õli tootmiseks				4	
0402020	Õlipalmi tuumad				0,1 (*)	
0402030	Õlipalmi viljad				0,1 (*)	
0402040	Hariliku kapokipuu viljad				0,1 (*)	
0402990	Muud				0,1 (*)	
0500000	TERAVILI		0,01 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	
0500010	Oder	0,15				0,1
0500020	Tatar ja muu ebateravili	0,01 (*)				0,05
0500030	Mais	0,05				0,05
0500040	Harilik hirss	0,05				0,05
0500050	Kaer	0,15				0,1
0500060	Riis	0,01 (*)				0,05
0500070	Rukis	0,15				0,05
0500080	Harilik sorgo	0,05				0,05
0500090	Nisu	0,1				0,1
0500990	Muud	0,01 (*)				0,05
0600000	TEED, KOHV, TAIMETEED, KAKAO JA JAANIKAUNAD	0,02 (*)			0,1 (*)	0,02 (*)
0610000	Teed		0,02 (*)	50		
0620000	Kohvioad		0,02 (*)	0,05		
0630000	Taimeteed		0,02 (*)	0,02 (*)		
0631000	a) Õitest					
0631010	Kummel					
0631020	Hapu hibisk					

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0631030	Roos					
0631040	Jasmiin					
0631050	Pärn					
0631990	Muud					
0632000	b) <i>Lehtedest ja ürtidest</i>					
0632010	Maasikas					
0632020	Tee-punapõõsas					
0632030	Matepuu					
0632990	Muud					
0633000	c) <i>Juurtest</i>					
0633010	Palderjan					
0633020	Ženženn					
0633990	Muud					
0639000	d) <i>Muudest taimeosadest</i>					
0640000	Kakaooad		0,06	0,02 (*)		
0650000	Jaanikaunad/jaanileivad		0,02 (*)	0,02 (*)		
0700000	HUMAL	0,02 (*)	90	0,02 (*)	15	0,02 (*)
0800000	MAITSEAINED					
0810000	Seemned	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0810010	Aniis					
0810020	Pärsia köömen					
0810030	Seller					
0810040	Koriander					
0810050	Harilik vürtsköömen					
0810060	Aedtill					
0810070	Harilik apteegitill					
0810080	Põld-lambalääts					
0810090	Muskaatpähkel					
0810990	Muud					
0820000	Viljad	0,02 (*)	0,02 (*)		0,1 (*)	0,02 (*)
0820010	Piment			0,02 (*)		
0820020	Jaapani pipar			0,02 (*)		
0820030	Köömen			0,02 (*)		
0820040	Kardemon			0,02 (*)		
0820050	Kadakamarjad			0,02 (*)		
0820060	Pipar (must, roheline ja valge)			0,02 (*)		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0820070	Vanill			0,02 (*)		
0820080	Tamarind			0,02 (*)		
0820990	Muud			0,05		
0830000	Puukoor	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0830010	Kaneel					
0830990	Muud					
0840000	Juured ja risoomid					
0840010	Lagritsa-magusjuur	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0840020	Harilik ingver	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0840030	Harilik kollajuur / kurkum	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0840040	Mädarõigas					
0840990	Muud	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0850000	Pungad	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0850010	Nelk					
0850020	Kappar					
0850990	Muud					
0860000	Õie emakasuu	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0860010	Safran					
0860990	Muud					
0870000	Seemnerüü	0,02 (*)	0,02 (*)	0,02 (*)	0,1 (*)	0,02 (*)
0870010	Muskaatõis					
0870990	Muud					
0900000	SUHKRUTAIMED	0,01 (*)	0,01 (*)	0,02 (*)		
0900010	Suhkrupeedi juured				0,1 (*)	0,05
0900020	Harilik suhkruroog				0,1 (*)	0,02 (*)
0900030	Juursigur				0,1	0,05
0900990	Muud				0,1 (*)	0,02 (*)
1000000	LOOMSED TOOTED – MAISMAALOOMAD			0,01 (*)		
1010000	Koed		0,02 (*)			
1011000	a) <i>Sead</i>					
1011010	Lihaskude	0,01 (*)			0,05	0,05
1011020	Rasvkude	0,02			0,01 (*)	0,5
1011030	Maks	0,02			0,7	1
1011040	Neerud	0,3			0,7	0,2

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1011050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,01 (*)			0,7	0,05
1011990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	0,05
1012000	b) <i>Veised</i>					
1012010	Lihaskude	0,1			0,05	0,05
1012020	Rasvkude	0,1			0,01 (*)	0,5
1012030	Maks	0,05			0,7	1
1012040	Neerud	1			0,7	0,2
1012050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,05			0,7	0,5
1012990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	0,05
1013000	c) <i>Lambad</i>					
1013010	Lihaskude	0,1			0,05	0,05
1013020	Rasvkude	0,1			0,01 (*)	0,5
1013030	Maks	0,05			0,7	1
1013040	Neerud	1			0,7	0,5
1013050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,05			0,7	0,5
1013990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	0,5
1014000	d) <i>Kitsed</i>					
1014010	Lihaskude	0,1			0,05	0,5
1014020	Rasvkude	0,1			0,01 (*)	0,5
1014030	Maks	0,05			0,7	1
1014040	Neerud	1			0,7	0,5
1014050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,05			0,7	0,5
1014990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	0,5
1015000	e) <i>Hobuslased</i>					
1015010	Lihaskude	0,1			0,05	0,5
1015020	Rasvkude	0,1			0,01 (*)	0,5
1015030	Maks	0,05			0,7	1
1015040	Neerud	1			0,7	0,5
1015050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,05			0,7	0,5
1015990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	0,5
1016000	f) <i>Kodulinnud</i>				0,01 (*)	
1016010	Lihaskude	0,01 (*)				0,02 (*)
1016020	Rasvkude	0,02				0,2
1016030	Maks	0,02				1
1016040	Neerud	0,3				0,05
1016050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,01 (*)				0,02 (*)
1016990	Muud	0,01 (*)				0,02 (*)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1017000	g) Muud põllumajanduslikud maismaaloomad					0,5
1017010	Lihaskude	0,1			0,05	
1017020	Rasvkude	0,1			0,01 (*)	
1017030	Maks	0,05			0,7	
1017040	Neerud	1			0,7	
1017050	Söödav rups (v.a maks ja neerud)	0,05			0,7	
1017990	Muud	0,01 (*)			0,01 (*)	
1020000	Piim	0,02	0,02 (*)		0,005 (*)	0,05
1020010	Veised					
1020020	Lambad					
1020030	Kitsed					
1020040	Hobused					
1020990	Muud					
1030000	Linnunad	0,01 (*)	0,02 (*)		0,01 (*)	0,05
1030010	Kanad					
1030020	Pardid					
1030030	Haned					
1030040	Vutid					
1030990	Muud					
1040000	Mesi ja muud mesindustooted	0,05 (*)	0,05 (*)		0,05 (*)	0,02 (*)
1050000	Kahepaiksed ja roomajad	0,01 (*)	0,02 (*)		0,01 (*)	0,02 (*)
1060000	Selgrootud maismaaloomad	0,01 (*)	0,02 (*)		0,01 (*)	0,02 (*)
1070000	Vabas looduses elavad maismaaselgroogsed	0,01 (*)	0,02 (*)		0,01 (*)	0,5
1100000	LOOMSED TOOTED — KALA, KALATOOTED JA MUUD ME- REVEE JA MAGEVEE TOIDUAINED (8)					
1200000	ÜKSNES LOOMASÖÖDAKS KASUTATAVAD TOOTED VÕI NENDE OSAD (8)					
1300000	TÖÖDELDUD TOIDUAINED (9)					

(*) Analüütiline määramispiir

(a) Selliste taimsete ja loomsete toodete täielik loetelu, mille suhtes kohaldatakse jääkide piirnorme, on esitatud I lisas.

(F) = rasvas lahustuv

Spirotetramaat ja selle neli metaboliiti BYI08330-enoool, ketohüdroksü-BYI08330, monohüdroksü-BYI08330 ja BYI08330-enoolglükosiid, väljendatud spirotetramaadina (R)

(R) = jääkide määratlus on erinev pestitsiidi ja koodi järgmise kombinatsiooni puhul:

spirotetramaat – kood 1000000, välja arvatud kood 1040000: spirotetramaat ja selle metaboliit BYI08330-enoool, väljendatud spirotetramaadina“

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2019/1016,**20. juuni 2019,****milles käsitletakse lõssipulbri madalaimat müügihinda rakendusmäärusega (EL) 2016/2080 avatud hankemenetluse raames toimuvast kolmekümne seitsmendas osalises hankemenetluses**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ⁽¹⁾võttes arvesse komisjoni 18. mai 2016. aasta rakendusmäärust (EL) 2016/1240, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 rakenduseeskirjad riikliku sekkumise ja eraladustamistoetuse osas, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 32,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2016/2080 ⁽³⁾ on avatud lõssipulbri müük hankemenetluse teel.
- (2) Kolmekümne seitsmenda osalise hankemenetluse raames saadud pakkumusi arvesse võttes tuleks kindlaks määrata madalaim müügihind.
- (3) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmäärusega (EL) 2016/2080 avatud hankemenetluse raames toimuvast kolmekümne seitsmendas osalises hankemenetluses, mis käsitleb lõssipulbri müüki ja mille puhul pakkumuste esitamise tähtaeg lõppes 18. juunil 2019, kehtestatakse madalaim müügihind 175,90 eurot / 100 kg.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. juuni 2019

Komisjoni nimel

presidendi eest

põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi

peadirektor

Jerzy PLEWA

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ ELT L 206, 30.7.2016, lk 71.

⁽³⁾ Komisjoni 25. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/2080, millega avatakse lõssipulbri müük hankemenetluse teel (ELT L 321, 29.11.2016, lk 45).

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (EL) 2019/1017,

14. juuni 2019,

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel rahvusvahelise oliivinõukogu liikmete nõukogus seoses Gruusia 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepinguga ühinemise tingimustega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 3 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt nõukogu otsusele (EL) 2016/1892 ⁽¹⁾ allkirjastati liidu nimel 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivileping (edaspidi „leping“) 18. novembril 2016 ÜRO peakorteris New Yorgis, eeldusel et see sõlmitakse hilisemal kuupäeval. Lepingut kohaldatakse ajutiselt alates 1. jaanuarist 2017 vastavalt selle artikli 31 lõikele 2.
- (2) Leping sõlmiti nõukogu 17. mai 2019. aasta otsusega (EL) 2019/848 ⁽²⁾.
- (3) Lepingu artikli 29 kohaselt kehtestab oliiviõli- ja lauaoliivilepingu liikmete nõukogu (edaspidi „liikmete nõukogu“) tingimused, mille alusel saab mingi riigi valitsus lepinguga ühineda.
- (4) Gruusia valitsus on esitanud ametliku taotluse lepinguga ühinemiseks. Seetõttu peaks liikmete nõukogu tulevase istungi või sellise menetluse raames, mida liikmete nõukogu kasutab otsuste kirjavahetuse teel vastuvõtmiseks, määrama kindlaks Gruusia ühinemise tingimused, mis puudutavad rahvusvahelise oliivinõukogu osaluskvote ja ühinemiskirja hoiuleandmise tähtaega.
- (5) Arvestades, et Gruusia arendab oma oliivisektorit nii tarbimise kui ka tootmise osas, võiks Gruusia teatavatel tingimustel ühinemine tugevdada rahvusvahelist oliivinõukogu, seda eelkõige oliivitoodete omadusi käsitlevate riiklike ja rahvusvaheliste õigusnormide ühtlustamisel, et vältida kaubandustõkkeid.
- (6) On asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel liikmete nõukogus, kuna vastuvõetavatel otsustel on liidule õiguslik mõju, mis avaldab eelkõige mõju liikmete nõukogu otsuste tasakaalule, kui otsuseid ei võeta vastu konsensuse alusel vastavalt lepingu artikli 10 lõikele 4,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel oliiviõli- ja lauaoliivilepingu liikmete nõukogu tulevasel istungil või sellise menetluse raames, mida liikmete nõukogu kasutab otsuste kirjavahetuse teel vastuvõtmiseks, ja mis käsitleb Gruusia valitsuse lepinguga ühinemise tingimusi, on esitatud lisas.

⁽¹⁾ Nõukogu 10. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2016/1892 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 293, 28.10.2016, lk 2).

⁽²⁾ Nõukogu 17. mai 2019. aasta otsus (EL) 2019/848 2015. aasta rahvusvahelise oliiviõli- ja lauaoliivilepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 139, 27.5.2019, lk 1).

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 14. juuni 2019

Nõukogu nimel
eesistuja
E. O. TEODOROVICI

LISA

Liit toetab Gruusia valitsuse ühinemist lepinguga liikmete nõukogu tulevasel istungil või sellise menetluse raames, mida liikmete nõukogu kasutab otsuste kirjavahetuse teel vastuvõtmiseks, tingimusel et Gruusia osaluskvoodid arvutatakse lepingu artiklis 11 esitatud valemi kohaselt ja et ühinemiskirja hoiuleandmise tähtaeg võimaldab Gruusial lepinguga peagi ühineda. Kui ühinemiskirja hoiuleandmine lükkub edasi, on liidul õigus toetada liikmete nõukogu hiljem vastu võetavate otsustega ühinemiskirja hoiuleandmise tähtaja pikendamist.

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2019/1018,**20. juuni 2019,****millega muudetakse otsust 2014/386/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid vastusena Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikule annekteerimisele**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu võttis 23. juunil 2014 vastu otsuse 2014/386/ÜVJP ⁽¹⁾.
- (2) Nõukogu ei tunnista Krimmi ega Sevastopoli ebaseaduslikku annekteerimist Venemaa Föderatsiooni poolt ja mõistab selle jätkuvalt hukka ning on endiselt pühendunud oma mittetunnustamise poliitika täielikule elluviimisele.
- (3) Otsuse 2014/386/ÜVJP läbivaatamine näitas, et piiravate meetmete kehtivust tuleks pikendada 23. juunini 2020.
- (4) Otsust 2014/386/ÜVJP tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsuse 2014/386/ÜVJP artikli 5 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Käesolevat otsust kohaldatakse 23. juunini 2020.“

*Artikkel 2*Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 20. juuni 2019

*Nõukogu nimel**eesistuja*

G. CIAMBA

⁽¹⁾ Nõukogu 23. juuni 2014. aasta otsus 2014/386/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid vastusena Krimmi ja Sevastopoli ebaseaduslikule annekteerimisele (ELT L 183, 24.6.2014, lk 70).

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2019/1019,

7. juuni 2019,

hoonete ajakohastamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit on võtnud kohustuse luua kestlik, konkurentsivõimeline, turvaline ja vähese CO₂ heitega energiasüsteem. Energialiidu ning aastani 2030 seatud energia- ja kliimapoliitika raamistikuga on liit võtnud tõsise kohustuse vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 1990. aasta tasemega võrreldes veel vähemalt 40 %, suurendada tarbimises taastuvenergia osakaalu, et saavutada liidu tasandi eesmärkidega kooskõlas olev energiasääst ning tugevdada liidu energiapoliitika raamistikku, konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2012/27/EL, ⁽¹⁾ mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/2002, ⁽²⁾ on kehtestatud energiatõhususe peamine eesmärk saavutada liidu tasandil 2030. aastaks vähemalt 32,5 % energiasääst. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001 ⁽³⁾ on kehtestatud liidu tasandil siduv eesmärk toota 2030. aastal vähemalt 32 % energiat taastuvatest energiaallikatest.
- (2) Hooned on liidu energiatõhususe poliitikas kesksel kohal, kuna nende arvele langeb peaaegu 40 % energia lõpptarbimisest.
- (3) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgu järel sõlmitud 2015. aasta Pariisi kliimakokkulepe toetab liidu jõupingutusi vähendada oma hoonefondi CO₂ heidet. Võttes arvesse asjaolu, et peaaegu 50 % liidu energia lõpptarbisest kulutatakse kütmiseks ja jahutamiseks, millest omakorda 80 % kasutatakse hoonetes, on liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamine tihedalt seotud jõupingutustega, mida liit teeb oma hoonefondi renoveerimiseks, pidades esmatähtsaks energiatõhusust, järgides energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ning kaaludes taastuvate energiaallikate kasutamist.
- (4) Komisjon rõhutas energiatõhususe olulisust ja ehitussektori rolli liidu energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisel ning puhtale energiale üleminekul teatistes „Energiatõhusus ning selle panus energiapoliitikasse ja 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku“, ⁽⁴⁾ teatistes „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ ⁽⁵⁾ ning teatistes, milles käsitletakse Euroopa pikaajalist strateegilist visiooni jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduse kujundamiseks ⁽⁶⁾. Viimati nimetatud teatistes on rõhutatud, et energiatõhususe meetmetel peaks olema keskne osa kliimanetraalse majanduse kujundamisel 2050. aastaks ja energiatarbimise vähendamiseks poole võrra võrreldes 2005. aastaga.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2002, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust (ELT L 328, 21.12.2018, lk 210).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

⁽⁴⁾ Mõjuhinnaang, mis on lisatud dokumendile „Komisjoni teatise Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Energiatõhusus ning selle panus energiapoliitikasse ja 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku““ (SWD (2014) 255 final).

⁽⁵⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ja Euroopa Investeeringuspangale „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“ (COM(2015) 80 final).

⁽⁶⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeeringuspangale „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduseni“ (COM(2018) 773 final).

- (5) Energialiidu loomisel peetakse kõige tähtsamaks olemasolevate energiaalaste õigusaktide täielikku rakendamist ja jõustamist.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL⁽⁷⁾ (hoonete energiatõhususe kohta) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ⁽⁸⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1369⁽⁹⁾ on peamised õigusaktid, milles käsitletakse hoonete energiatõhusust 2030. aasta energiatõhususe eesmärkide raames. Hoonete energiatõhususe direktiivil on kaks teineteist täiendavat eesmärki: kiirendada olemasolevate hoonete renoveerimist 2050. aastaks ning toetada kõigi hoonete ajakohastamist aruka tehnoloogiaga ja selgema seosega keskkonnanahoidliku liikuvusega.
- (7) Hoonete energiatõhususe direktiivi muudeti 2018. aastal Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/844,⁽¹⁰⁾ et kiirendada hoonete ajakohastamist liidus.
- (8) Hoone tehnosüsteemide töö avaldab märkimisväärset mõju hoone üldisele energiatõhususele ja seepärast tuleks seda optimeerida. Oluline on tagada, et hoonete energiatõhususe parandamisel järgitaks terviklikku lähenemisviisi, võttes arvesse nii hoonete välispiire kui ka tehnosüsteemidega seotud meetmeid.
- (9) Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiget 1 ülevõtvate riiklike õigusaktidega tuleb tagada, et kehtestataks ja jõustataks nõuded laiendatud tehnosüsteemide rühma kohta ning kehtestataks uued nõuded hoonetesse isereguleerivate seadmete paigaldamise kohta.
- (10) Hoonete energiatõhususe poliitika eesmärkide saavutamiseks tuleks parandada energiamärgiste arusaadavust. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 9 nõudeid ülevõtvate riiklike õigusaktidega tuleb tagada, et hoonete tehnosüsteemide, nagu kütte-, kliima- või veesoojendusseadmete paigaldamise, asendamise või neis muudatuste tegemise korral dokumenteeritaks kogu süsteemi või (vastavalt vajadusele) muudetud osa üldine energiatõhusus, et seda saaks kasutada hoonete sertifitseerimisel ja nõuetele vastavuse kontrollimisel.
- (11) Innovatsioon ja uued tehnilised lahendused võimaldavad toetada hoonete kaudu CO₂ heite vähendamist majanduses tervikuna, sealhulgas transpordisektoris. Näiteks saab hoonete kaudu kujundada elektrisõidukite aruka laadimise taristut ja võimaldada liikmesriikidel kasutada autoakusid soovi korral energiaallikana.
- (12) Elektrisõidukid on oluline tegur üleminekul puhtale energiale, mis põhineb energiatõhususe meetmetel, alternatiivsetel kütustel, taastuvenergiail ja energia paindliku haldamise innovatiivsetel lahendustel. Ehitusnorme saab tulemuslikult kasutada selleks, et kehtestada sihpärased nõuded, millega toetatakse laadimistaristu kasutuselevõttu elu- ja mitteeluhoonete parklates. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigete 2–8 nõudeid ülevõtvate riiklike õigusaktidega tuleb tagada elektrisõidukite laadimistaristu kasutuselevõtt hoonete parklates.
- (13) Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigete 2–8 nõuete kohaldamisel peaksid liikmesriigid tähelepanu pöörama terviklikule ja sidusale linnaplaneerimisele, kuid ka sellele, et edendataks alternatiivseid, ohutuid ja kestlikke transpordiliike ja asjakohast taristut, näiteks elektrijalgrataste jaoks ettenähtud parkimistaristut ja piiratud liikumisvõimega isikute sõidukite parkimistaristut.
- (14) Liikmesriigid peaksid kehtestama meetmed, millega lihtsustatakse laadimistaristu kasutuselevõttu ja kõrvaldataks sellega tõkked, nagu nt vastuolulised stiimulid ja halduslikud probleemid, millega eraisikutest omanikud kokku puutuvad, kui nad soovivad oma parkimiskohale rajada laadimispunkti.
- (15) Arukate majade ja hea ühendusega kogukondade kujundamist silmas pidades tuleks ehitussektor digitaliseerida ja sel eesmärgil ette näha sihtotstarbelised stiimulid nutisüsteemide ja digilahenduste juurutamiseks ehituses.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/844, millega muudetakse direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL energiatõhususe kohta (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75).

- (16) On oluline suurendada hoonete omanike ja elanike teadlikkust selles, milline väärtus on hoonete automaatikal ja tehnosüsteemide elektroonilisel järelevalvel ning tekitada kasutajates usaldus selliste eesrindlike funktsioonide abil saadava säästu vastu.
- (17) Kütte-, kliima- ja ventilatsioonisüsteemide esialgse ja jätkuva toimimise tagamiseks peaksid järelevalvekavad olema välja töötatud nii, et tulemused oleksid võimalikult head. Hoonete energiatõhususe direktiivi artiklitega 14 ja 15 laiendatakse selliste tehnosüsteemide loetelu, mida peab regulaarselt kontrollima või mille suhtes kehtivad muud alternatiivsed meetmed. Lisaks on kõnealustes artiklites sätestatud alternatiivid kontrollidele, mis põhinevad automatiseerimisel, juhtimisel või elektroonilisel järelevalvel, ning uued nõuded hoone automaatika- ja juhtimis-süsteemide paigaldamise kohta teatavatesse mitteeluhoonetesse.
- (18) Hoonete tehnosüsteemide automatiseerimine ja elektrooniline järelevalve on osutunud kontrollkäikude tõhusaks alternatiiviks eelkõige suurte süsteemide puhul. Selle tulemusena tekib nii tarbijatel kui ka ettevõtjatel suurem võimalus saavutada kulutõhusalt märkimisväärset energiasäästu. Selliste seadmete paigaldamist tuleks pidada kontrollkäikude kulutasuvaks alternatiiviks suurte mitteeluhoonete ja piisava suurusega korterelamute puhul, kuna sellel on suur investeringutasuvus ning see võimaldab tegutseda esitatud teabe kohaselt, tagades seeläbi aja jooksul energiasäästu. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 nõuete rakendamisega tagatakse, et mitteeluhoonetesse paigaldatakse tehnosüsteemide automaatika- ja juhtimisseadmed, kui kütte- või kliimaseadmete tegelik nimivõimsus ületab teatava piirmäära ning kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.
- (19) Hoonete energiatõhususe poliitika eesmärkide saavutamiseks tuleks energiaarvutuste läbipaistvuse suurendamiseks tagada, et oleks sätestatud sertifitseerimise ja energiatõhususe vähimnõuded ja et neid järjepidevalt kohaldataks.
- (20) Hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa on muudetud, et tagada primaarenergiategurite arvutamisel teatav läbipaistvus, et rõhutada hoone välispiirde keskset rolli ning kohapealsete ja ümbruskonna taastuvaenergiaallikate tähtsust.
- (21) Liikmesriigid jõustavad direktiivi (EL) 2018/844 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 10. märtsiks 2020.
- (22) Muudetud hoonete energiatõhususe direktiivi täielik ülevõtmine ja tõhus rakendamine on väga oluline, et toetada 2030. aastaks seatud energiatõhususe eesmärkide saavutamist ja hoida liitu õigel kursil, et 2050. aastaks oleksid liikmesriikides hooned täielikult CO₂ heitest vabad.
- (23) Hoonete energiatõhususe direktiiv jätab liikmesriikidele suure kaalutlusruumi, kui nad kavandavad oma ehitusseadusi ja rakendavad tehnonõudeid, milles käsitletakse renoveerimist, ehitussertifikaate ja tehnosüsteeme viisil, mis sobib kõige paremini vastava riigi kliimatingimuste ja hoonefondiga. Käesoleva soovitus eesmärk on selgitada selliste tehnonõuete sisu ja mitmesuguseid viise, kuidas direktiivi eesmarke saavutada. Selles on esitatud ka kogemused ja parimad tavad, mida komisjon on liikmesriikidest kogunud.
- (24) Komisjon on võtnud kohustuse teha hoonete energiatõhususe direktiivi ülevõtmisel ja tulemuslikul rakendamisel liikmesriikidega tihedat koostööd. Selleks koostati käesolev soovitus, et selgitada üksikasjalikumalt, kuidas tuleks hoonete energiatõhususe direktiivi teatavaid sätteid mõista ja neid kõige paremini rakendada riigi õigusesse ülevõtmise kontekstis. Eelkõige on eesmärk tagada, et liikmesriikidel oleks ülevõtmismeetmete ettevalmistamisel ülevõetavatest sätetest ühtne arusaam. Käesolev soovitus ei muuda hoonete energiatõhususe direktiivi õiguslikku toimet ega piira direktiivi siduvat tõlgendamist, nagu on otsustanud Euroopa Kohus. Käesolevas soovituses käsitletakse hoonete energiatõhususe direktiivi küsimusi, mis on õiguslikult keerukad, mille ülevõtmine on raske ja mis võivad tugevasti mõjutada hoonete energiatõhusust. Käesolevas soovituses keskendutakse hoonete ajakohastamist reguleerivatele sätetele ning käsitletakse hoonete energiatõhususe direktiivi artikleid 2, 8, 14 ja 15 ning I lisa, mis sisaldavad sätteid hoone tehnosüsteemide ja nende kontrollimise, aga ka elektromobiilsuse ning hoonete energiatõhususe arvutamise kohta. Hoonete energiatõhususe direktiivi sätteid, milles käsitletakse renoveerimist, vaadeldakse eraldi soovituses.
- (25) Seetõttu peaks käesolev soovitus võimaldama liikmesriikidel avaldada tugevat mõju oma hoonete ajakohastamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Direktiivis (EL) 2018/844 sätestatud nõuete ülevõtmisel peaksid liikmesriigid järgima suuniseid, mis on esitatud käesoleva soovitusel lisas.
2. Käesolev soovitus on adresseeritud liikmesriikidele.
3. Käesolev soovitus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 7. juuni 2019

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Miguel ARIAS CAÑETE

LISA

1. SISSEJUHATUS

Direktiiviga 2010/31/EL edendatakse hoonete, sealhulgas hoonete tehnosüsteemide energiatõhususe parandamist. Eelkõige selgitatakse direktiiviga, milliste süsteemide suhtes neid nõudeid kohaldatakse, ning see sisaldab teatavaid sätteid selle tagamiseks, et need süsteemid projekteeritaks, nende suurus määrataks, need paigaldataks ja neid korrigeeritaks tõhusust optimeerivalt. Nende süsteemide puhul, millel on eriti oluline mõju energiatõhususele, nõutakse direktiivis ka ülevaatusi, mille käigus süsteemi tõhusust korrapäraselt kontrollitakse. Direktiivis kaalutakse ülevaatuste võimaliku alternatiivina elektroonilist seiret ja kontrollimist.

Direktiiv 2012/27/EL sisaldas sätteid hoonete renoveerimise kohta ja pikaajalisi strateegiaid investeeringute tegemiseks elamu- ja ärihoonete renoveerimiseks kogu riigis.

Nii hoonete energiatõhususe direktiivi kui ka energiatõhususe direktiivi muudeti direktiiviga (EL) 2018/844, mis jõustus 9. juulil 2018 ning millega tugevdatakse eespool esitatud elemente ning laiendatakse süsteemiliike, mille tõhusust tuleb optimeerida. Samuti tugevdatakse sellega elektroonilise seire, automatiseerimise ja juhtimise rolli ning kehtestatakse lisanõuded, mis toetavad elektrisõidukite laadimistaristu kasutuselevõttu hoone parklates.

Hoonete tehnosüsteemide määratluse laiendamine, et hõlmata enamaid süsteeme, ja üldisemalt vajadus kajastada hoonete ja energiasüsteemi muutumist on tekitanud tarviduse ajakohastada hoonete energiatõhususe direktiivi kohast energiatõhususe arvutamise raamistikku. Eelkõige tähendab see energiatõhususe arvutuste ning energiamärgiste läbipaistvuse parandamist, sealhulgas seoses primaarenergiategurite arvutamisega.

Käesoleva soovitus eesmärk on aidata tagada liidu energialaste õigusaktide täielik rakendamine ja täitmine. Selles antakse juhiseid, kuidas energiatõhususe direktiivi mõista ja üle võtta, eeskätt puudutab see hoonete tehnosüsteeme ja nende ülevaatusi käsitlevaid sätteid, sealhulgas isereguleerivate seadmete ning hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 8 ning artiklid 14 ja 15) ning elektrisõidukite laadimistaristu (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 8) paigaldamise ning primaarenergiategurite arvutamise (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa) nõudeid.

Käesolevas lisas sätestatud juhtnöörides esitatakse komisjoni talituste seisukoht. Sellega ei muudeta direktiivi mõju ega piirata Euroopa Kohtu siduvat tõlgendust hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 2, 8, 14 ja 15 ning I lisa kohta.

2. HOONETE TEHNOSÜSTEEMID JA NENDE ÜLEVAATUSED, SEALHULGAS ISEREGULEERIVATE SEADMETE NING HOONE AUTOMATISEERIMIS- JA JUHTIMISSÜSTEEMIDE PAIGALDAMISE NÕUDED

2.1. **Eesmärk: tagada hoone tehnosüsteemide optimaalne toimimine ning toetada energia ja sisekeskkonna haldamist**

Hoonete energiatõhususe direktiiv hõlmab sätteid hoonete tehnosüsteemide ning süsteemide toimivuse sellise hindamise ja dokumenteerimise kohta, millel on kahekordne eesmärk. Esiteks on süsteemi toimivuse hindamise ja dokumenteerimise eesmärk tagada, et hoone tehnosüsteemid on nende tegeliku toimivuse optimeerimiseks asjakohaselt projekteeritud, paigaldatud ja kasutusele võetud. Teiseks on selle eesmärk tagada, et jälgitakse ja dokumenteeritakse iga sekkumine, mis võib hoone tehnosüsteeme mõjutada. See on oluline, kuna selline teave on omaniku jaoks väärtuslik ja hõlbustab hoone kui terviku toimivuse hindamist (nt seoses energiamärgise väljastamisega).

Hoonete energiatõhususe direktiivi muutmisega laiendatakse hoone tehnosüsteemide korrapärase ülevaatus ülatust. Nende ülevaatuste eesmärk on hinnata süsteemi toimivust. Ülevaatusel tuleks ka teha kindlaks, milliseid küsimusi või probleeme on, pakkuda lahendusi või täiustusmeetmeid ning kanda edaspidi kasutamiseks ülevaatus tulemused aruandesse.

Hoonete energiatõhususe direktiiv sisaldab nõudeid selliste isereguleerivate seadmete paigaldamise kohta, millega saab seadistada hoonete sisetemperatuuri, et parandada energiatarbimise haldamist ja samas vähendada kulusid. Samuti hõlmab see nõuet paigaldada hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid kõigisse

(olemasolevatesse ja uutesse) mittelehuonetesse, mille küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsiooni-süsteemi efektiivne nimivõimsus ületab teatava väärtuse. Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid aitavad nimelt saavutada märkimisväärse energiasäästu, parandavad sisekeskkonna haldamist ning on seega kasulikud nii hoone omanikele kui ka kasutajatele, eeskätt suurte mittelehoonete puhul.

2.2. **Hoone tehnosüsteeme ja nende ülevaatusi, isereguleerivaid seadmeid ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteeme käsitlevate sätete kohaldamisala**

Selles alapunktis käsitletakse nende sätete kohaldamisala ja sisu ning vajaduse korral tuuakse esile erinevusi, mis tulenevad direktiiviga (EL) 2018/844 tehtud muudatustest.

2.2.1. *Hoone tehnosüsteemid: süsteeminõuded, üldise energiatõhususe hindamine ja dokumenteerimine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2 ning artikli 8 lõige 1 ja artikli 8 lõige 9)*

Enne muutmist: Enne muutmist nõuti hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikega 1, et liikmesriigid sätestaksid tehnosüsteemide üldise energiatõhususe, nõuetekohase paigaldamise ja asjakohaste mõõtmete, korrigeerimise ja kontrolli süsteeminõuded. See kohustus kehtis olemasolevatesse hoonetesse paigaldatavate tehnosüsteemide kohta ning liikmesriigid võisid seda kohaldada ka uutesse hoonetesse paigaldatavate tehnosüsteemide suhtes. Lisaks sellele oli enne muutmist hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 3 määratletud hoone tehnosüsteem kui „hoone või hoone osa kütte-, jahutus-, ventilatsiooni-, vee soojendamise ja valgustusseadmed või nende kombinatsioon“.

Pärast muutmist Hoone tehnosüsteemidega seoses asendati energiatõhususe direktiivi artikkel 8 ning märkida tuleb järgmist:

- a) artikli 8 lõike 1 hoone tehnosüsteemide sätted jäävad põhiliselt muutmata (välja arvatud teises, kehtetuks tunnistatud lõigus loetletud süsteemid, mille suhtes süsteeminõudeid tuli kohaldada);
- b) muudatusega ajakohastatakse ja laiendatakse „hoone tehnosüsteemi“ määratlust (artikli 2 punkt 3);
- c) muudatusega kehtestatakse uued sätted hoone tehnosüsteemide üldise energiatõhususe hindamise ja dokumenteerimise kohta (artikli 8 lõige 9).

2.2.2. *Hoone tehnosüsteemid: ülevaatused (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15)*

Enne muutmist:

hoonete energiatõhususe direktiivi artikliga 14 kehtestati ülevaatus nõuded üle 20 kW nimivõimsusega küttesüsteemidele. Liikmesriigid pidid süsteemi liigi, efektiivse nimivõimsuse, ülevaatus kulude ja energiakulude hinnangulise säästu põhjal määrama kindlaks ülevaatus sageduse. Üle 100 kW efektiivse nimivõimsusega küttesüsteemide ülevaatus pidi toimuma vähemalt iga 2 aasta järel. Liikmesriigid võisid ülevaatus sagedust ka vähendada, kui on paigaldatud elektrooniline seire- ja kontrollisüsteem. Ülevaatus alternatiivina võimaldatakse liikmesriikidel artikli 14 lõike 4 kohaselt võtta meetmeid tagamaks, et kasutajatele antakse nõu katelde asendamise, küttesüsteemi muude muudatuste ja alternatiivsete lahenduste kohta, et hinnata katla tõhusust ja kohast suurust. Selle meetodi üldmõju pidi olema ülevaatus eeldatava mõjuga samaväärne.

Direktiivi artikliga 15 kehtestati ülevaatus nõuded üle 20 kW nimivõimsusega kliimaseadmetele. Liikmesriigid pidid süsteemi liigi, efektiivse nimivõimsuse, ülevaatus kulude ja energiakulude hinnangulise säästu põhjal määrama kindlaks ülevaatus sageduse. Liikmesriigid võisid vähendada selliste süsteemide ülevaatus sagedust, mis on varustatud elektroonilise seire- ja kontrollisüsteemiga. Ülevaatus alternatiivina on liikmesriikidel artikli 15 lõike 4 kohaselt lubatud valida meetmed, millega tagatakse, et kasutajatele antakse nõu kliimaseadmete asendamise või muude asjaomaste muudatuste kohta, mis võivad hõlmata ülevaatus, millega hinnatakse kliimaseadmete tõhusust ja suuruse kohasust. Selle meetodi üldmõju pidi olema ülevaatus eeldatava mõjuga samaväärne.

Pärast muutmist:

direktiivi (EL) 2018/844 artikli 1 lõikega 7 asendatakse hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 ja 15 kohaste ülevaatusetega seotud sätted.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 kohaselt ei pea enam üle vaatama kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteeme, mille efektiivne nimivõimsus on 70 kW või väiksem. Sama artikli kohaselt tuleb aga vaadata korrapäraselt üle kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemid, mille efektiivne nimivõimsus on üle 70 kW. Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt on eranditeks

- a) süsteemid, mis on hõlmatud energiatõhususe lepinguliste tingimustega (või samaväärsega), vastavalt artikli 14 lõikele 2;
- b) süsteemid, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja, vastavalt artikli 14 lõikele 2;
- c) mitteeluhoonete süsteemid, mis on varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga, vastavalt artikli 14 lõigetele 4 ja 6;
- d) eluhoonete süsteemid spetsiaalsete jälgimis- ja juhtimislahendusega, vastavalt artikli 14 lõigetele 5 ja 6.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 15 kohaselt ei pea enam üle vaatama kliimaseadmeid ja ventilatsioonisüsteeme, mille efektiivne nimivõimsus on 70 kW või väiksem. Sama artikli kohaselt tuleb aga korrapäraselt üle vaadata kombineeritud kliimaseadmed ja ventilatsioonisüsteemid, mille efektiivne nimivõimsus on üle 70 kW. Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt on eranditeks

- a) energiatõhususe lepinguliste tingimustega (või samaväärsega) hõlmatud süsteemid, vastavalt artikli 15 lõikele 2;
- b) süsteemid, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja, vastavalt artikli 15 lõikele 2;
- c) mitteeluhoonete süsteemid, mis on varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga, vastavalt artikli 15 lõigetele 4 ja 6;
- d) eluhoonete süsteemid spetsiaalsete seire- ja juhtimislahendusega, vastavalt artikli 15 lõigetele 5 ja 6.

2.2.3. *Isereguleerivate seadmete paigaldamisega seotud nõuded (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)*

Enne muutmist: ei ole kohaldatav (need sätted kehtestati muudatustega)

Pärast muutmist: direktiivi (EL) 2018/844 artikliga 1 on kehtestatud uued nõuded isereguleerivate seadmete ning hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise kohta teatavatele tingimustele vastavatesse hoonetesse. Täpsemalt peavad liikmesriigid hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaselt nõudma kõikidesse uutesse hoonetesse isereguleerivate seadmete paigaldamist ja olemasolevates hoonetes soojusgeneraatorite asendamisel selliste seadmete paigaldamist, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.

2.2.4. *Hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega seotud nõuded (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

Enne muutmist: ei ole kohaldatav (need sätted kehtestati muudatustega)

Pärast muutmist: hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid nõudma, et kõigisse mitteeluhoonetesse, mille küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW, paigaldataks automatiseerimis- ja juhtimissüsteem. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 kohaselt peab see olema tehtud 31. detsembriks 2025, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav (nõuete täitmise teostatavuse kohta saate juhiseid vaadata punktist 2.3.4).

2.3. **Hoone tehnosüsteeme ja nende ülevaatusi, isereguleerivaid seadmeid ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteeme käsitlevate sätete tõlgendamine**

2.3.1. *Hoone tehnosüsteemide nõuded ning hoone tehnosüsteemide üldise energiatõhususe hindamine ja dokumenteerimine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2 ning artikli 8 lõige 1 ja artikli 8 lõige 9)*

2.3.1.1. „Hoone tehnosüsteemide“ määratluse laiendamine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõige 3)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigetest 1 ja 9 tulenevad kohustused kehtivad hoone tehnosüsteemide kohta, nagu on määratud kindlaks artikli 2 lõikes 3. Selle määratluse kohaselt tähendab „hoone tehnosüsteem“ tehnilisi seadmeid, „mida kasutatakse hoone või hoone osa kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, tarbevee soojendamiseks, sisseehitatud valgustuse jaoks, automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning kohapeal elektri tootmiseks, või selliste süsteemide kogum, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest pärit energiat kasutavad süsteemid“.

„Hoone tehnosüsteem“ oli hoonete energiatõhususe direktiivis määratletud juba enne viimast muutmist. Hoonete energiatõhususe direktiivis on seda mõistet ajakohastatud järgmiselt, mõne süsteemi puhul on kasutatud muudetud sõnastust, et iseloomustada süsteemi ulatust, ka on mõistet laiendatud, et hõlmata täiendavaid süsteeme („tehnilised seadmed automatiseerimiseks ja juhtimiseks“ ning „tehnilised seadmed kohapeal elektri tootmiseks“).

Järgmises tabelis on esitatud kokkuvõtlikult hoonete energiatõhususe direktiivi kohased muudatused määratlustes:

Tabel 1

Energiatõhususe direktiiviga tehtud muudatused „hoone tehnosüsteemi“ määratluses

Enne muutmist	Muudetuna	Muudatuse liik
küte	ruumide küte	kohaldamisala täpsustamine
jahutus	ruumide jahutus	kohaldamisala täpsustamine
ventilatsioon	ventilatsioon	muutusteta
kuum vesi	soe tarbevesi	kohaldamisala täpsustamine
valgustus	sisseehitatud valgustus	kohaldamisala täpsustamine ⁽¹⁾
ei kohaldata	hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid	uus hoone tehnosüsteem
ei kohaldata	kohapeal elektri tootmine	uus hoone tehnosüsteem

⁽¹⁾ Direktiivis käsitleti sisseehitatud valgustust juba enne muudatust (sisseehitatud valgustusseadmeid võeti arvesse hoonete energiatõhususe arvutamiseks kasutatud meetodikas). Samuti on see kooskõlas sisseehitatud valgustuse käsitamisel osana energiatarbimisest, mis mõjutab hoonete energiatõhusust (vt hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa).

Energiatõhususe direktiivi „kohapeal elektri tootmise“ mõistet tuleks tõlgendada koostoimes elektridirektiivi ⁽¹⁾ (direktiiv elektri siseturu ühiseeskirjade kohta, millega reguleeritakse nende elektriklientide staatust, õigusi ja kohustusi, kellel on ka endal generaatorid) artikliga 15 ning ka mõistet „aktiivsed kliendid“ sama direktiivi tähenduses.

2.3.1.2. Uued hoone tehnosüsteemid hoonete energiatõhususe direktiivis (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõiked 3 ja 3a)

Hoone tehnosüsteemide määratlusse on lisatud tehnilised seadmed automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning tehnilised seadmed kohapeal elektri tootmiseks.

- „Hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem“ on määratletud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 3a: „hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem“ – süsteem, mis hõlmab kõiki tooteid, tarkvara ja inseneriteenuseid, mis võivad toetada hoone tehnosüsteemide energiatõhusat, säästlikku ja ohutut toimimist, kasutades automaatset juhtimist ja lihtsustades nimetatud hoone tehnosüsteemide manuaalset juhtimist“;
- „Kohapeal elektri tootmise süsteemid“ tähendavad süsteeme, mis on ette nähtud elektri tootmiseks ning mis paigaldatakse hoonega seotud territooriumil kindlaksmääratud piiridesse ning mis on hoonega ja selle elektripaigaldistega teatud määral lõimitud ⁽²⁾. Sellised süsteemid hõlmavad eeskätt päikesepaneeli (nt katusele paigaldatavad päikesepaneelid), soojust ja elektri mikrokoostootmiseliseid seadmeid ja väikeseid tuuleturbiine.

⁽¹⁾ Euroopa Parlament kiitis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv ielekttrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud) heaks esimesel lugemisel 26. märtsil 2019 pärast esialgset kokkulepet, mis saavutati institutsioonidevahelistel läbirääkimistel. Nõukogus on vastuvõtmine kavas 2019. aasta mais ja seejärel toimub avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁽²⁾ Liikmesriigid peavad otsustama, kuidas võtta mõiste „kohapeal“ üle juhtudel, kui süsteem ei asu hoones või hoone küljes. Kohapealsete ja mittekohapealsete tootmissüsteemide eristamisel võiks olla abi teadmistest, kas elektritootmissüsteemil on elektrivõrguga ühine ühendus.

2.3.1.3. Kasulikud määratlused: „küttesüsteem“ ja „kliimaseade“ (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõiked 15a ja 15)

Lisaks hoonete tehnosüsteemide määratlusele sisaldab hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2 ka küttesüsteemi ja kliimaseadme määratlusi: ⁽³⁾

- a) „küttesüsteem“ – komponentide kombinatsioon, mida on tarvis siseruumide õhu töötlemiseks, et temperatuuri tõsta; ⁽⁴⁾
- b) „kliimaseade“ – mehhanismid, mida on tarvis siseruumide õhu töötlemiseks, et temperatuuri kontrollida või seda alandada ⁽⁵⁾.

2.3.1.4. Millal kohustused kehtima hakkavad? (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1 ja artikli 8 lõige 9)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigete 1 ja 9 sätted hoonete tehnosüsteemide kohta kehtivad juhul, kui hoone tehnosüsteemi paigaldatakse, asendatakse või uuendatakse.

Tuleb võtta arvesse, et tingimused, mida tuleb nende kohustuste kohaldatavuseks täita, seonduvad üksnes hoonete tehnosüsteemide enestega, mitte asjaomase hoonete liigi ega hoonete osaga. Hoone tehnosüsteemi määratluses on täpsustatud, et hoone tehnosüsteem on hoones või hoonete osas asuv seade, mis tähendab, et hoone tehnosüsteemide kohta kehtivaid sätteid kohaldatakse asjaomastes hoonetes või hoonete osades, olenemata hoonete liigist või omadustest.

Süsteeminõuete kehtestamise säte on aga kohustuslik üksnes olemasolevate hoonete tehnosüsteemide puhul. Seda, kas laiendada kohustust uute hoonete tehnosüsteemidele, otsustavad liikmesriigid.

2.3.1.5. Mõistete tähendus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1 ja artikli 8 lõige 9)

Uutes sätetes süsteemi tõhususe dokumenteerimise kohta (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 9) kasutatakse mõningaid samu mõisteid nagu sätetes süsteeminõuete sisseseadmise kohta: „üldine energiatõhusus“, „paigaldamine“, „asendamine“ ja „uuendamine“. Nende mõistete tähendus on sama ka uutes sätetes. Seega tuleks need mõisted võtta riigi tasandil üle samal viisil kui sätted süsteeminõuete sisseseadmise kohta.

Süsteemi tõhususe dokumenteerimist puudutavates sätetes kasutatakse samuti mõistet „muudetud osa“ – see tähendab süsteemi konkreetset osa (st komponenti), mida süsteemi uuendamine mõjutab. See on asjakohane üksnes seoses süsteemi uuendamisega, mitte siis, kui süsteemi paigaldatakse või see asendatakse.

2.3.2. Küttesüsteemide, kliimaseadmete, kombineeritud kütte ja ventilatsioonisüsteemide ning kombineeritud kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatus (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15).

2.3.2.1. Muutused hoonete energiatõhususe direktiivi kohastes ülevaatus käsitlevates sätetes (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15).

Kokkuvõtlikult tehti hoonete energiatõhususe direktiiviga järgmised ülevaatus puudutavate nõuete peamised muudatused: 1) erinevad künnised, mille korral on ülevaatus tegemine nõutav, 2) kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide (kliimaseadmete) ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatus kehtestamine, 3) suurem tähelepanu tavaliste kasutustingimustele ja 4) suurem roll hoonete automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidele ning elektroonilistele jälgimis- ja kontrollisüsteemidele.

Ülevaatus alternatiivina antakse hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 3 ja artikli 15 lõikega 3 liikmesriikidele võimalus võtta alternatiivseid meetmeid, millega saab tagada kasutajatele nõu andmine. Hoonete energiatõhususe direktiivi alternatiivsete meetmete sätted sarnanevad nendega, mis olid selles direktiivis sätestatud enne viimast muudatust.

⁽³⁾ Kliimaseadme määratlus oli esitatud juba enne muutmist ning seda ei ole hoonete energiatõhususe direktiivis muudetud. Küttesüsteemi määratlus on hoonete energiatõhususe direktiivis uus.

⁽⁴⁾ Hoonete energiatõhususe direktiivis osutatakse nii küttesüsteemile kui ka ruumide kütmise süsteemile – need kaks mõistet on direktiivis tähenduses samaväärsed.

⁽⁵⁾ Hoonete energiatõhususe direktiivis osutatakse nii kliimaseadmele kui ka ruumi jahutamise süsteemile – need kaks mõistet on direktiivis tähenduses samaväärsed.

Need liikmesriigid aga, kes otsustavad kohaldada alternatiivseid meetmeid, peavad tagama, et nende mõju oleks samaväärne mõjuga, mis oluks artikli 14 lõike 1 ja artikli 15 lõike 1 kohaselt tehtavatel ülevaatustel (see hõlmab elemente, nagu uued künnised, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemid, erandid jne).

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 15 sätted on artikli 14 sätetega peaaegu samased. Ainus erinevus on see, et artikkel 14 kehtib küttesüsteemide kohta ja artikkel 15 kliimaseadmete kohta. Seega peaksid liikmesriigid kohaldama artiklis 14 küttesüsteemide ülevaatuse kohta antud soovitusi (või asjakohasel juhul alternatiivseid meetmeid) artikli 15 kohaste kliimaseadmete suhtes. Selle põhjal saab järeldada, et viited küttesüsteemidele kehtivad ka kliimaseadmete kohta ning viited soojusgeneraatoritele või katelde kehtivad ka külmageneraatorite või jahutite kohta. Kattuvuste vältimiseks käsitletakse järgmistes punktides peamiselt artikli 14 kohaseid küttesüsteeme; artikli 15 kohastele kliimaseadmetele viidatakse eraldi üksnes vajaduse korral.

2.3.2.2. Efektiivne nimivõimsus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõige 17 ning artiklid 14 ja 15)

Mõiste „efektiivne nimivõimsus“ määratlus on esitatud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 17.

Kütte- ja kliimaseadmete puhul tähendab efektiivne nimivõimsus suurimat töötamisagset võimsust (kW), mille on kindlaks määranud süsteemi tootja: ⁽⁶⁾

- a) küttesüsteemi puhul nimisoojusvõimsus;
- b) kliimasüsteemi puhul nimijahutusvõimsus.

Asjakohasel juhul kehtib efektiivse nimivõimsuse künnis iga süsteemi kohta eraldi (küttesüsteemid, kliimasüsteemid, kombineeritud kütte- ja kliima- ning ventilatsioonisüsteemid).

Kui paigaldatud on kombineeritud süsteemid, peaks efektiivne nimivõimsus peegeldama süsteemide kombinatsiooni võimsust, nagu on selgitatud punktides 2.3.2.3 ja 2.3.2.4.

Tavaliselt koosneb süsteem enam kui ühest üksusest, mis toimivad koos. Sellisel juhul vastab efektiivne nimivõimsus üksikute üksuste efektiivsete nimivõimsuste summale.

2.3.2.3. Kütte- ning kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemid (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 14)

Hoonete energiatõhususe direktiivi viimase muudatusega laiendatakse ülevaatuste ulatust, et see hõlmaks ka kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide ventilatsiooniosa.

Nendel liikmesriikidel, kes on ülevaatuste korra juba kehtestanud, peaks küttesüsteemi enese ulatus olema ülevõtmisega seoses juba määratletud. Vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 1 peab ülevaatus hõlmama kõiki juurdepääsetavaid osi, nagu soojusgeneraator, kontrollisüsteem ja tsirkulatsioonipumbad.

Samuti nõutakse hoonete energiatõhususe direktiiviga kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide ventilatsiooniosa ülevaatuse tegemist. Kuna see on uus nõue, peaksid liikmesriigid määratlema süsteemiliigid, mida nüüd käsitletakse kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemidena.

Kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide mõistet tuleks käsitada nii, et need hõlmavad järgmisi kategooriaid:

- a) 1. liik: küttesüsteemiga ühendatud ventilatsioonisüsteemid. Need on süsteemid, kus ventilatsioonisüsteem koosneb ühest või mitmest õhukäitlusseadmest, millega viiakse käideldud õhk köetava(te)sse ruumi(desse), ning kus need õhukäitlusseadmed on ühendatud ühe või mitme soojusgeneraatoriga, et kasutada selle/nende toodetud kuumust õhu käitlemiseks. Sellist liiki süsteemi näited on järgmised: katel + õhukäitlusseade + lõppseade (õhkkonvektorid/ventilaatorikonvektorid/radiaatorid) või katel + muutuva õhuvooluhulgaga süsteem

⁽⁶⁾ Selline teave on osa tooteteabest, mida nõutakse erinevate kütte- ja jahutustooted käsitlevate ökodisainimäärustega.

- b) 2. liik: küttesüsteemiga kooskõlastatud ventilatsioonisüsteemid. Need on süsteemid, kus ühe või mitme õhukäitlusseadmega viiakse köetava(te)sse ruumi(desse) käideldud õhku. Ventilatsioonisüsteem on ühendatud sõltumatu soojusallikaga (nt spetsiaalse katla või soojuspumbaga) või kasutab seesmist soojusallikat (nt elektritakisti). Ruume köetakse enamasti süsteemiga, milles kasutatakse teistsugust soojusallikat. Isegi kui kütte- ja ventilatsioonisüsteemil ei ole ühist soojusallikat, töötavad need koos ja kooskõlastatult (nt töögraafikute, voolutemperatuuride või voolukiiruste osas). Sellist liiki süsteemi näited on järgmised: katusele paigaldatavad seadmed (muutuv külmaaine kogus või muutuv külmaaine vool) + õhukäitlusseade;
- c) 3. liik: küttesüsteemist sõltumatud ventilatsioonisüsteemid. Need on süsteemid, kus ventilatsioonisüsteem on nii soojusallika kui ka töötamise mõttes küttest täielikult sõltumatu. Sellist liiki süsteemi näited on järgmised: ainult väljatõmbesüsteemid, sissepuhke- ja väljatõmbesüsteemid (eelsoojendusega).

1. liiki süsteeme tuleks käsitada kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemidena. See tähendab, et kohaldatakse hoonete energiatõhususe direktiivi sätteid (seda aitab kinnitada direktiivi (EL) 2018/844 põhjendus 35). Ventilatsioonisüsteemi kasutatava soojuse osast olenemata osalevad soojuse hoonesse viimises täielikult nii kütte- kui ka ventilatsioonisüsteem. Seda liiki süsteemi puhul on nõutav kütte ja ventilatsiooni hoolikas loomimine, et luua sisekeskkond asjakohasel ja tõhusaimal viisil, eeskätt tavapärastel või keskmistel töötingimustel. Selliste süsteemide ülevaatused on hea võimalus selgitada välja väiksemate kuludega energiasäästuvusi (kergesti saavutatav tulemus).

2. liiki süsteeme tuleks samuti käsitada kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemidena. Seda peamiselt seetõttu, et kütte- ja ventilatsioonisüsteemi töö peab olema piisavalt lõimitud. Nagu 1. liigi puhul, on ülevaatus hea võimalus selgitada välja väiksemate rakenduskuludega energiasäästuvusi.

3. liiki süsteeme ei tuleks käsitada kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemidena. Küttesüsteemi ja ventilatsioonisüsteemi tuleks hoonete energiatõhususe direktiivi tähenduses vaadelda individuaalsete ja eraldi süsteemidena.

Üldjoontes on 1. ja 2. liiki süsteemid tavapärasemad mitteleluhoonetes (näiteks büroodes, ostukeskustes jne), kuid 3. liiki süsteemid on levinumad eluhoonetes.

Kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus peaks olema süsteemi paigaldatud erinevate soojusgeneraatorite efektiivsete nimivõimsuste summa ⁽⁷⁾.

Süsteemi efektiivse võimsuse arvutus oleneb süsteemi liigist. 1. ja 3. liigi süsteemides on määravaks teguriks soojusgeneraatori suurus. 2. liiki süsteemides tuleks soojusgeneraatori suurus liita ventilatsioonisüsteemis oleva soojusgeneraatori (nt elektrikütteseade, päikesepaneelid jne) suurusele. Põhjuseks on see, et mõlema elemendi küttevõimsust kasutatakse soojuskadude hüvitamiseks ruumis.

Hoonete energiatõhususe direktiivis ei täpsustata, millises ulatuses kohaldatakse ülevaatusi süsteemi õhujuhtimise ja -käitlemise aspektide suhtes (näiteks lõõristik, siibrid või õhufiltrid). Hea tava oleks aga see, kui sõltumatu ekspert kaasaks need ülevaatusesse vähemalt teatavas ulatuses ning süsteemi juurdepääsetavust ja kättesaadavaid energiasäästuvõimalusi arvestades. Praktikaks võivad kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi erinevad osad asuda koos või lähestikku. Kuna inspektor külastab hoonet isiklikult, on lisanduv töökoormus ja kulu väikesed, aga samas on see hea võimalus säästa energiat.

2.3.2.4. Kombineeritud kütte- ja kliima- ning ventilatsioonisüsteemid (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15)

On tavaline, et ventilatsioonisüsteem on ühendatud nii kütte- kui ka kliimasüsteemiga.

Liikmesriikides, kes on otsustanud rakendada ülevaatusi nii kütte- kui ka kliimasüsteemi puhul, võib juhtuda, et ventilatsiooni vaadatakse üle topelt (üks kord koos küttesüsteemiga ja teine kord koos kliimaseadmega). Topeltülevaatusi tuleks hoone ja selle kasutajate koormuse vähendamiseks vältida.

⁽⁷⁾ Näiteks katel, soojuspump, elektritakisti, päikesepaneelid jne. Seda tuleks võtta arvesse, kui määratakse kindlaks, kas süsteem jääb 70 kW ülevaatuseskünnisest üles- või allapoole.

Kombineeritud kütte- ja kliima- ning ventilatsioonisüsteemid tuleks eelistatavalt vaadata üle ühe külastusega ning seda peaks tegema asjatundja, kelle kvalifikatsioon võimaldab teha mõlemat ülevaatus. Kui see ei ole võimalik, on soovitatav, et ventilatsioonisüsteemi vaatab üle asjatundja, kes on kvalifitseeritud tegema kliimaseadmete ülevaatusi.

Liikmesriikides, kes on üht liiki süsteemi puhul otsustanud rakendada ülevaatusi ja teise puhul alternatiivseid meetmeid, ei ole topeltülevaatuste ohtu. Ülevaatusega tuleks aga tagada, et ventilatsioonisüsteemi kütte- või jahutussüklid ei ole omavahel konfliktis.

Selgitamaks välja, kas süsteem jääb üle või alla 70 kW künnise, tuleks kütte- ja jahutussüsteemi vastavaid efektiivseid nimivõimsusi vaadelda eraldi. Näiteks kombineeritud kütte- ja kliimasüsteem, milles kütte efektiivne nimiväärtus on 50 kW ja jahutuse efektiivne nimiväärtus 30 kW, jääb nii kütte- kui ka kliimasüsteemi ülevaatusel alla künnise. Kombineeritud süsteem, milles kütte efektiivne nimiväärtus on 80 kW ja jahutuse efektiivne nimiväärtus on 30 kW, jääb kütte ülevaatusel üle künnise ja kliimasüsteemi ülevaatusel alla künnise.

Eraldi käsitlemise põhjuseks on see, et hoonete energiatõhususe direktiivis käsitletakse kütte- ja kliimasüsteeme eraldi (vastavalt artikkel 14 ja artikkel 15). Hoonete energiatõhususe direktiivis ei ole nende süsteemide kooskäsitlemise kohta ühtegi sätet. Sellest tulenevalt tuleb kombineeritud süsteeme, isegi kui tegelikkuses võivad need täiesti olemas olla, käsitleda hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 kohaselt eraldi, koos nende vastavate nõuete, aruandluskohustuste, korrapärasuse, inspektorite sertifitseerimisega jne.

2.3.2.5. Soojuspumbad ja katusele paigaldatavad seadmed (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõige 18 ning artiklid 14 ja 15)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 18 määratletakse soojuspumpa kui masinat, seadet või paigaldist, mis kannab niisugusest looduslikust keskkonnast nagu õhust, veest või maapinnast saadava soojust üle hoonetesse või tööstuslikesse rakendustesse, pöörates soojust loomuliku leviku vastupidiseks, nii et see levib madalamalt temperatuurilt kõrgemale. Reverseeritavad soojuspumbad võivad ühtlasi kanda soojust hoonest looduslikku keskkonda. Seega saavad soojuspumbad toimida generaatoritena nii kütte- kui ka kliimasüsteemides, kuigi mõnes rakenduses võivad need täita vaid üht funktsiooni. Kuna soojuspumbad võivad täita nii kütte- kui ka jahutusfunktsiooni, võiksid soojuspumbad kuuluda nii artikli 14 kui ka artikli 15 alla.

Kui soojuspumpa kasutatakse generaatorina üksnes kütmist võimaldavas süsteemis, peaks see süsteem kuuluma artikli 14 alla. Selle näiteks on olukord, kus soojuspump toodab soojust kütmiseks ja tarbevee soojendamiseks.

Kui soojuspumpa kasutatakse soojus- või jahutusgeneraatorina nii kütmist kui ka õhu konditsioneerimist võimaldavas süsteemis, peaks see süsteem kuuluma artikli 15 alla.

Katusele paigaldatavad seadmed on soojuspumpade erikategooria ning neid kasutatakse tavaliselt suurtes mitteeluhoonetes. Need toimivad soojuspumpadena ning lisaks sellele võivad nad üheaegselt nii kütta kui ka jahutada. Neid tuleks alati pidada artikli 15 alla kuuluvaks.

2.3.2.6. Tõhusus tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes (hoonete energiatõhususe direktiivi põhjendus 36, artikli 14 lõige 1 ja artikli 15 lõige 1)

Enne muudatust sätestati hoonete energiatõhususe direktiivi põhjenduses 26, et „erialase ettevalmistusega töötajate läbiviidav kütte- ja kliimaseadmete korrapärane hooldus ja ülevaatus aitab seadmeid täpsemini reguleerida vastavalt tootekirjeldusele ning tagab seeläbi keskkonna, ohutuse ja energiakasutuse seisukohast nende optimaalse toimimise“, ning artikli 14 lõikes 1 on sätestatud, et ülevaatus peab hõlmama katla tõhususe ja selle suuruse võrdlemist hoone küttenõuetega.

Muudatusega viidatakse hoonete energiatõhususe direktiivis lisaks kateldele ka süsteemile tervikuna ning eeskätt soojustgeneraatorile. Seega on suurem rõhk tavalistel töötingimustel. Direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 36 on osutatud, et ülevaatusel peaks eelistatavalt keskenduma reaalsele oludele, muutuvatele töötingimustele, mil kasutatakse vaid osa nominaalvõimsusest. Seda seetõttu, et vaid väike osa küttesüsteemi energiatarbimisest toimub projekteerimistingimustele lähedastes tingimustes. Suurim osa energiast tarbitakse siis, kui süsteem töötab osakoormusel (st kui süsteem ei tööta täisvõimsusel). Seetõttu peaks eesmärk olema tagada, et süsteem saab töötada tulemuslikult ja tõhusalt kõigis tingimustes.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 1 kohaselt hinnatakse küttesüsteemide ülevaatusel korral asjakohasel juhul süsteemi võimekust optimeerida oma tõhusust tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes. Liikmesriigid peavad oma õigusakte ajakohastama ja tagama, et asjakohasel juhul oleks ülevaatuste kohaldamisalasse lisatud ka selline tõhususe hindamine.

Küttesüsteemi toimimine oleneb paljudest teguritest, sealhulgas välistingimustest, hoone omadustest, hoone kasutusest ja süsteemi omadustest. Kõigi võimalike kombinatsioonide tüüpilisi või keskmisi kasutustingimusi on keeruline ja tõenäoliselt ebapraktiline kindlaks määrata.

Süsteemid töötavad harva täisvõimsusega, selle asemel toimub töötamine osalise koormusega. Kui võtta aluseks süsteemi võimsuse protsent teatud ajavahemikul, on võimalik anda mõningaid üldsuuniseid tüüpiliste või keskmiste kasutustingimuste kohta. Näiteks rusikareeglina võib öelda, et tüüpilised või keskmised kasutustingimused vastavad olukorrale, kus süsteem töötab teatud ajavahemikul (nt päeva jooksul) võimsusel 20–40 % oma projekteeritud võimsusest. See annab aga ebatäieliku pildi. Isegi kõige tüüpilisemal päeval võivad süsteemi tõhusaimad seadistused päeva lõikes märkimisväärselt erineda. Selle tulemusena ei soovitata tüüpilisi või keskmisi kasutustingimusi määrata kindlaks riiklikes õigusaktides süsteemi koormuse funktsioonina.

Samuti on võimalik anda mõningaid üldisi suuniseid tüüpiliste või keskmiste kasutustingimuste määramiseks välistemperatuuri alusel ning täpsustada, kuidas need erinevad projekteerimistingimustest. Näiteks kui projekteerimistingimused olid antud temperatuuril – 10 °C, saaks tüüpilised või keskmised kasutustingimused määrata kindlaks vähem nõudlike välistemperatuuride funktsioonina (nt vahemikus 5–10 °C) või sise- ja välistemperatuuri erinevuse alusel (nt 60 % erinevus sisetemperatuuri ja välistemperatuuri vahel projekteerimistingimustel). Aga üks ja sama süsteem võib toimida täiesti erinevalt, olenevalt hoonest, kus see on paigaldatud, selle kasutusviisist ning ilmast konkreetsel ajal. Seetõttu ei soovitata tüüpilisi või keskmisi kasutustingimusi riiklikes õigusaktides kindlaks määrata või esitada tabelina kui välistingimuste (nt standardpäeva) funktsiooni. Sama saab öelda hoone omaduste või hoone kasutuse kohta (nt 80 % kasutamise määr).

Tehnilised üksikasjad selle kohta, kuidas hindamist teha, saab esitada inspektoritele antavates koolitusmaterjalides või dokumentides.

Tehnikaasutused ja -liidud mõistavad hästi vajadust võtta arvesse süsteemide toimimist tüüpilistes või keskmistes tingimustes. Avaldatud on arvukalt käsiraamatuid ja suuniseid, milles käsitletakse süsteemide tõhusust osalise koormuse (mitte täiskoormuse või projekteerimiskoormuse) puhul. Liikmesriikidel on soovitatav koolitusmaterjalide väljatöötamisel neid suuniseid kasutada või järgida ⁽⁸⁾.

2.3.2.7. Elektrooniline jälgimine ja tõhusad juhtimislahendused eluhoonetes (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 5 ja artikli 15 lõige 5)

Elektroonilise seire ja tõhusate juhtimislahenduste paigaldamine eluhoonetesse võib tuua kaasa märkimisväärse energiasäästu, parandada sisekeskkonna haldamist ning olla kasulik nii hoone omanikele kui ka kasutajatele. Eelkõige puudutab see suuri hooned, kus enamiku kasutajate juurdepääs süsteemi juhtimisele ja süsteemi teabele on piiratud.

⁽⁸⁾ Nt komisjoni rahastatud projektis iSERV väljatöötatud juhend kliimasüsteemide ülevaatuste kohta („Inspection methodology — Air conditioning maintenance tasks — Identifying energy savings“ <http://www.iservcmb.info/sites/default/files/results/Physical-Inspections/Public-report-Methodology-for-HVAC-System-Inspections.pdf>) või erialaorganisatsiooni REHVA (kütte, ventilatsiooni ja jahutuse erialaühenduste liit) tehniline dokument soojustumpade tõhususe parandamise kohta nende töötingimustes („Capacity control of heat pumps“ <https://www.rehva.eu/publications-and-resources/rehva-journal/2012/052012/capacity-control-of-heat-pumps-full-version.html>).

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 5, milles käsitletakse elektroonilise jälgimise ja juhtimise funktsioone, on hõlmatud üksnes eluhooned. Selle artikli kohaselt saavad liikmesriigid otsustada, kas nad kehtestavad nõuded tagamaks, et eluhooned on selliste funktsioonidega varustatud, lisades need oma riiklikesse ülevõtmismeetmetesse.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 5 punktiga a on ette nähtud pidev elektrooniline jälgimine. Vastavad süsteemid mõõdavad oma energiatarbimist ja kasutavad seda süsteemi tõhususe arvutamiseks, arvutustulemused tuleks edastada süsteemi omanikule või haldajale. Kui süsteemi tõhusus väheneb märgatavalt või kui süsteem vajab hooldust, teavitab süsteem omanikku või haldajat. Süsteem peaks töötama pidevalt, mitte perioodiliselt (näiteks iga 3 kuu tagant).

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 5 punktiga b on ette nähtud tõhus juhtimislahendus, mis tagab energia optimaalse tootmise, jaotamise, salvestamise ja kasutamise. Seoses juhtimislahendusega tuleks võtta arvesse stsenaariumi, mille puhul kortermajas on üks küttesüsteem ja kasutajad saavad süsteemi juhtida üksnes oma hooneosa piires.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 5 on käsitletud mõlema funktsiooni valikulist kasutuselevõttu eluhoonetes.

Erinevalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõigetest 1 ja 4, millega on ette nähtud kohustusliku ülevaatus künnete kajastamine riiklikes ülevõtmismeetmetes, on artikli 14 lõike 5 valikulise iseloomuga („võivad“), ei sisalda seega efektiivse nimivõimsuse künnete üksikasju ning hõlmab kaudselt kõiki eluhooneid, olenemata nende suurusest. Liikmesriikidel soovitatakse nõuete kehtestamisel võtta arvesse süsteemierinevusi ja hoone tüüpi.

2.3.2.8. Ülevaatus test vabastamine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 2, lõike 4 ja lõike 5, artikli 15 lõike 2, lõike 4 ja lõike 5)

Enne muudatust nähti direktiivis liikmesriikidele ette võimalus vähendada ülevaatus intervallide või asjakohasel juhul ülevaatusi kergendada, kui on paigaldatud elektroonilised seire- ja kontrollisüsteemid.

Hoonete energiatõhususe direktiivi muudatusega kehtestatakse vabastused siis, kui:

- a) hoone tehnosüsteem on hõlmatud energiatõhususe lepinguga (või sarnasega) või seda käitab kommunaal- või võrguettevõtja (artikli 14 lõikes 2 sätestatud vabastus); või
 - b) küttesüsteem on varustatud artikli 14 lõigetes 4 ja 5 määratletud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga (artikli 14 lõikes 6 sätestatud vabastus)
- a) Energiatõhususe lepinguga (või sarnasega) hõlmatud hoone tehnosüsteemid (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 2 ja artikli 15 lõike 2)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 2 jäetakse ülevaatus test välja hoone tehnosüsteemid, mis on sõnaselgelt hõlmatud kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumiga või lepinguliste tingimustega, milles on täpsustatud energiatõhususe parandamise kokkulepitud tase. Energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 27 määratletud energiatõhususe leping vastab nendele nõuetele.

Hooned, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja ning mille suhtes kohaldatakse seetõttu tõhususe jälgimise meetmeid süsteemi poolel, on samuti vabastatud.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 2 osutatud erandid kehtivad üksnes siis, kui üldine mõju on samaväärne selle direktiivi artikli 14 lõikes 1 osutatud ülevaatus test kohaldamisega.

Hoonete energiatõhususe direktiivis ei osutata, kuidas see samaväärsus tuleks kindlaks määrata. Ühe võimalusena võiks selgitada välja, kas hoone tehnosüsteemi puhul juba tehakse kokkuleppe või lepingu osana korrapäraseid ülevaatusi ning kas see sarnaneb laadilt artikli 14 lõike 1 kohaste ülevaatus testega. Kui hoone tehnosüsteemi puhul tehakse selliseid ülevaatusi, võib teha erandi artikli 14 lõikes 1 sätestatud nõuetest.

Üsna kindlalt võib arvata, et enamik energiatõhususe lepinguid või kokkuleppeid juba sisaldab teataval määral korrapäraseid ülevaatusi. Aga need ülevaatus test ei tarvitse täies ulatuses olla täielikult kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiivi nõuetega. Tavalistel asjaoludel ei oleks liikmesriikidel võimalik kontrollida üksikult iga energiateenus lepingut, et selgitada välja, kas see on samaväärne. Lisaks, kuna need lepingud võivad olla sõlmitud kahe eraettevõtte vahel, võivad eri lepingute tingimused olla väga erinevad. Selle tulemusel võivad liikmesriigid otsustada, et need lepingud ühtlustatakse ja normaliseeritakse.

Energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 27 on määratletud energiatõhususe leping kui „kasusaaja ja energiatõhususe parandamise meetme osutaja vaheline lepinguline kokkulepe, mida kontrollitakse ja jälgitakse kogu lepingu kehtivuse aja jooksul ning mille alusel makstakse nimetatud meetmesse tehtud investeeringute (töö, tarnimine või teenus) eest sõltuvalt lepingus kokku lepitud energiatõhususe parandamise tasemest või muust kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumist, näiteks rahalisest säästust“.

Muude meetmete seas on energiatõhususe direktiiviga kehtestatud energiateenuste sätted. Energiatõhususe direktiivi artikliga 16 on sätestatud, et liikmesriigid peavad vajaduse korral töötama välja sertifitseerimis- ja/või akrediteerimissüsteemid.

Energiatõhususe direktiivi artikli 18 kohaselt peavad liikmesriigid toetama avalikku sektorit, pakkudes energiatõhususe lepingute sõlmimiseks näidislepinguid. Energiatõhususe direktiivi artikli 18 kohaselt peavad need näidislepingud sisaldama vähemalt XIII lisas loetletud punkte.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 2 osutatud samaväärsusnõuete tähenduses saab ülevaatustega samaväärse mõjuga lepingutena käsitada energiatõhususe lepinguid, mille on allkirjastanud akrediteeritud/sertifitseeritud ettevõtte ja mis järgib energiatõhususe lepingu XIII lisas esitatud mudelit.

Seetõttu peaks liikmesriikidel olema avalikult kättesaadav akrediteeritud või sertifitseeritud ettevõtete nimekiri koos avalikult kättesaadavate näidislepingutega.

Arvestuse pidamiseks tuleks seoses energiatõhususe lepinguga ülevaatustest vabastatud süsteemi staatus registreerida ülevaatuste andmebaasis. See peaks sisaldama viidet lepingu kestusele ning seega ka vabastuse kehtivusperioodile.

Liikmesriikides, kus näidislepingud ja akrediteeritud või sertifitseeritud ettevõtete nimekiri ei ole avalikult kättesaadav, peavad ametiasutused kontrollima iga lepingut eraldi, et selgitada välja, kas see on samaväärne. Lepingupooled saavad seda hõlbustada, kaasates oma lepingusse lisa, milles osutatakse selgelt ja üheselt mõistetavalt vähemalt järgmistele energiatõhususe direktiivi XIII lisas loetletud punktidele:

- a) energiasääst, mille saavutamine tuleb tagada lepingus ettenähtud meetmete rakendamisega;
- b) lepingu kestus ja täitmise etapid, etteteatamise tingimused ja periood;
- c) võrdluskupäev saavutatud säästu kindlaksmääramiseks;
- d) kohustus lepinguga ettenähtud meetmed täielikult rakendada ning dokumenteerida kõik projekti jooksul tehtavad muudatused;
- e) selged ja läbipaistvad sätted, milles käsitletakse tagatud energiasäästu mõõtmist ja kontrolli ning kvaliteedi-kontrolli ja tagatise (ideaaljuhul viitega riiklikele või ELi standarditele).

Liikmesriigid võivad leida, et kasulik on osutada olemasolevatele standarditele, ⁽⁹⁾ suunistele ⁽¹⁰⁾ ja näidislepingutele ⁽¹¹⁾.

- b) Automatiseerimis- ja juhtimissüsteem, pideva elektroonilise jälgimise lahendused ja tõhusad juhtimislahendused (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõiked 4 ja 5, artikli 15 lõiked 4 ja 5)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 6 on vabastatud artikli 14 lõikes 1 sätestatud ülevaatustest hooned, mis vastavad artikli 14 lõigete 4 ja 5 nõuetele.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega on nõutud, et mitteeluhooned, mille küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW, peavad aastaks 2025 olema varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav ⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ Nt Itaalia standard UNI CEI 11352, mis sisaldab üldnõudeid, kontrollnimekirju organisatsiooni nõuete ja teenusepakkumise sisu kontrollimiseks ning kontrollnimekirja ja konkreetseid viiteid energiatõhususe direktiivi XIII lisale, või Hispaania standard UNE 216701 „Clasificación de proveedores de servicios energéticos“ energiateenuste osutajate klassifitseerimise kohta.

⁽¹⁰⁾ Nt „Guide for the drafting of documents of administrative and technical clauses for energy performance contracting with guaranteed savings subject to harmonised regulation (service contracts)“. See on energiatõhususe lepingutega seotud hankemenetluste juhend (kättesaadav aadressil http://icaen.gencat.cat/web/.content/10_ICAEN/18_actuacio_internacional/Enllacos/Arxius/20180717_EPC_Public_Tendering_GUIDE.pdf).

⁽¹¹⁾ Nt Hispaania „Modelo de contrato de rendimiento energético con inversión adaptado a la le 9/2017 y a la guía de tratamiento estadístico de Eurostat“ ning Sloveenias „Oris Vzorca Pogodbe“ (kättesaadav aadressil <http://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/energetska-prenova-javnihi-stavbi-projektne-pisarna/>).

⁽¹²⁾ Vt punktid 2.2.4, 2.3.3.1 ja punkt 2.3.3.3(b).

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga varustamise nõue ei puuduta mitteeluhooned, mille küttesüsteemi või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on vahemikus 70–290 kW, kuigi liikmesriigid võivad otsustada, et langetavad künnist ning nõuavad automatiseerimis- ja juhtimissüsteemi paigaldamist ka väiksemate küttesüsteemide puhul. Ülevaatusel tuleks vabastada ka hooned, mis kuuluvad uue nõude alla ning mis on varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga.

Üksikud hooneomanikud võivad otsustada, et paigaldavad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 sätestatud olulistele nõuetele vastavad automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid otsustada, et vabastavad need hooned ülevaatusel, seda ka juhul, kui nende süsteemid ei ulatu 290 kW künniseni. Kui liikmesriigid otsustavad seda teha, peaksid nad selle lisama ka hoonete energiatõhususe direktiivi ülevõtmismeetmetesse.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 5 on liikmesriikidele ette nähtud võimalus tagada, et eluhooned on varustatud pideva elektroonilise jälgimise lahendusega ja tõhusa juhtimislahendusega. Sarnaselt automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide stsenaariumiga võivad mõned nendest elementidest mingis vormis juba turul olemas olla. Need ei tarvitse aga hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 5 nõuetele täielikult vastata. Seetõttu tuleks nende süsteemide määratluses ja selles, kuidas need võetakse üle riiklikesse õigusaktidesse, selgelt arvesse võtta erinevusi.

Nagu direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 39 osutatud, võivad liikmesriigid otsustada, et jätkavad juba kehtestatud ülevaatuskorra kasutamist. Sellegipoolest tuleks kaaluda artikli 14 lõigete 2 ja 6 kohaseid erandeid.

2.3.2.9. Alternatiivsed abinõud

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 3 on nähtud liikmesriikidele ette võimalus võtta küttesüsteemide või kombineeritud kütte- ja jahutussüsteemide puhul alternatiivseid meetmeid ja sätestatud sellega seotud kohustused. Sellistel juhtudel peavad liikmesriigid tagama, et üldine mõju on samaväärne mõjuga, mis oleks saavutatud artikli 14 lõike 1 kohaselt kehtestatud ülevaatuskorraga. See tähendab, et saamaks teada, kas alternatiivsetel meetmetel on sama mõju, tuleks arvutada välja algtase, mis oleks saavutatud artikli 14 lõike 1 kohaselt kehtestatud ülevaatuskorraga.

Erinevaid olukordi, mis võivad liikmesriikides alternatiivsete meetmete kohaldamisel tekkida, vaadeldakse neljas stsenaariumis.

- a) 1. stsenaarium. Liikmesriigid kohaldasid alternatiivseid meetmeid juba enne muudatust ning otsustavad nende meetmete kohaldamist jätkata.

Hoonete energiatõhususe direktiivi muudatusega ei muudeta oluliselt sätteid, milles käsitletakse ülevaatusetele alternatiivseid meetmeid. Neid aga mõjutavad artikli 14 teistes lõigetes sisalduvate sätete muudatused. Nendel sätetel on hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 3 erinev mõju, nagu kirjeldatakse edaspidi.

Uue künnise (70 kW) kehtestamine hoonete energiatõhususe direktiivis tähendab, et liikmesriigid, kes otsustavad kohaldada alternatiivseid meetmeid, peavad neid meetmeid kohaldama seoses uue suurendatud künnisega hõlmatud süsteemidega. Selle tulemusena võib väheneda alternatiivsete meetmetega hõlmatud süsteemide arv ning tagajärjeks võib olla see, et saavutatav energiasääst on väiksem.

Uus nõue vaadata üle kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide küttesa peaks seevast suurendama mõju energiasäästuna ülevaatusel. Liikmesriigid peaksid seda arvestama, kui määravad kindlaks algtaseme, mida nad kavatsevad oma alternatiivsete meetmetega saavutada.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 2 (erandid seoses energiatõhususe kriteeriumidega hõlmatud süsteemidega) ja lõikes 6 (erandid seoses automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga) osutatud erandid võivad samuti tuua kaasa ülevaatusel arvu vähenemise.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 5 kohaselt võivad liikmesriigid kehtestada eluhoonete pideva elektroonilise jälgimise lahenduse ja tõhusa juhtimislahendusega seotud nõuded. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 6 kohaselt vabastatakse ülevaatusel hooned, mis on varustatud neid lahendusi võimaldavate süsteemidega. Tulemuseks on see, et alternatiivseid meetmeid kasutavad liikmesriigid, kes otsustavad neid nõudeid kohaldada, peavad selle hooneterühma välja jätma.

Nende meetmete valikut, mida liikmesriigid võivad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 3 kohaldamiseks kasutada, muudatus ei puuduta.

Eespool esitatut arvesse võttes on liikmesriigid, kes on otsustanud jätkata hoonete energiatõhususe direktiivi kohaste alternatiivsete meetmete kohaldamist, kohustatud tagama, et nende meetmete üldine mõju on samaväärne mõjuga, mis oleks saavutatud artikli 14 lõike 1 kohaselt kehtestatud ülevaatuskorraga. Siinjuures tuleb algtase, mis saavutatakse artikli 14 lõike 1 kohaselt kehtestatud ülevaatuskorraga, artikli 14 lõiget 1 arvestades ning ka hoonete energiatõhususe direktiivi eespool nimetatud muudatusi ja nõudeid silmas pidades uuesti arvutada. Uuesti arvutamine võimaldab asjaomasel liikmesriigil teada saada, kas tema kehtestatud alternatiivsed meetmed on sama mõjuga kui ülevaatus või on need ebapiisavad, ning meetmeid vastavalt muuta, et tagada samaväärne mõju.

Liikmesriigid peaksid selle protsessi tulemused lisama samaväärsust tõendavasse aruandesse, mis tuleb esitada komisjonile vastavalt artikli 14 lõikele 3 *enne* seda, kui liikmesriik asub alternatiivseid meetmeid kohaldama.

- b) 2. stsenaarium. Pärast ülevõtmist otsustavad liikmesriigid, kes juba kohaldasid alternatiivseid meetmeid, oma alternatiivsete meetmete laadi muuta

See stsenaarium peegeldab olukorda, kus liikmesriik otsustab pärast artikli 14 lõike 3 esialgset ülevõtmist riiklikesse õigusaktidesse muuta enda kehtestatud alternatiivsete meetmete ulatust ja/või laadi. Näiteks: liikmesriik, kes kohaldab meetmeid A, B ja C, otsustab neid muuta ja hakata kohaldama meetmeid C, E ja D.

Nagu eespool 1. stsenaariumis on selgitatud, sätestatakse hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 3, et liikmesriigid peavad komisjoni teavitama kavatsusest võtta alternatiivseid meetmeid *enne* nende meetmete kohaldamist. Selleks peab liikmesriik vastavalt artikli 14 lõikele 3 esitama komisjonile täiendava aruande, millega tõendatakse, et muudetud alternatiivsete meetmete mõju on artikli 14 lõikes 1 osutatud ülevaatuskordade mõjuga samaväärne. Seejärel hindab komisjon täiendavat aruannet, tagamaks, et kõnealune liikmesriik saavutab ka edaspidi samaväärsel tasemel säästu.

- c) 3. stsenaarium. Hoonefondi muutumine mõjutab artikli 14 lõike 1 kohaldamist ning sellest tulenevalt alternatiivsete meetmete ulatust

Koos hoonefondi muutumise ja arenemisega muutub vastavalt ka artikli 14 lõike 1 kohaselt kehtestatud ülevaatuskorra ulatus. Näiteks kuna turule tuleb üha enam energiasäästuhooneid (hoonete energiatõhususe direktiivi määratluses „liginullenergiahooneid“), on tõenäoline, et 70 kW ületavate süsteemidega hoonete osatähtsus väheneb. Lisaks on ülevaatusetest vabastatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemiga varustatud hooned (vt peatükk 2.8). Aja jooksul võivad need kaks elementi avaldada märkimisväärset mõju ülevaatuskordade ulatusele ning seega ka mis tahes samaväärsetele alternatiivsetele meetmetele, mille liikmesriigid on juba kehtestanud.

Näiteks võivad liikmesriigid selgitada need muutused välja kas eraldiseisva uuringuga või käsil oleva alternatiivsete meetmete korra hindamise käigus. Samuti võivad nad osutada neile muutustele osana lõimitud riiklikust energia- ja kliimaalasest eduaruandest, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 ⁽¹³⁾ („määrus (EL) 2018/1999“) artiklile 17 tuleb esitada iga 2 aasta tagant.

Kui riigi hoonefondi muutused on sellised, et alternatiivsete meetmete ulatus või intensiivsus ei ole enam samaväärne nendega, mis vastavad ülevaatuskorrale, peaksid need liikmesriigid kohandama alternatiivseid meetmeid. Liikmesriigid saavad seda teha kas olemasolevate meetmete muutmise või uute kehtestamisega.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 3 nõutakse, et liikmesriigid peavad komisjoni teavitama kavatsusest võtta alternatiivseid meetmeid *enne* nende meetmete kohaldamist. Hoonefondi muutumise korral peab liikmesriik oma samaväärseid meetmeid võib-olla muutma; sellistel juhtudel tuleb vastaval liikmesriigil hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 3 kohaselt komisjoni teavitada *enne* muudetud alternatiivsete meetmete kohaldamist.

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

Vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 3 peavad liikmesriigid komisjoni teavitama, esitades aruande, milles tõendatakse, et muudetud alternatiivsete meetmete mõju on artikli 14 lõikes 1 osutatud ülevaatuste mõjuga samaväärne. Seejärel hindab komisjon lisaaruannet, tagamaks, et vastav liikmesriik saavutab ka edaspidi samaväärsel tasemel säästu.

d) 4. stsenaarium. Liikmesriigid otsustavad esimest korda võtta alternatiivseid meetmeid

See stsenaarium puudutab olukorda, kus liikmesriik, kes on senini kasutanud ülevaatusi, otsustab esimest korda minna üle alternatiivsetele meetmetele.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikega 3 nõutakse, et liikmesriigid peavad komisjoni teavitama kavatsusest kasutada seda võimalust *enne* alternatiivsete meetmete kohaldamist. Selleks peab liikmesriik vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 3 esitama komisjonile aruande, millega tõendatakse, et alternatiivsete meetmete mõju on artikli 14 lõikes 1 osutatud ülevaatuse mõjuga samaväärne. Seejärel hindab komisjon aruannet, tagamaks, et see liikmesriik saavutaks ka tegelikult samaväärsel tasemel säästu.

e) Aruannete esitamine

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 3 kohaselt peab liikmesriik enne alternatiivsete meetmete kohaldamist esitama komisjonile samaväärsuse kohta aruande. Komisjon hindab seda aruannet ja võtab liikmesriigi suhtes asjakohaseid meetmeid.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid esitama samaväärsuse aruande ka oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava osana. Määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt peab liikmesriik selle esitama aruandlustersükli järgmises asjakohases etapis ⁽¹⁴⁾. Kui aruandlustersükli ajastus on kooskõlas uute või muudetud alternatiivsete meetmete kasutuselevõtmisega, võib liikmesriik esitada samaväärsuse aruande lihtsalt oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava osana.

Kui ajastus ei sobitu eespool kirjeldatud viisil, peab liikmesriik artikli 14 lõike 3 kohaselt esitama oma aruande komisjonile igal juhul enne nende meetmete kehtestamist. Liikmesriigid saavad oma aruande esitada otse energeetika peadirektoraadile, kuigi määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt peavad nad selle esitama ka järgmise lõimitud riikliku energia- ja kliimakava tsükli jooksul.

2.3.3. *Isereguleerivate seadmete ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega seotud nõuded (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

2.3.3.1. *Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõige 3a, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

„Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid“ on laialt tuntud ja kasutatud mõiste, mille tähendus võib märkimisväärselt erineda. Enne automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide nõuete käsitlemist on oluline rõhutada, millele see mõiste hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 konkreetses kohaldamisalas viitab.

Esiteks on automatiseerimis- ja juhtimissüsteemi puhul tegemist süsteemiga, mis vastab hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 3a esitatud määratlusele; selles öeldakse järgmist: ⁽¹⁵⁾

„3a. „hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteem“ – süsteem, mis hõlmab kõiki tooteid, tarkvara ja inseneriteenuseid, mis võivad toetada hoone tehnosüsteemide energiatõhusat, säästlikku ja ohutut toimimist, kasutades automaatset juhtimist ja lihtsustades nimetatud hoone tehnosüsteemide manuaalset juhtimist“.

⁽¹⁴⁾ Liikmesriigid peavad oma esimese lõpliku lõimitud riikliku energia- ja kliimakava esitama 2019. aasta lõpuks. Seejärel ajakohastatakse lõimitud riikliku energia- ja kliimakava aastal 2023 (projekt) ja 2024 (lõplik ajakohustus). Alates 2023. aasta märtsist ning seejärel iga 2 aasta tagant peavad liikmesriigid esitama ka oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava eduaruande.

⁽¹⁵⁾ See määratlus on lähedane standardis EN 15232 esitatud määratlusele.

Lisaks nõutakse, et hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 kohaldamisalasse kuuluvatel automaatsereimis- ja juhtimissüsteemidel peab olema hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 4 loetletud kogu võimekus; et suuta

- a) energiatarbimist pidevalt jälgida, registreerida ja analüüsida ning võimaldada seda kohandada;
- b) hoone energiatõhusust võrdlevalt analüüsida, tuvastada hoone tehnosüsteemide tõhususe vähenemist ja teavitada hoone eest vastutavat isikut või hoone tehnosüsteemide haldajat energiatõhususe suurendamise võimalustest; ning
- c) võimaldada andmevahetust süsteemiga ühendatud hoone tehnosüsteemide ja muude hoones asuvate seadmetega ning koostalitlust omandiõigusega kaitstud eri liiki tehnilisi lahendusi ja eri seadmeid hõlmavate ning eri tootjatelt pärit hoone tehnosüsteemidega.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 4 osutatud kohustustega seoses mitteeluhoonetesse paigaldatud automaatsereimis- ja juhtimissüsteemid *peavad* vastama selle direktiivi artikli 2 lõike 3a määratlusele ning neil peab olema eespool loetletud suutlikkus. See peaks olema tagatud vähemalt hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 kohaldamisalasse kuuluvate hoone tehnosüsteemide puhul, milleks on küttesüsteemid, kliimasüsteemid, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemid, kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemid.

Kuigi automaatsereimis- ja juhtimissüsteemid on mõnede hoonekategooriate (nt mitteeluhooned) puhul olnud tavalised, ei ole enamikul hoonetel selliseid eesrindlikke seadmeid ning need hooned, mis peavad vastama eespool nimetatud nõuetele, vajavad seetõttu ajakohastamist, mis võib osutada märkimisväärseks ülesandeks.

Seetõttu on eriti oluline, et huvitatud isikud (nt süsteemide haldajad hoonetes, mis peavad kohustustele vastama) oleksid teadlikud asjaolust, et nende nõuete ulatus on suurem kui selliste süsteemide puhul tavaliselt.

2.3.3.2. Isereguleerivad seadmed (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)

Hoonete energiatõhususe direktiivis osutatakse „isereguleerivale seadmele“, määratlemata täpsemalt, mis see on. Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 1 aga selgitatakse, et selline seade peab võimaldama *reguleerida* temperatuuri hoone osa *igas ruumis eraldi* (või, kui see on vajalik, hoone osa kindlaksmääratud alal). Seega peaksid nende sätete rakendamise tulemusel paigaldatud seadmed:

- a) võimaldama küttevõimsuse automaatset kohandamist, olenevalt sisetemperatuurist (ja valikuliselt ka lisapara-meetritest) ⁽¹⁶⁾;
- b) võimaldama küttevõimsuse automaatset kohandamist igas ruumis (või igal alal) vastavalt vaadeldava ruumi (või ala) kütteseadistustele.

See tähendab eelkõige järgmist:

- a) nõuetele ei vastaks ükski küttevõimsuse käsitsi reguleerimisel põhinev lahendus, isegi kui seadistust saab teha ruumi (või ala) kaupa;
- b) nõuetele ei vastaks ükski lahendus, mis võimaldab temperatuuri automaatselt reguleerida, aga mitte ruumi (või ala) kaupa, nt automaatne reguleerimine elamu tasemel.

On oluline märkida, et olenemata paigaldatud süsteemi(de) arvust või liigist on määrav see, et süsteemiga võimaldatakse kasutajatel temperatuuriseadistusi muuta ning tagatakse nende seadistuste järgimine ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Siin tähendab „automaatne“ seda, et eelmääratletud seadistuste põhjal võimaldab seade küttevõimsust automaatselt reguleerida, kui ümbritsev temperatuur muutub. Seadistusi endid kohandatakse enamasti käsitsi ja seda teevad kasutajad (nt temperatuuriseadistuste käsitsi kohandamine küttekehade termostaatventiilidega).

⁽¹⁷⁾ Näiteks kui hoone või hoone osa on varustatud enam kui ühe küttesüsteemiga, kehtiks nõue neist süsteemidest ainult ühe kohta, eeldusel, et tagatud on ootuspärane võimsus.

Järgmises tabelis esitatakse mõned näited seadmetest, mis vastavad eri liiki süsteemide nõuetele ⁽¹⁸⁾.

Tabel 2

Isereguleerivate seadmete näited

Seade	Süsteemi liik	Reguleerimisvõimekus
Radiaatori termostaatventiil	Veepõhised küttesüsteemid ja radiaatorid	Kuuma vee vooluhulga reguleerimine väljastusseadmes vastavalt temperatuuriseadistusele
Ruumi termostaat	Veepõhine küttesüsteem ja pinnaküte (nt põrandaküte)	Kuuma vee vooluhulga reguleerimine pinnaküttes ruumi seguklapi abil
Ventilaatorikonvektori termostaat	Veepõhine kütte-/jahutussüsteem	Kuuma/külma vee voolu ja õhuvoolu juhtimine vastavalt temperatuuriseadistusele
Eraldi termostaat	Eraldiseisvad küttekehad või kliimaseadmed	Küttevõimsuse juhtimine vastavalt temperatuuriseadistusele

a) Küte või õhu konditsioneerimine või mõlemad?

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus osutatakse hoone tehnosüsteemidele laias mõttes, st hoonete energiatõhususe direktiivi artiklis 2 esitatud määratluse tähenduses. Mis puudutab isereguleerivaid seadmeid käsitlevaid konkreetseid sätteid (kolmas lõik), siis tekstis ei täpsustata, mis liiki süsteemi käsitletakse, vaid osutatakse temperatuuri reguleerimisele, mis kehtib nii kütte- kui ka jahutussüsteemide kohta.

Seetõttu ei peaks isereguleerivate seadmetega seotud nõuetele vastama mitte üksnes küttesüsteemid, vaid ka kliima- ja jahutussüsteemid.

Eeskätt ei tohiks tekstis osutatud „koetavat ala“ tõlgendada nii, et kaudselt on nõuded piiratud üksnes küttesüsteemidega.

Nendes sätetes on tähelepanu keskendatud aga tõesti kütmisele, sest enamik kliima-/jahutussüsteeme on juba varustatud ruumi või ala tasandi seire- ja kontrollisüsteemiga.

Lisaks, kui olemasolevate hoonete soojusgeneraatorid asendatakse, peaks isereguleerivate seadmete paigaldamise nõue kehtima üksnes küttesüsteemide kohta ⁽¹⁹⁾.

Samuti ei nõuta hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kolmandas lõigus isereguleerivate seadmete paigaldamist juhtudel, kui olemasolevates hoonetes asendatakse jahutusgeneraatorid. Liikmesriigid võivad aga sellise lisanõude kehtestamist kaaluda, ⁽²⁰⁾ sest see oleks kooskõlas nende sätete üldeesmärgiga, nimelt tagada piisav reguleerimissuutlikkus ja vältida energiakadusid.

Järgmises tabelis esitatakse kokkuvõtlikult erinevad võimalikud juhtumid.

⁽¹⁸⁾ Isereguleerivad seadmed võivad olla elektroonilised või mitte (nt termostaatventiil); määrav on isereguleerimise võimekus, mitte tehnoloogia ise.

⁽¹⁹⁾ Eeskätt tähendab see, et kui soojusgeneraatorid asendatakse sellise jahutussüsteemiga varustatud olemasolevas hoones, mis ei ole ruumi või ala tasandil isereguleeruv, ei laiene ruumi või ala tasandil isereguleerivate seadmete paigaldamise nõue jahutussüsteemile.

⁽²⁰⁾ Enamik jahutussüsteeme on nagunii isereguleerimise võimekusega, aga see ei ole ökodisaini käsitlevatest määrustest tulenev nõue.

Tabel 3

Juhtumid, mis peaksid kaasa tooma isereguleerivate seadmete paigaldamise nõude

Uus või olemasolev hoone	Sekkumisviis	Kas isereguleerivate seadmete paigaldamise nõue peaks kehtima?
Uus	Küttesüsteemide paigaldamine	Jah
Uus	Jahutussüsteemide paigaldamine	Jah
Olemasolev	Soojuseraatorite asendamine	Jah, üksnes küttesüsteemi puhul
Olemasolev	Jahutusgeneraatorite asendamine	Liikmesriigi otsusel

b) Ruumi või ala kaupa?

Põhimõtteline nõue on võimalus reguleerida temperatuuri ruumi kaupa. Isereguleerivate seadmete paigaldamine ala kaupa peab aga olema põhjendatud.

„Ruumi“ tuleb mõista kui hoone osa või üksust, mida ümbritsevad seinad, põrand ja lagi.

„Kõetavat ala“ tuleb mõista kui hoones või hoone osas asuvat ala, mis asub ühel korrusel, on ühtlaste soojusnäitajatega ning vastavate temperatuuri reguleerimise vajadustega (st samaväärne „soojustsooniga“, mis on energiatõhususe arvutustega seoses sage mõiste).

Siin on kaks näidet juhtumitest, ⁽²¹⁾ mille puhul ruumi tasandi asemel ala tasandi kaalumise võib nõuete kohaldamisel olla põhjendatud:

a) büroohoones kõrvuti asuvad bürood, mille sisekeskkonna nõuded on ühesugused;

b) kõrvuti asuvad ruumid/pinnad, mis ei ole teineteisest füüsiliselt eraldatud (nt avatud planeeringuga köök ja elutuba korteris).

Asjakohaseima reguleerimisulatus (ruum või ala) hindamine oleneb üldiselt konkreetse hoone või hoone osa projektist ja ettenähtud kasutusest ning selles sisalduvatest pindadest. Selle hinnangu tegemisel on peamine näitaja, mida tuleks arvesse võtta, üldiselt see, kas mitmel ruumil saavad olla ühised sisekeskkonna nõuded ja kas need saaks seega liita üheks alaks (temperatuuri reguleerimise seisukohast). Need juhtumid peaksid olema hästi põhjendatud.

Võttes aga arvesse teatavaid riiklikke, piirkondlikke või kohalikke eripärasid, võivad liikmesriigid lubada ala tasandil reguleerimist mõnede hoone- või hoone osade kategooriate puhul, kui selleks on piisavalt põhjendusi. Sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid selgitama, millised hoone- või hoone osade kategooriad sihtrühma kuuluvad ning millised on arvesse võetavad riiklikud, piirkondlikud või kohalikud eripärad. Samuti peaksid nad nende hoone- või hoone osade kategooriate puhul põhjendama ⁽²²⁾ ilmset kõrvalekallet põhimõttelisest nõudest.

2.3.3.3. Millal kohustused kehtima hakkavad? Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4

a) Isereguleerivad seadmed (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)

Tekstis nõutakse, et uued hooned oleksid varustatud isereguleerivate seadmetega. Sama nõutakse olemasolevate hoonete puhul soojuseraatorite asendamise korral.

⁽²¹⁾ Need on suunava iseloomuga näited. Võib esineda ka muid juhtumeid, mil ala tasandil reguleerimine on põhjendatud.

⁽²²⁾ See põhjendus võib tugineda näiteks teadusuuringutele, mille tulemused toetavad hinnangut, et vaadeldavatel juhtudel on eelistatav reguleerimine ala tasandil.

Need kohustused kehtivad kõigi hooneliikide ning kõigi süsteemiliikide kohta, välja arvatud juhul, kui nende täitmine ei ole tehniliselt ega majanduslikult teostatav (vt punkt (b)).

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 punktis 15b määratletakse „soojusgeneraator“ järgmiselt:

„soojusgeneraator“ – see osa küttesüsteemist, milles toodetakse kasulikku soojust ühel või mitmel järgmisel viisil:

- a) kütuse põletamine, näiteks katlas;
- b) Joule'i efekt ehk elekterküttekeha läbiva elektrivoolu soojuslik toime;
- c) soojuse võtmine ümbritsevast õhust, ventilatsioonisüsteemist väljuvast õhust või veest või maasoojusallikast soojuspumba abil;

Oluline on märkida, et selles määratluses ei eristata soojusgeneraatoreid, mis asuvad soojuskiurgurist eraldi (nt katel ja radiaatorid), ja neid, mis on soojuskiurguriga ühendatud eraldiseisvaks küttesüsteemiks (nt elekterküttekehad). See tähendab, et (isereguleerimise) kohustus peaks kehtima ka viimasel juhul (st kui olemasolevas hoones asendatakse eraldiseisev küttesüsteem).

Kui hooned varustatakse mitme soojusgeneraatoriga, võivad tekkida olukord, mille puhul asendatakse ainult osa soojusgeneraatoreid. Sellisel juhul peaks isereguleerivate seadmete paigaldamise nõue samuti kehtima, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav. Eelkõige kehtib see nõue juhul, kui mitu soojusgeneraatorit on ühendatud kokku ning teenindavad üht ja sama ruumi ning asendatakse vähemalt üks soojusgeneraator. Kui hoone on varustatud mitme soojusgeneraatoriga, mis on sõltumatud ja teenindavad erinevaid ruume, võivad liikmesriigid lubada, et nõue kehtib vaid ruumi(de) kohta, mida teenindatakse asendatava(te) soojusgeneraatori (te)ga.

Kui olemasolevad hooned ühendatakse kaugküttega ning need ei ole hoone tasandil varustatud ühegi soojusgeneraatoriga, kehtib isereguleerivate seadmete paigaldamise nõue tavajuhul siis, kui asendatakse kaugkütte soojusgeneraatorid. Mõnedel juhtudel põhjustab see raskusi, nt seoses omandiõiguse⁽²³⁾ või majandusliku teostatavusega⁽²⁴⁾. Sellistel juhtudel võivad liikmesriigid uurida alternatiivseid viise, et tagada isereguleerivate seadmete paigaldamine, näiteks:

- a) nõuda, et isereguleerivad seadmed paigaldataks siis, kui asendatakse hoonete soojusvahetid;
- b) koostada ja rakendada tegevuskava isereguleerivate seadmete järkjärgulise kasutuselevõtu kohta, eesmärgiga hooned täielikult hõlmata, aga jaotada kulud piisava ajavahemiku peale.

Uue küttesüsteemi paigaldamine olemasolevasse hoonesse või hoone ossa, mis oli juba varustatud küttesüsteemiga (nt kui paigaldatakse keskküttesüsteem, millega asendatakse hoones üksikud küttesüsteemid), peaks kaasa tooma nõude paigaldada isereguleerivad seadmed, kuna see tähendab soojusgeneraatorite asendamist.

Küttesüsteemi paigaldamine ehitisse, mis varem ei olnud hoonete energiatõhususe direktiivi tähenduses hoone, aga mis näiteks hiljem, tänu taastamisele muutub hoonete energiatõhususe direktiivi tähenduses hooneks, peaks samuti kaasa tooma nõude paigaldada isereguleerivad seadmed.

- b) Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4)

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamist käsitlevad sätted kehtivad kõigi (st uute ja olemasolevate) mitteeluhoonete kohta, mille kütte-, kliima-, kombineeritud kütte- ja ventilatsiooni- ning kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW.

290 kW künnis kehtib iga süsteemi kohta eraldi, st kohustused kehtivad vastavalt artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 kohaselt kõigil järgmistel juhtudel:

- a) kui küttesüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW;

⁽²³⁾ Kui kaugküttesüsteem ja sellega ühendatud hooned kuuluvad erinevatele omanikele.

⁽²⁴⁾ Kui sellest nõudest on korrara mõjutatud suur hulk hooned, mis võib põhjustada ebaproportsionaalseid kulusid. Sellised juhtumid peaksid olema aga hõlmatud liikmesriikide määratletud majandusliku teostatavuse tingimustega.

- b) kui kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW;
- c) kui kliimasüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW;
- d) kui kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemi efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW;

Lisaselgitused efektiivse nimivõimsuse määramise kohta on esitatud punktis 2.3.2.2.

2.3.4. *Tehniline, funktsionaalne ja majanduslik teostatavus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

Mõiste „teostatavus“ on asjakohane:

- a) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaste süsteeminõuete rakendamisel, kuna lõikes sätestatu kohaselt tuleb nõudeid rakendada „tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse piires“, ⁽²⁵⁾ ning
- b) isereguleerivate seadmete (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1) ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisel (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4), kuna seonduvad nõuded kehtivad üksnes siis, „kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav“.

Tuleb märkida, et liikmesriikide ülesanne on täpsustada, millistel konkreetsetel juhtudel ei ole nõuete järgimine mõistlik tehnilistel, majanduslikel ja/või funktsionaalsetel põhjustel. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellised juhtumid oleksid selgelt määratletud, piiritletud ja põhjendatud ⁽²⁶⁾.

Tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse tõlgendamist ei tohiks jätta üksnes huvitatud isikutele (nt omanikud või süsteemi paigaldajad) ⁽²⁷⁾. Teostatavuse hindamise tingimused tuleks määratleda liikmesriigi tasandil või kui piirkondlikud tingimused mõjutavad üksnes osa liikmesriigi territooriumist, siis piirkonna tasandil. Aga sellel viimasel juhul tuleks piirkondlikud tingimused määratleda riiklikes ülevõtmismeetmetes. Need tingimused tuleks kõigil juhtudel dokumenteerida (nt tehniliste suuniste osana) ning neid tuleks riiklikul või asjakohasel juhul piirkondlikul tasandil kohaldada ühetaoliselt. Lisaks tuleks süsteeminõuete kohaldamata jätmise hindamisel kasutada selgeid menetlusi, mille on kehtestanud ja mille järele valvavad avaliku sektori asutused.

Nendes menetlustes võidakse eristada erinevaid hooneliike, peamiselt selleks, et käsitleda neid konkreetseid liike, mille puhul tehniline, majanduslik või funktsionaalne teostatavus on probleemiks.

Üks näide on ajaloolised või kaitsealused hooned; neil võivad olla teatavad piirangud, mille tõttu on mõningaid nõudeid raske kohaldada. Sellega seoses märgitakse, et põhimõtteliselt ei tohiks selliste nõuete täitmine muuta ajaloolise või kaitsealuse hoone iseloomu ega välimust.

Kahtluste vältimiseks märgitakse, et neid nõudeid kohaldatakse ka kõigi hoonekategooriate suhtes, mille puhul on liikmesriikidel direktiivi kohaselt lubatud teha minimaalsete energiatõhususe nõuete kohaldamisel erandeid (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 4 lõige 2).

Igatahes on nõuete täitmise tehnilise, majandusliku ja/või funktsionaalse teostatavuse hindamisel võimalik võtta arvesse teatavate hoonete eripära. Erandjuhtudel, kui tõenditest ilmneb, et nõuete täitmine ei ole konkreetse hoone puhul tehniliselt, majanduslikult või funktsionaalselt teostatav, võib nõuetest loobuda. Sellisele järeldusele saab jõuda üksnes iga juhtumi puhul eraldi ning liikmesriigid ei tohiks ühegi hoonekategooria kohta süstemaatilisi vabastusi ette näha.

⁽²⁵⁾ Sellele oli osutatud juba enne muudatuse tegemist.

⁽²⁶⁾ Liikmesriikidel on soovitatav tagada, et tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse tingimuste määratlemisse oleksid piisavalt kaasatud sidusrühmad.

⁽²⁷⁾ See tähendab, et juhtudel, kui teostatavuse hindamise eest vastutavad need isikud, peab nende tõlgendus tuginema avaliku sektori asutuste antud suunistele ja menetlustele. Siis peaks nende suuniste ja menetluste kohaldamisel olema tagatud ka järjekindlus, järelevalve ja kontroll.

Järgmises tabelis selgitatakse, kuidas saab iga teostatavuse liiki tõlgendada, ja tuuakse näiteid.

Tabel 4

Tehnilise, majandusliku ja funktsionaalse teostatavuse tõlgendamine

Teostatavuse liik ⁽¹⁾	Tähendus	Näited
Tehniline teostatavus	Tehniliselt teostatav tähendab seda, et süsteemi ja hoone (või hoone osa) tehnilised näitajad võimaldavad nõudeid järgida. Tehniliselt mitteteostatav tähendab seda, et tehnilistel põhjustel ei ole võimalik nõudeid täita, st kui süsteemi tehnilistest näitajatest tulenevalt ei saa nõudeid järgida.	Tehniline teostatavus on probleemiks, kui süsteem ei võimalda nõuete täitmiseks vajalike seadmete paigaldamist, näiteks kui: — ventilatsioonisüsteemide soojustagastust puudutavate nõuete puhul ei asu sisse- ja väljalase samal alal; — torude isolatsiooni puudutavate nõuete puhul ei ole osa torudest juurdepääsetavad.
Majanduslik teostatavus	Majanduslik teostatavus seondub nõuete täitmise kuludega ja sellega, kas: i) need kulud on kavandatava sekkumise (nt süsteemi uuendamise) kulude suhtes proportsionaalsed; ii) eeldatav kasu kaalub kulud üles, ⁽²⁾ võttes arvesse süsteemi eeldatavat tööiga.	Majanduslikku teostatavust saab arvutada nt järgmistel alustel: — nõuete täitmise kulude ja kavandatava sekkumise (nt soojusgeneraatori asendamise) kulude suurim suhe; — pikim tasuvusperiood, võttes arvesse nõuete täitmisest saadavat rahalist kasu.
Funktsionaalne teostatavus ⁽³⁾	Nõuete täitmine ei ole funktsionaalselt teostatav, kui see tooks kaasa muutusi, mis takistaksid süsteemi toimimist või hoone (või hoone osa) kasutamist, võttes arvesse konkreetseid piiranguid (nt eeskirju), mida võidakse süsteemi ja/või hoone suhtes kohaldada.	Süsteeminõuete täitmine ei tarvitse olla funktsionaalselt teostatav näiteks siis, kui: — kohaldatavad eeskirjad (nt ohutusalased) lähevad nõuete vastuollu; — nõuete täitmine põhjustaks märkimisväärse kaotuse seoses hoone või hoone osa kasutatavusega (nt hoone pinna oluline vähenemine).

⁽¹⁾ Kaks esimest rida (tehniline ja majanduslik teostatavus) kehtivad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 süsteeminõuete kohta ja isereguleerivate seadmete (artikli 8 lõige 1) ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4) paigaldamise nõuete kohta, kolmas rida (funktsionaalne teostatavus) kehtib aga üksnes artikli 8 lõike 1 süsteeminõuete kohta.

⁽²⁾ See tähendab, et tuleks teha kulude ja tulude hindamine. Kulude ja tulude hindamine on tõenäoliselt kõige asjakohasem, sest nõuete täitmisel teenitakse kulud üldiselt tagasi (eeskätt tänu energiakulude säästule).

⁽³⁾ Kehtib üksnes hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 süsteeminõuete kohta.

a) Isereguleerivate seadmete paigaldamise tehnilise ja majandusliku teostatavusega seotud lisakaalutlused

Ülekaalukalt enamikul juhtudest ei kehti isereguleerivate seadmete paigaldamise küsimus uute hoonete kohta, kuna vajadust temperatuuri isereguleerimise järele ruumis (või alal) saab käsitleda juba projekteerimisetapis, millega välditakse tehniliste tõkete tekkimist edaspidistes etappides ning tagatakse, et seonduvad kulud on optimaalsed. Üks otsene näide juhtumist, kui isereguleerivate seadmete paigaldamine ruumi või alale ei oleks tehniliselt teostatav, on see, kui ruumi või ala ei kõeta (või ei jahutata).

Olemasolevate hoonete puhul võib tehniline teostatavus olla probleemiks, kui isereguleerivaid seadmeid ei ole võimalik paigaldada, tegemata süsteemis ja/või hoones olulisi muudatusi, mis toob vältimatult kaasa takistavaid kulusid (see võib juhtuda nt olemasolevate hoonete teatavat liiki põrandaküttesüsteemide puhul).

Ka majanduslik teostatavus võib olemasolevate hoonete korral olla probleemiks, kui isereguleerivate seadmete kulu on soojusgeneraatori asendamise kuluga võrreldes ülemäärane. Kui liikmesriigid otsustavad teostatavust hinnata kulude põhjal, peaksid nad selgitama, kuidas kulusid arvutatakse ja võrreldakse. Mõelda võib kahe järgmise meetodi peale:

- a) võrreldakse isereguleerivate seadmete paigaldamise algkulusid soojusgeneraatorite asendamise kuludega ning kehtestatakse nende kahe suurima suhte piirmäär. See meetod on kooskõlas direktiivi (EL) 2018/844 põhjendusega 21, milles on kirjas järgmine:

„Tuleks kaaluda olemasolevatesse hoonetesse niisuguste isereguleerivate seadmete paigaldamist, mis reguleerivad temperatuuri taset igas ruumis eraldi või, kui see on põhjendatud, hoone osa kindlaksmääratud kõetaval alal, kui see on majanduslikult teostatav, näiteks juhul, kui nende maksumus moodustab vähem kui 10 % asendatavate soojusgeneraatorite üldmaksumusest“;

- b) võrrelda isereguleerivate seadmete paigaldamise algkulusid nende paigaldamisest tuleneva eeldatava energiakulude säästuga ning kehtestada nende kahe pikima tasuvusaja piirmäär (nt 5 aastat).

Kuigi võimalikud on mõlemad meetodid, tuleks eelistada viimast, sest enamikul juhtudel teenitakse esialgsed kulud tagasi lühikese aja jooksul (tavaliselt 2–3 aastaga).

Tabel 5

Tehnilise ja majandusliku teostatavuse võimalik tõlgendamine isereguleerivate seadmete paigaldamise puhul

Teostatavuse liik	Kuidas seda tõlgendada	Võidakse kohaldada järgmise suhtes	
		Uued hooned	Olemasolevad hooned
Tehniline teostatavus	Ruumi (ala) ei kõeta/jahutata	Jah (kuid harva)	Jah (kuid harva)
	Küttesüsteemi tõttu on isereguleerivate seadmete paigaldamine võimatu.	Ei	Jah (kuid mitte eriti sageli)
Majanduslik teostatavus	Algkulud on muude kuludega võrreldes liiga suured.	Ei	Jah (kuid mitte eriti sageli)
	Investeering ei tasu end piisavalt ära.	Ei	Jah (kuid harva)

- b) Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise tehnilise ja majandusliku teostatavusega seotud lisakaalutlused

Enamikul juhtudel ei puuduta küsimus, kas automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamine on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, uusi hooned, sest:

- a) hoone- ja süsteemiprojektiga saab tagada, et automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisele ei ole tehnilisi takistusi;
- b) hoone- ja süsteemiprojektiga saab tagada, et automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise kulud on viidud miinimumini;
- c) automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamine on suurte mitteelehoonete puhul juba tavaline.

Olemasolevate hoonete korral on ainsad juhtumid, millal tehniline teostatavus osutub probleemiks, kui hoone tehnosüsteeme ei saa juhtida või kui nende juhitavaks muutmine nõuaks süsteemis ja/või hoones oluliste muudatuste tegemist, mis tooks vältimatult kaasa ülemäära suured kulud. Need olukorrad on piiratud hoonetega, mis on varustatud vanade süsteemidega, ning peaksid ette tulema harva.

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise majandusliku teostatavuse olemasolevates hoonetes saab seostada ka alg- ja käitamiskuludega ja/või vajaliku tasuvusperioodiga. Üks võimalik meetod on hinnata majanduslikku teostatavust automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisest tuleneva eeldatava energiasäästu alusel ning võrrelda seda säästu automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise kuludega, jaotatuna süsteemi kasutusajale. Seda võib täiendada hinnanguga kõnealusesse hoonesse automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise algkulude proportsionaalsuse kohta selliste parameetrite põhjal nagu nt hoone suurus või energiatarbimine ⁽²⁸⁾.

Tabel 6

Tehnilise ja majandusliku teostatavuse võimalik tõlgendamine automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise puhul

Teostatavuse liik	Kuidas seda tõlgendada	Võidakse kohaldada järgmise suhtes	
		Uued hooned	Olemasolevad hooned
Tehniline teostatavus	Hoone tehnosüsteeme ei saa juhtida neid oluliselt muutmata.	Ei	Jah (kuid harva)
Majanduslik teostatavus	Algkulud on hoone omadustega võrreldes liiga suured.	Ei	Jah (kuid harva)
	Investeering ei tasu end piisavalt ära.	Ei	Jah (kuid harva)

2.4. Suunised hoone tehnosüsteeme ja nende ülevaatusi, isereguleerivaid seadmeid ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteeme käsitlevate sätete ülevõtmise kohta

2.4.1. Hoone tehnosüsteemide nõuded ning hoone tehnosüsteemide üldise energiatõhususe hindamine ja dokumenteerimine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2, artikli 8 lõiked 1 ja 15)

2.4.1.1. Mõistete ülevõtmine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2)

Asjakohasel juhul peaksid liikmesriigid kaaluma lisaselgituste esitamist hoone tehnosüsteemide määratluste täiendamiseks, näiteks et kirjeldada üksikasjalikumalt, mida automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidelt eeldatakse.

2.4.1.2. Süsteeminõuete kindlaksmääramine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)

a) Uued hoone tehnosüsteemid

Nende süsteemide puhul, mida enne muudatust ei olnud käsitletud (hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid ning kohapeal elektri tootmine), peavad liikmesriigid määrama riigi tasandil kindlaks ja kehtestama süsteeminõuded ning tagama, et need nõuded hõlmaksid kõiki hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 1 osutatud aspekte, nimelt üldist energiatõhusust, nõuetekohast paigaldamist, asjakohaseid mõõtmeid, korrigeerimist ja kontrolli. Järgmises tabelis selgitatakse kõigi nende nõudevaldkondade tähendust ja tuuakse näiteid (üksnes näitlikustamiseks) nende kahe süsteemiliigi kohta, mis on lisatud hoonete energiatõhususe direktiivi hoone tehnosüsteemide loetellu.

⁽²⁸⁾ Prantsusmaa õigusaktiga „décret tertiaire“ (2017) kehtestatakse nt investeeringu künniseks 200 eurot/m² ning pikimaks tasuvusajaks üldkasutatavatel hoonetel 10 aastat ja muudel hoonetel (hotellid, bürood jne) 5 aastat.

Tabel 7

Süsteeminõuete erinevad valdkonnad

Nõude liik	Viitab järgmisele	Näited	
		Automatiseerimis- ja juhtimis-süsteemid	Kohapeal elektri tootmine
„üldine energiatõhusus“	Süsteemi kui terviku energiatõhusus (mitte ajada segamini toote või komponendi energiatõhususega ja hoone kui terviku energiatõhususega)	Juhtimissuutlikkus, mis avaldab mõju hoone energiatõhususele (nt vastavalt standardile EN 15232) ⁽¹⁾	Päikeseenergiasüsteemi kasutegur (nt vastavalt standardile EN 15316-4-6) ⁽²⁾
„asjakohased mõõtmised“	Süsteemi suuruse või võimsuse asjakohasus, arvestades hoone vajadusi ja näitajaid eeldatavates kasutustingimustes	Määrata hoone liigi, eeldatava kasutuse, võimaliku energiasäästu põhjal kindlaks optimaalne juhtimissuutlikkus	Määrata elektrikulude vähenemise, olemasoleva paigalduspinna ja muude esineda võivate piirangute alusel kindlaks päikeseenergiasüsteemi optimaalne suurus
„nõuetekohane paigaldamine“	Viis, kuidas süsteem tuleks hoonesse paigaldada, et see toimiks nõuetekohaselt	Paigaldab vastava väljaõppega ja/või sertifitseeritud paigaldaja	Paigaldab vastava väljaõppega ja/või sertifitseeritud paigaldaja
„asjakohane korrigeerimine“	Süsteemi paigaldamise järgne katsetamine ja peenseadistamine tegelikes kasutustingimustes	Katsete sari, mis tehakse selleks, et kontrollida, kas süsteem töötab vastavalt tehnilisele kirjeldusele	Katsete sari, mis tehakse selleks, et kontrollida, kas süsteem töötab vastavalt tehnilisele kirjeldusele
„asjakohane kontroll“	Süsteemi soovitatav või nõutav juhtimissuutlikkus	Juhtimisfunktsioonide ulatus	(Asjakohasel juhul) elektri- toite juhtimine (nt võrku, omatarbimisse või salvestamisse)

⁽¹⁾ EN 15232 „Hoonete energiatõhusus – hoone automaatika, juhtseadmete ja hoonehalduse toime“.

⁽²⁾ EN 15316-4-6 „Hoonete küttesüsteemid. Süsteemide energiavajaduse ja süsteemide tõhususe arvutusmeetod. Osa 4–6: Soojust tootvad süsteemid, valgusgalvaanilised süsteemid“.

b) Enne muudatust juba hõlmatud süsteemid

Enne muudatust juba hõlmatud süsteemide puhul võiksid liikmesriigid kaaluda direktiivi (EL) 2018/844 ülevõtmist kui võimalust vaadata kohaldatavad süsteeminõuded läbi ja neid võib-olla ka ajakohastada. Eelkõige võiks see läbivaatamine anda võimaluse kontrollida, kas kohaldatavad nõuded hõlmavad piisavalt hoonete energiatõhususe direktiivis loetletud valdkondi, ja hinnata, kas nõudeid saaks veel arendada. Euroopa raamistikult Concerted Action EPBD ⁽²⁹⁾ saadud tagasisidest nähtub, et: i) kohaldatavate nõuete puhul keskendutakse üldiselt komponentide energiatõhususe nõuetele; ja ii) teiste valdkondade (st nõuetekohane paigaldamine, asjakohased mõõtmised, korrigeerimine ja kontroll) käsitlemise viis võib ELi lõikes olla erinev. Seetõttu soovitatakse liikmesriikidele, et nad selles läbivaatamises osaleksid ning asjakohasel juhul tugineksid olemasolevatele headele tavadele.

⁽²⁹⁾ „Book: 2016 — Implementing the Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) — Featuring Country Reports“, Concerted Action EPBD, 2016, <https://www.epbd-ca.eu/ca-outcomes/2011-2015>.

c) Ökodisaini direktiivi kohaste tootespetsiifiliste eeskirjade arvesse võtmine

Hoone tehnosüsteemid võivad hõlmata paljusid tooteid, mida reguleeritakse direktiivi 2009/125/EÜ (ökodisaini direktiiv) rakendavate tootespetsiifiliste eeskirjadega. Seoses selliseid ökodisaini direktiiviga hõlmatud tooteid puudutavate tootespetsiifiliste eeskirjadega, mis võivad olla hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 3 määratletud hoone tehnosüsteemide osa, tasub rõhutada, et hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 nõuded kehtivad süsteemi kohta tervikuna, nagu need on hoonesse paigaldatud, ja mitte eraldiseisvate komponentide energiatõhususe kohta, kuna see kuulub ökodisaini direktiivi rakendavate tootespetsiifiliste eeskirjade kohaldamisalasse. Näiteks hõlmab hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 1 esitatud hoone vesiküttesüsteemi käsitlevate nõuete kohaldamisala süsteemi tervikuna (katlad, jaoturid ja soojust eraldavad osad), kuid sama süsteemi osi puudutavate ökodisaininõuete kohaldamisala piirduks üksnes katelde kohta kehtivate nõuetega.

Üldiselt oleks hea soovitada väga energiatõhusate toodete paigaldamist, kui aga hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 nõudeid kohaldatakse ökodisaini direktiivi rakendavate tootespetsiifiliste eeskirjadega juba hõlmatud toodete suhtes, ei peaks need nõuded olema rangemad kui eeskirjadega kehtestatud nõuded, sest ökodisaini direktiivi rakendavad tootespetsiifilised eeskirjad on otseselt kohaldatavad ühtlustamismeetmed.

Kohaldatavatele ökodisaini nõuetele vastavate teatavate tooteliikide keelustamine läheks hoonete energiatõhususe direktiiviga nõutavast ja lubatavast kaugemale, sest teistest liikmesriikidest pärit tooteid, mis vastavad kõigile ökodisaini nõuetele, ei saaks teiste riikide turgudel müüa, millega aga rikutakse kaupade vaba liikumise aluspõhimõtet.

Liikmesriigid võivad aga teatud juhtudel piirata kaupade vaba liikumist keskkondlikel põhjustel, kuid alles pärast komisjoni teavitamist ⁽³⁰⁾. See on kooskõlas ökodisaini raamistiku põhjendusega 35a ⁽³¹⁾ ja artikliga 6 ⁽³²⁾.

2.4.1.3. Süsteemi energiatõhususe hindamist ja dokumenteerimist käsitlevate sätete ülevõtmine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)

a) Süsteem või muudetud osa?

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 9 on sätestatud, et kui hoone tehnosüsteem paigaldatakse, asendatakse või seda uuendatakse, tuleb hinnata „muudetud osa üldist energiatõhusust ja asjakohasel juhul muudetud süsteemi kui terviku“ üldist energiatõhusust ning see dokumenteerida.

See tähendab, et

- a) igal juhul tuleb hinnata muudetud osa energiatõhusust ja see dokumenteerida. Näiteks kui asendatakse küttesüsteemi soojusgeneraator, mis vastab süsteemi uuendamisele, tuleb hinnata uue soojusgeneraatori energiatõhusust ja see dokumenteerida;
- b) mõnel juhul (st „asjakohasel juhul“) tuleb hinnata süsteemi kui terviku energiatõhusust ja see dokumenteerida. See oleks nõutav kolmes järgmises olukorras:
 - i. paigaldatakse uus süsteem;
 - ii. asendatakse terve süsteem;
 - iii. süsteemi osas või osades tehakse suur uuendus, mis võib süsteemi üldist energiatõhusust märkimisväärselt mõjutada.

⁽³⁰⁾ Lisateabeks vt ELi toimimise lepingu artikli 114 lõiked 4 ja 5.

⁽³¹⁾ Selles põhjenduses öeldakse, et „Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiviga 2010/31/EL (hoonete energiatõhususe kohta) nõutakse liikmesriikidelt, et nad kehtestaksid hoonete välispiireteks olevate ehitusdetailide energiatõhususe nõuded ning olemasolevatesse hoonetesse paigaldatavate tehnosüsteemide üldise energiatõhususe, nõuetekohase paigaldamise ja asjakohaste mõõtmete, korrigeerimise ja kontrolli süsteeminõuded. Käesoleva direktiivi eesmärkidega on kooskõlas asjaolu, et kõnealused nõuded võivad teatud tingimustel piirata käesoleva direktiivi ja selle rakendusmeetmete kohaste energiamõjuga toodete paigaldamist, eeldusel et nimetatud nõuded ei kujuta endast põhjendamatu turutõket“.

⁽³²⁾ Energiate tõhususe direktiiviga on ökodisaini raamistiku („vaba liikumine“) artiklile 6 lisatud järgmine lause: „See ei piira liikmesriikide poolt direktiivi 2010/31/EL artikli 4 lõike 1 ja artikli 8 kohaselt kehtestatud energiatõhususe nõuete ja süsteeminõuete kohaldamist“.

Alapunkti b alapunktides i ja ii osutatud juhtumid on selged: kui paigaldatakse tervikuna uus süsteem või kogu süsteem asendatakse (kas uues või olemasolevas hoones), on selgelt vajalik hinnata kogu (uue) süsteemi energiatõhusust ja see dokumenteerida.

Alapunkti b alapunktis iii osutatud juhtumil asendatakse süsteemi osa või osad või täiendatakse neid, suurendades seega nende energiatõhusust. Kuna osa on sedavõrd oluline, suureneb tulemusena süsteemi kui terviku energiatõhusus. Selle stsenaariumi puhul tuleks hinnata süsteemi kui terviku energiatõhusust. Näiteks:

- a) suure komponendi (nt süsteemi soojusgeneraatori) või arvukate väiksemate komponentide (nt hoone kõigi soojuskiurgurite) asendamist tuleks põhimõtteliselt käsitada kui suurt uuendamist, sest tõenäoliselt on sellel üldisele energiatõhususele märkimisväärne mõju;
- b) kogu süsteemi mitmesuguste osade muutmist (nt torude isolatsiooni täiustamine, torude asendamine, kõigi valgusallikate asendamine, kõigi radiaatorite asendamine) tuleks põhimõtteliselt käsitada suure uuendamisena;
- c) sama kehtib mis tahes uuenduse või muudatuse kohta, mis mõjutab süsteemi tasakaalu.

Hindamiskohustus ei peaks kaasnema nt järgmistel juhtudel:

- a) hooldus ja remont, mille eesmärk on üksnes tagada süsteemi ohutu ja optimaalne toimimine;
- b) süsteemi väikese komponendi asendamine (nt soojuskiurguri asendamine).

Igal juhul peavad liikmesriigid (ja mitte hoonete või eluasemete omanikud) nägema õigusaktides ette juhtumid, mille korral on asjakohane hinnata kogu süsteemi energiatõhusust, vastupidiselt juhtumitele, kui nõutakse vaid muudetud osa energiatõhususe hindamist.

Sellega seoses võivad liikmesriigid teha vahet erinevatel hoonetel ja hooneosadel, mida need sätted võivad mõjutada. Näiteks võidakse eristada hoone liike (nt elu- või mitmeelahoone, eramaja või mitmepereelamu). Samuti võib eristamine toimuda süsteemi suuruse alusel, sest suurema ja keerukama süsteemi puhul võib olla asjakohasem teha üksikasjalikum hindamine.

b) Üldine energiatõhusus

Süsteemi energiatõhususe hindamist ja dokumenteerimist käsitlevate sätete kohaldamisalas tähendab (muudetud osa või kogu süsteemi) üldise energiatõhususe hindamine vajalike sammude astumist (muudetud osa või kogu süsteemi) energiatõhususe hindamiseks ja väljendamiseks.

Mõistega „üldine“ rõhutatakse vajadust – kui see on asjakohane – hinnata süsteemi kui terviku energiatõhusust, mitte toote või komponendi energiatõhusust. Vähem asjakohane on see siis, kui hinnatakse muudetud osa energiatõhusust.

Liikmesriigid peaksid tagama, et hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 9 kohase hoone tehnosüsteemi üldise energiatõhususe puhul hõlmataks hindamise ja dokumenteerimise eesmärgil vähemalt artikli 8 lõikes 1 esitatud üldise energiatõhususe elemendid seoses süsteeminõuetega ja ka asjaolud, mis võivad mõjutada üldist energiatõhusust muudes nõuete valdkondades (eelkõige juhtimine). Sellega tagatakse, et hinnatakse ja dokumenteeritakse vastavust süsteeminõuetele, teavitatakse sellest vastavusest omanikku ning et vastavust saab tõendada (nt kui hoone või hoone osa müüakse uuele omanikule).

Energiatõhusust saab hinnata mitmel viisil. Liikmesriigid peaksid selgitama, millist viisi tuleks järgida. Need võivad varieeruda, olenevalt erinevatest teguritest (nt vaadeldav süsteemiliik, sekkumise liik: paigaldamine, asendamine, uuendamine jne). Piiratud ulatuse ja mõjuga uuendamiste puhul võib kasutada kergemaid hindamisviise, nt dokumenteerida sekkumine ja tagada, et kokku kogutakse kõik asjaomased mõjutatud komponenti/komponente puudutavad tehnilised dokumendid. Suuremate sekkumiste (tavaliselt paigaldamine või asendamine) puhul võib nõutav olla süsteemile tervikuna avalduva mõju põhjalikum hindamine, nt süsteemi tõhususe modelleerimise põhjal süsteemi projekteerimisel ning süsteemi põhinäitajate kontrollimisega pärast paigaldamist.

Liikmesriigid peaksid energiatõhususe hindamise viisi kindlaksmääramisel tagama kooskõla hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 ja 15 nõuetega küttesüsteemide, kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatuse kohta, eeskätt seoses nõudega (asjakohasel juhul) hinnata süsteemi toimimist tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes. Näiteks kui saadaval on hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 kohaste hoone tehnosüsteemide ülevaatuste suunised või vormid, võib hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 kohasel energiatõhususe hindamisel juhinduda nendest suunistest või vormidest.

c) Süsteemi energiatõhususe dokumenteerimine

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikega 9 nõutakse, et süsteemi (või selle muudetud osa) hindamise tulemused dokumenteeritakse ja edastatakse hoone omanikule. Liikmesriikidel on vabadus määrata kindlaks sellise dokumenteerimise vorm ja sisu, mis võivad varieeruda, olenevalt vaadeldava sekkumise liigist. Aga seejuures peaksid liikmesriigid tagama, et dokumenteerimine hõlmab tehtud hindamise ulatust ning võib olla kasulik hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaselt kehtestatud energiatõhususe vähimnõuetele vastavuse kontrollimisel ning energiamärgise andmisel (vt järgmine alapunkt). Samuti on liikmesriigid vabad otsustama, kuidas need dokumendid omanikule edastada.

d) Seos hoone energiatõhususe nõuetega ja energiamärgistega

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 9 kohaste süsteemi (või selle muudetud osa) energiatõhususe dokumenteerimise kohustuste eesmärk on tagada, et hoone omanikele tehakse kättesaadavaks ajakohane teave hoone tehnosüsteemi energiatõhususe kohta. Seda teavet saab kasutada näiteks energiatõhususe sertifitseerimisel või energiatõhususe vähimnõuetele vastavuse kontrollimisel (nt kui hoonet rekonstrueeritakse oluliselt). Seda, kas hoone tehnosüsteemi (või selle muudetud osa) energiatõhususe hindamise tulemusel tuleb anda uus energiamärgis, otsustavad liikmesriigid.

2.4.2. *Küttesüsteemide, kliimaseadmete, kombineeritud kütte ja ventilatsioonisüsteemide ning kombineeritud kliimaseadmete ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatus (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15)*

2.4.2.1. *Kütte- ning kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatused (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 14)*

a) Ülevaatamisele kuuluvad süsteemid

Hoonete energiatõhususe direktiivi muudatusega laiendatakse artikli 14 lõike 1 kohaselt ülevaatamisele kuuluvate süsteemide ulatust, et see hõlmaks ka kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.

Liikmesriigid peaksid oma riiklikesse õigusaktidesse lisama kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemi määratluse.

Liikmesriigid peaksid tagama, et selliste süsteemide määratlus hõlmaks soojuspumpasid, ning määrama kindlaks, kas need kuuluvad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 või 15 kohaldamisalasse (vt punkt 2.3.2.4).

b) Efektiivne nimivõimsus

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 1 nõutakse üle 70 kW efektiivse nimivõimsusega süsteemide ülevaatamist. Enne hoonete energiatõhususe direktiivi muutmist oli artikli 14 lõikes 1 katla ülevaatuks sätestatud künnis üksnes 20 kW.

See muudatus mõjutab nii väljundvõimsuse künnist (suurendatud 20 kW-lt 70 kW-ni) kui ka selle ulatust hindamisel käsitlemiseks. Enne muudatuse tegemist viidati võimsusega seoses üksnes katlale, kuid hoonete energiatõhususe direktiivis viidatakse seoses võimsusega kogu süsteemile. Mitme soojusgeneraatoriga süsteemid (nt punktis 2.2 kirjeldatud 1. ja 2. liiki süsteemid) peaksid samuti kuuluma hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 1 sätestatud kohustuse alla, kui sama ala või hooneosa teenindava mitme soojusgeneraatori üldvõimsus ületab 70 kW.

Nagu direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 39 osutatud, võivad liikmesriigid otsustada, et jätkavad juba kehtestatud ülevaatuskorra kasutamist, sealhulgas väiksemate küttesüsteemide ülevaatusi (st efektiivse nimivõimsuse künnisega 20–70 kW). Kui liikmesriigid otsustavad selle korra kasutamist jätkata, ei ole nad kohustatud komisjonile nendest rangematest nõuetest teatama.

c) Tõhusus tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid vajaduse korral laiendama ülevaatusete ulatust, et hõlmata süsteemi tõhususe hindamist tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes.

Liikmesriigid peaksid määrama kindlaks, millised muudatused tuleb ülevaatuste metoodikas teha. Siin tuleks keskenduda ülevaatuste nõuetele ja suunistele.

d) Energiatõhususe lepingutel või kokkulepetel põhinevad vabastused

Liikmesriigid võivad ajakohastada oma riiklikke õigusakte, et lisada nende hoonete vabastused, mis on hõlmatud kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumiga või lepinguliste tingimustega, milles on täpsustatud energiatõhususe parandamise kokkulepitud tase. Samuti võivad liikmesriigid vabastada lisaks ka hooned, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja.

Kui liikmesriigid otsustavad selliseid vabastusi lubada, peaksid nad tagama, et uus õigusakt hõlmaks mõisteid „energiatõhususe kriteerium“ või „lepingulised tingimused, milles on täpsustatud energiatõhususe kokkulepitud tase“.

Kui liikmesriigid otsustavad kehtestada hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 2 osutatud erandid, peavad nad tagama, et selle meetodi üldmõju on samaväärne hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 1 kohastest ülevaatustest tuleneva mõjuga.

Selle samaväärsuse tagamiseks soovitatakse liikmesriikidel kasutada ära võimalused rakendada energiatõhususe direktiivi artiklit 18 ning luua avalikult kättesaadav nimekiri kvalifitseeritud/sertifitseeritud ettevõtetest. Lisaks peaksid liikmesriigid looma energiatõhususe direktiivi XIII lisale vastavad avalikult kättesaadavad energiatõhususe näidislepingud.

Need liikmesriigid, kus puudub kvalifitseeritud/sertifitseeritud ettevõtete nimekiri või avalikult kättesaadavad energiatõhususe näidislepingud, peaksid samaväärsuse määrama kindlaks iga juhtumi puhul eraldi. Selle stsenaariumi korral on lepingupooltel võimalik protsessi lihtsustada ning võtta oma lepingute puhul kasutusele lisa, milles määratakse sõnaselgelt kindlaks järgmised punktid energiatõhususe direktiivi XIII lisast:

- a) energiasääst, mille saavutamine tuleb tagada lepingus ette nähtud meetmete rakendamisega;
- b) lepingu kestus ja täitmise etapid, etteatamise tingimused ja periood;
- c) võrdluskupäev saavutatud säästu kindlakstegemiseks;
- d) kohustus lepinguga ette nähtud meetmed täielikult rakendada ning dokumenteerida kõik projekti jooksul tehtavad muudatused;
- e) selged ja läbipaistvad sätted, milles käsitletakse tagatud energiasäästu mõõtmist ja kontrolli ning kvaliteedikontrolli ja tagatise (ideaaljuhul viitega riiklikele või ELi standarditele).

e) Vabatahtlikud nõuded eluhoonete puhul

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 5 viidatakse võimalusele võtta eluhoonetes kasutusele mõlemad lahendused (st elektroonilise jälgimise lahendus ja tõhus juhtimislahendus).

Liikmesriigid, kes otsustavad kehtestada eluhoonetele nõuded, peaksid selgelt määratlema pideva elektroonilise jälgimise lahenduse ja tõhusa juhtimislahenduse tähenduse.

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 5 on valikulise iseloomuga (st selle sõnastuses on kasutatud sõna „võivad“) ning selles ei esitata üksikasju efektiivse nimivõimsuse künniste kohta. Selle asemel osutatakse kaudselt kõigile eluhoonetele, olenemata nende suurusest. Liikmesriikidel soovitatakse nõuete kehtestamisel võtta arvesse süsteemi- või hooneliikide erinevusi.

f) Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidel või pideva elektroonilise jälgimise lahendustel ja tõhusatel juhtimislahendustel põhinevad vabastused

Hoonete energiatõhususe direktiiviga vabastatakse ülevaatustest hoone tehnosüsteemid, mis vastavad artikli 14 lõikele 4 (automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid) ja lõikele 5 (vabatahtlikud nõuded eluhoonete puhul).

Liikmesriigid peavad oma riiklikke õigusakte ajakohastama, et lisada sinna automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide mõiste.

Liikmesriigid võivad otsustada, et alandavad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 osutatud künnist, millest alates on nõutav paigaldada automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid. Ülevaatusel tuleks vabastada ka need hooned, mille kohta kehtib uus nõue ning kuhu on paigaldatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteem.

Liikmesriigid võivad otsustada, et laiendavad vabastuse eramajaomanikele, kui maja süsteemide võimsus on alla 290 kW ja majja on paigaldatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteem, vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 4. Liikmesriigid, kes seda vabastust laiendavad, peaksid teavitama komisjoni sellest koos oma ülevõtmismeetmetest teatamisega.

Liikmesriigid, kes otsustavad kehtestada eluhoonete kohta nõuded, peaksid samuti kaaluma ülevaatusel vabastamist.

g) Alternatiivsed meetmed

Liikmesriikides, kes otsustavad kohaldada alternatiivseid meetmeid, mõjutavad hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ülevõtmist suuresti üksnes ulatuse, künniste ja vabastuste muudatused (vt punkt 2.3.2.8). Liikmesriigid võivad jätkata sama meetmevaliku kohaldamist.

Alternatiivseid meetmeid juba kohaldavad liikmesriigid peavad vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 3 tagama, et kehtestatud meetmed on hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 1 sätestatutega samaväärsed. See võib nõuda alternatiivsete meetmete kohandamist. Vastavalt hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikele 3 peavad liikmesriigid tõendama komisjonile esitatavas aruandes nende meetmete samaväärsust ning saatma selle aruande enne uute või kohandatud meetmete võtmist.

Kui liikmesriik otsustab pärast hoonete energiatõhususe direktiivi ülevõtmist muuta olemasolevate meetmete valikut või ulatust või kehtestada uusi meetmeid, peab ta komisjoni nendest muudatustest teavitama. Selleks peavad liikmesriigid enne uute või kohandatud meetmete kehtestamist esitama aruande meetmete samaväärsuse kohta.

Kooskõlas määrusega (EL) 2018/1999 peab iga liikmesriik oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava osana esitama hoonete energiatõhususe direktiiviga nõutud samaväärsuse aruande. Riikliku energia- ja kliimakava ning eduaruande esitamise tähtaeg on osutatud punktis 2.3.2.9.

Kui liikmesriigile ei sobi riikliku energia- ja kliimakava esitamise ajastus, võib ta samaväärsuse aruande esitada otse komisjonile. Liikmesriik peab aga tagama, et järgmisele riiklikule energia- ja kliimakavale lisatakse ka samaväärsuse aruanne.

2.4.2.2. Kliima- ning kombineeritud kliima- ja ventilatsioonisüsteemide ülevaatused (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 15)

Sarnaselt artikli 14 nõuetele tuleb hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 15 nõuded samuti riiklikesse õigusaktidesse lisada. Artikli 14 kohustused on samad, mis artiklis 15. Käesolevas lisas esitatud artikliga 14 seotud sätteid tuleks analoogselt kohaldada ka artikli 15 suhtes.

Teave selle kohta, kuidas hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 15 üle võtta, on esitatud käesoleva lisa punktides 2.4.2.1(a)–2.4.2.1(g):

- a) ülevaatamisele kuuluvad süsteemid (punkti 2.4.2.1 alapunkt a);
- b) efektiivne nimivõimsus (punkti 2.4.2.1 alapunkt b);
- c) energiatõhusus tüüpilistes kasutustingimustes (punkti 2.4.2.1 alapunkt c);
- d) energiatõhususe lepingutel või kokkulepetel põhinevad vabastused (punkti 2.4.2.1 alapunkt d);
- e) vabatahtlikud nõuded eluhoonete puhul (punkti 2.4.2.1 alapunkt e);
- f) automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidel või pideva elektroonilise jälgimise lahendustel ja tõhusatel juhtimislahendustel põhinevad vabastused (punkti 2.4.2.1 alapunkt f);
- g) tagada hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 3 ülevõtmine – alternatiivsed meetmed (punkti 2.4.2.1 alapunkt g).

2.4.3. *Isereguleerivate seadmete ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise nõuded (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1, artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

2.4.3.1. *Isereguleerivate seadmete paigaldamisega seotud nõuete ülevõtmine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)*

Isereguleerivate seadmete paigaldamise kohustuse (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1) kohaselt

- a) peavad kõik uued hooned olema ülevõtmise tähtajaks varustatud isereguleerivate seadmetega. See tuleks tagada selliste hoonete puhul, mille ehitusloa taotlused on esitatud pärast ülevõtmise tähtaega;
- b) peavad kõik olemasolevad hooned, mille soojusgeneraatorid asendatakse alates nende kohustuste riiklikesse õigusaktidesse ülevõtmise kuupäevast, olema varustatud isereguleerivate seadmetega.

Need kohustused ei kehti harvadel/haruldastel juhtudel, kui selliste seadmete paigaldamine ei ole tehniliselt või majanduslikult teostatav.

Liikmesriigid peaksid need nõuded kuulutama välja piisavalt varakult, et valdkonna töötajad saaksid neid uute hoonete projekteerimisel ning olemasolevate hoonete soojusgeneraatorite asendamiseks valmistumisel piisavalt varakult arvesse võtta.

Isereguleerivate seadmete paigaldamist käsitlevate nõuete ülevõtmisel peaksid liikmesriigid tagama, et selliste seadmete isereguleerimissuutlikkus oleks selgelt väljendatud ning vastaks hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 1 esitatule, nagu on üksikasjalikult kirjeldatud käesoleva lisa punktis 2.3.3.

Hoonete energiatõhususe direktiivis väljendatakse seda isereguleerimissuutlikkust tehniliselt neutraalselt. See annab võimaluse paindlikult kasutada erilahendusi sellise suutlikkuse saavutamiseks. Kuigi seda paindlikkust saab pidada kasulikuks (sest see võimaldab projekteerijatel ja paigaldajatel valida konkreetsele hoonele või hoone osale parima lahenduse), soovitatakse liikmesriikidel pakkuda ka tehnilisi lisasuuniseid mitmesuguste esineda võivate süsteemide jaoks, aga eelkõige tavalisemate süsteemide isereguleeruvuse saavutamiseks. Punktis 2.3.3.2 esitatud tabelis tuuakse mõned näited.

Reguleerimise ulatuses (st kas ruum või ala) soovitatakse liikmesriikidel pakkuda tehnilisi suuniseid ka juhtudel, kui reguleerimine ala tasandil võiks aidata valdkonna töötajaid hinnangute andmisel ning toetada nõuete järjepidevat rakendamist riiklikul (või asjakohasel juhul piirkondlikul) tasandil.

Juhtudel, kui liikmesriigid lubavad hästi kindlaks määratud hoonekategoriate või hoone osade kategoriate puhul ala tasandil reguleerimist (vt punkt 2.3.3.2(b)), tuleks sellele selgelt osutada nõuete ülevõtmisel või nende nõuete rakendamist toetavates tehnilistes suunistes.

2.4.3.2. *Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega seotud nõuete ülevõtmine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 4 ja artikli 15 lõige 4)*

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 4 on osutatud 2025. aastale kui ajale, millal mitteeluhooned peavad olema varustatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidega, mis vastavad kõnealustes artiklites kehtestatud tingimustele. Nõuded, millega tagatakse paigaldamine, tuleb üle võtta ülevõtmise tähtpäevaks, 10. märtsiks 2020.

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise nõuete ülevõtmisel peavad liikmesriigid tagama, et nõutavate süsteemide suutlikkus on kooskõlas nii i) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõike 3a automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide määratlusega kui ka ii) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 punktides a, b ja c loetletud suutlikkusega (vt punkt 2.3.3.1).

Raskusi vastavusega automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide määratlusele ei tohiks eriti olla, aga keeruline võib olla selgitada välja konkreetse hoone olemasolev suutlikkus ning kuidas see vastab hoonete energiatõhususe direktiiviga ettenähtule. Üks viis selle hõlbustamiseks on teha kindlaks automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide toimivus, nagu on määratletud kätesaadavates standardites, eeskätt standardis EN 15232 ⁽³³⁾.

⁽³³⁾ Esmase hinnanguna võiks artiklitega 14 ja 15 nõutav automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide toimivus vastata standardi EN 15232 B-klassile.

Igal juhul ergutatakse liikmesriike varustama valdkonna töötajaid tehniliste erisunnistega. Need suunised aitaksid töötajatel hinnata automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide toimivust, selgitada välja võimalikud puudused ning pakuksid soovitusi nende puuduste tulemuslikuks korrigeerimiseks.

2.5. Süsteeminõuete, süsteemi energiatõhususe hindamise ja dokumenteerimise, ülevaatuste ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidega seotud lisakaalutlused

Selles punktis keskendutakse headele tavadele. Siin esitatud teave ja viited ei ole ei ammendavad ega normatiivsed – need esitatakse üksnes teavitamiseks.

2.5.1. Hoone tehnosüsteemide käsitlevate nõuete võimalikud tõlgendused (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 1)

2.5.1.1. Uued hoone tehnosüsteemid

Hoonete energiatõhususe direktiivis nähakse ette kaks uut hoonete tehnosüsteemi: i) automatiseerimis- ja juhtimissüsteem ning ii) kohapeal elektri tootmise süsteemid. Järgmises tabelis osutatakse kokkuvõtlikult, kuidas neid nõudeid saaks hoonete energiatõhususe direktiivi ülevõtmisel tõlgendada.

Kohapeal elektri tootmisega seoses eeldame, et peamiselt on tegemist päikesepaneelidega. Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaldamisalasale kuuluvad ka tuuleturbiinid (kui nende suurus võimaldab neid kohapeal kasutada) ning soojuse ja elektri koostootmise mikrosüsteemid.

Tabel 8

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide käsitlevate nõuete võimalik tõlgendus

Nõude liik	Võimalikud tõlgendused automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide puhul	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„üldine energiatõhusus“	Vähimnõuded sellise juhtimissuutlikkuse kohta, millega võib mõjutada hoone energiatõhusust. Need nõuded võivad puudutada juhtimise ulatust (st milliseid süsteeme juhitakse), täpsust (või üksikasjalikkust) või mõlemat. Nende nõuete määratlemisel on võimalik juhinduda kättesaadavatest standarditest, näiteks standardis EN 15232 määratletud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide energiaklassidest. Nõuded võivad erineda olenevalt hoone liigist (elu- või mitteeluhoone) ja mõnedest hoone omadustest (nt pindala).	EN 15232, ⁽²⁾ EN 16947-1:2017 ⁽³⁾ ja TR 16947-2 ⁽⁴⁾
„asjakohased mõõtmised“	Mõõtmetega ei viidata siin mitte süsteemi suurusele (nagu mõne muu süsteemi puhul), vaid hoopis automatiseerimis- ja juhtimissüsteemi projekteerimisele, kohandatuna konkreetsele hoonetele. Asjakohaste mõõtmete ja suuruse määramise eesmärk on saavutada parim kompromiss kulude ja toimivuse vahel, arvestades vaadeldava hoone konkreetseid vajadusi. Mõõtmel puudutavates nõuetes loetakse asjaomased aspektid, mida tuleks sellise optimaalse kompromissi saavutamiseks võtta konkreetsele hoonetele automatiseerimis- ja juhtimissüsteemi projekteerimisel arvesse (nt eeldatav või mõõdetud energiatarbimine, hoone kasutus, hoonesse paigaldatud tehnosüsteemid, kasutus- ja hooldusnõuded). Nende nõuete puhul võib olla kasulik juhinduda asjaomastest standarditest või suunistest.	ISO 16484-1:2010 ⁽⁵⁾
„nõuetekohane paigaldamine“	„Nõuetekohast paigaldamist“ puudutavad nõuded on üldine viide vajadusele tagada, et süsteem (praegusel juhul automatiseerimis- ja juhtimissüsteem) paigaldataks nii, et see toimiks ohutult ja optimaalselt. Tavaliselt on see seotud paigaldaja kvalifikatsiooninõuetega (nt sertifitseeritud paigaldaja) ja asjaomaste tehniliste suunistega.	EN 16946-1:2017 ⁽⁶⁾ ja TR 16946-2 ⁽⁷⁾

Nõude liik	Võimalikud tõlgendused automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide puhul	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„asjakohane korrigeerimine“	„Korrigeerimine“ tähendab i) süsteemi paigaldamisjärgset katsetamist, et kontrollida, kas see toimib nõuetekohaselt, ja ii) süsteemi peenseadistamist, kui see töötab tegelikes tingimustes. Selline tegevus nõuab tavajuhul inimsekkumist, automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid annavad aga võimaluse kaaluda korrigeerimist ka kasutuselevõtu käigus, mil see protsess on osaliselt automatiseeritud ⁽⁸⁾ .	EN 16946-1:2017 ⁽⁶⁾ ja TR 16946-2; ⁽⁷⁾ ISO 50003 ⁽⁹⁾
„asjakohane kontroll“	See kategooria kehtib enamasti juhitavate hoone tehnosüsteemide kohta (nt küttesüsteemid), aga mitte automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide kohta, mille peaeesmärk on muid süsteeme juhtida. Aga „asjakohane kontroll“ võib siin viidata ka funktsioonidele, mida automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid võivad inimesepoolse kontrolli toetamiseks või hõlbustamiseks pakkuda (nt tarbimisandmete kuvamine või mis tahes muu suhtlus hoone käitaja ja kasutajatega).	EN 15232, ⁽²⁾ EN 16947-1:2017 ⁽³⁾ ja TR 16947-2 ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ Kõik esitatud viited on seotud standarditega. Lisaks nendele saavad liikmesriigid kaaluda tuginemist mõnele tegevusvaldkonnas väljatöötatud tavadele, kas Euroopa tavale, nt sertifitseerimiskavale eu.bac (<https://www.eubac.org/system-audits/index.htm>) või riiklikule tavale, nt Saksamaa programmi VDMA 24186-4 „Hoonete tehnosüsteemide ja seadmete hooldus-teenuste programm – osa 4: mõõte- ja kontrolliseadmed ning hoone tehno- ja juhtimissüsteemid“.

⁽²⁾ EN 15232 „Hoonete energiatõhusus – hoone automaatika, juhtseadmete ja hoonehalduse toime“.

⁽³⁾ EN 16947-1:2017 „Hoonete energiatõhusus. Hoonehalduse süsteem. Osa 1“.

⁽⁴⁾ TR 16947-2 „Hoonehalduse süsteem. Osa 2: Kaasnev prEN 16947-1:2015“.

⁽⁵⁾ ISO 16484-1:2010 Eelvaade „Building automation and control systems (BACS) – Part 1: Project specification and implementation“.

⁽⁶⁾ EN 16947-1:2017 „Energy Performance of Buildings. Inspection of Automation, Controls and Technical Building Management“.

⁽⁷⁾ TR 16946-2 „Inspection of Building Automation, Controls and Technical Building Management — Part 2: Accompanying TR to EN 16946-1“.

⁽⁸⁾ Teatud ulatuses kehtib see märkus ka kõigi hoone tehnosüsteemide kohta, mida seiratakse ja juhitakse automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidega.

⁽⁹⁾ ISO 50003:2014 „Energy management systems - Requirements for bodies providing audit and certification of energy management systems“.

Tabel 9

Kohapeal elektri tootmise süsteeminõuete võimalik tõlgendus

Nõude liik	Võimalik tõlgendus kohapeal elektri tootmise süsteemide puhul	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„üldine energiatõhusus“	(Paigaldatud) süsteemi energiatõhususe vähimnõuded seoses elektritootmisega tüüpilistes kasutustingimustes. Nende nõuete kindlaksmääramisel soovitatakse liikmesriikidel võtta arvesse kohaldatavaid standardeid, eeskätt EPB standardite nimekirjast (vt kolmas veerg) ning kohaldatavaid ökodisaini ja energiamärgise määraseid ⁽²⁾ .	EN 15316-4-6, ⁽³⁾ EN 61724 ⁽⁴⁾ ja IEC 61853-2:2016 ⁽⁵⁾ fotogalvaaniliste süsteemide kohta, standard EN 15316-4-4 ⁽⁶⁾ hoonesse integreeritud koostootmissüsteemide kohta, EN 15316-4-10 ⁽⁷⁾ ja IEC 61400-12-1 ⁽⁸⁾ tuuleenergiaal töötavate tootmissüsteemide kohta.

Nõude liik	Võimalik tõlgendus kohapeal elektri tootmise süsteemide puhul	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„asjakohased mõõtmised“	Asjakohased mõõtmised võivad kõigepealt seonduda vaadeldava süsteemi tootmisvõimsusega. Üks eesmärk on tagada, et see võimsus vastaks kõne all olevatele vajadustele (nt koostootmise kütteseadmete arvutuslik küttekoormus). Mõõtmised võivad seonduda ka süsteemi komponentide füüsiliste mõõtmistega, võttes arvesse konkreetsest hoonest tulenevaid piiranguid ⁽⁹⁾ (nt asend, suund, päikesepaneelide kalle, maksimaalse võimsuspunkti jälgimine, kaabli suurus jne).	Arvutusliku küttekoormuse arvutamine: EN 12831-1, ⁽¹⁰⁾ ISO 15927-5:2004 ⁽¹¹⁾
„nõuetekohane paigaldamine“	„Nõuetekohast paigaldamist“ puudutavad nõuded on üldine viide vajadusele tagada, et süsteem paigaldataks nii, et see toimiks ohutult ja optimaalselt. Tavaliselt on see seotud paigaldaja kvalifikatsiooninõuetega (nt sertifitseeritud paigaldaja) ja asjaomaste tehniliste suunistega. Päikeseenergiastüsteemide puhul võivad siinjuures olla asjakohased standardid, mis kehtivad hoonesse ehitatud päikeseenergiastüsteemide kohta.	Hoonesse integreeritud päikeseenergiastüsteemide kohta kehtib standard EN 50583-2 ⁽¹²⁾
„asjakohane korrigeerimine“	„Korrigeerimine“ viitab i) süsteemi paigaldamisjärgsele katsetamisele, et kontrollida, kas see toimib nõuetekohaselt, ja ii) süsteemi peenseadistamisele, kui see töötab tegelikes tingimustes.	Päikeseenergiastüsteemide kohta kehtib standard IEC/EN 62446 ⁽¹³⁾
„asjakohane kontroll“	Selles kontekstis tähendab „kontroll“ süsteemi suutlikkust juhtida omaenda tööd, võttes arvesse keskkonna ja hoone näitajaid. See on asjakohaseim soojuse ja elektri koostootmise mikrosüsteemide puhul, kuna need toodavad korraga soojus- ja elektrienergiat.	Ei kohaldata.

⁽¹⁾ Viidetes osutatakse ELi standarditele. Lisaks nendele soovitatakse liikmesriikidel tutvuda kättesaadavate riiklike teabeallikatega, nt Belgias „Spécifications techniques (STS)“ päikeseenergiastüsteemide kohta: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Publications/files/STS/STS-72-1-systemes-photovoltaiques.pdf>.

⁽²⁾ Kohapeal elektri tootmise puhul on praegu kõige asjakohasem määrus koostootmise kütteseadmeid hõlmav kütte- ja vee-soojendusseadmeid käsitlev määrus, vt komisjoni 2. augusti 2013. aasta määrus (EL) nr 813/2013, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses kütteseadmete ja vee-soojendite-kütteseadmete ökodisaini nõuetega. Lisaks nimetatakse ökodisaini tööplaanis aastateks 2016–2019 (COM(2016) 773 final), et päikesepaneelide ja vaheldite kohta tehakse ettevalmistavad uuringud, mis tähendab, et edaspidi võidakse neid süsteeme hõlmata ökodisaini ja/või energiamärgist käsitlevate määrustega. Üksikasjad vt aadressilt http://susproc.jrc.ec.europa.eu/solar_photovoltaics/projectplan.html.

⁽³⁾ EN 15316-4-6 „Hoonete küttesüsteemid – süsteemide energiavajaduse ja süsteemide tõhususe arvutusmeetod – osa 4–6: Soojust tootvad süsteemid, valgusgalvaanilised süsteemid“.

⁽⁴⁾ IEC/EN 61724: Photovoltaic system performance monitoring – Guidelines for measurement, data exchange and analysis.

⁽⁵⁾ IEC 61853-2:2016 „Photovoltaic (PV) module performance testing and energy rating – Part 2: Spectral responsivity, incidence angle and module operating temperature measurements“.

⁽⁶⁾ EN 15316-4-4 „Hoonete küttesüsteemid. Süsteemide energiavajaduse ja süsteemide tõhususe arvutusmeetod. Osa 4–4: Soojust tootvad süsteemid, hoonesse integreeritud koostootmissüsteemid“.

⁽⁷⁾ EN 15316-4-10 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 4–10: Wind power generation systems“.

⁽⁸⁾ IEC 61400-12-1 Ed. 2.0 b:2017 „Wind energy generation systems — Part 12-1: Power performance measurements of electricity producing wind turbines“.

⁽⁹⁾ Eesmärk on tagada, et süsteemi energiatõhusus oleks kogu selle kasutusaaja jooksul optimaalne. Optimaalsest väiksemate mõõtmiste tõttu võib energiatõhusus jääda kehvaks, mis on hoone omanikule kahjulik.

⁽¹⁰⁾ EN 12831-1 „Energy performance of buildings – Method for calculation of the design heat load“.

⁽¹¹⁾ ISO 15927-5:2004 „Hygrothermal performance of buildings – Calculation and presentation of climatic data – Part 5: Data for design heat load for space heating“.

⁽¹²⁾ EN 50583-2:2016 „Photovoltaics in buildings. BIPV systems“.

⁽¹³⁾ IEC/EN 62446 „Grid connected photovoltaic systems – Minimum requirements for system documentation, commissioning tests and inspection“.

a) Sisseehitatud valgustussüsteemid

Valgustussüsteemid olid hoone tehnosüsteemi osa juba enne muudatust, kuid need ei olnud hõlmatud süsteeminõudeid käsitlevate sätetega. Pärast muudatust tuleb aga süsteeminõuded kehtestada ka sisseehitatud valgustussüsteemide kohta. Nagu punktis 2.3.1.1 selgitatud, täpsustatakse uuendatud sõnastusega vaid nende ulatust. Uues sõnastuses rõhutatakse, et see hõlmab üksnes selliseid valgustusseadmeid, mis on paigaldatud projekteerimise ajal kindlaksmääratud valgustunäitajate rakendamiseks ning seonduvate nõuete täitmiseks.

Tabel 10

Sisseehitatud valgustussüsteeme käsitlevate nõuete võimalik tõlgendus

Nõude liik	Valgustussüsteemide võimalikud tõlgendused	Kasulikud viited
„üldine energiatõhusus“	Sisseehitatud valgustussüsteemi kui terviku energiatõhususe vähimnõuded, võttes arvesse asjakohaseid näitajaid. Näiteks saab valgustussüsteemide energiatõhususe nõudeid väljendada standardis EN 15193-1:2017 määratletud näitajaga LENI (valgustusenergia arvnäitaja).	EN 15193-1:2017, ⁽¹⁾ CEN/TR 15193-2:2017 ⁽²⁾
„asjakohased mõõtmised“	Valgustussüsteemide puhul tähendavad „asjakohased mõõtmised“ i) valgustustaseme nõuete kindlaksmääramist, võttes arvesse asjaomaseid parameetreid (eeskätt hoone ja selle pindade ettenähtud kasutus), ja ii) nende nõuete väljendamist valgustussüsteemide tehnilistes kirjeldustes.	EN 12464-1, ⁽³⁾ CEN/TS 17165 ⁽⁴⁾
„nõuete kohane paigaldamine“	Elektriseadmete, sealhulgas valgustuse paigaldamine kooskõlas kohaldatavate riiklike eeskirjadega.	Ei kohaldata.
„asjakohane korrigeerimine“	Siin võib „korrigeerimine“ tähendada i) kontrollimist, kas valgustussüsteemi näitajad vastavad tehnilistele kirjeldustele, eeskätt juhtimise osas, ja ii) mis tahes asjakohast peenseadistamist.	Sama kui allpool
„asjakohane kontroll“	Selles kontekstis tähendab „kontroll“ valgustussüsteemi suutlikkust juhtida valgustust, võttes arvesse keskkonna (nt päevavalgus) ja hoone (nt hõivatus) näitajaid.	CEN/TR 15193-2, ⁽⁵⁾ CIE 222:2017 ⁽⁶⁾

⁽¹⁾ EN 15193-1:2017 „Hoonete energiatõhusus. Energianõuded valgustusele. Osa 1: Spetsifikatsioonid“.

⁽²⁾ CEN/TR 15193-2 „Hoonete energiatõhusus. Energianõuded valgustusele. Osa 2: Tehniline aruanne EN 15193-1 juurde, moodul M9“.

⁽³⁾ EN12464-1:2011 „Valgus ja valgustus. Töökohavalgustus. Osa 1: Sisetöökohad“.

⁽⁴⁾ CEN/TS 17165 „Light and Lighting – Lighting System Design Process“.

⁽⁵⁾ CEN/TR 15193-2:2017 „Hoonete energiatõhusus. Energianõuded valgustusele. Osa 2: Tehniline aruanne EN 15193-1 juurde, moodul M9“.

⁽⁶⁾ CIE 222:2017 „Decision Scheme for Lighting Controls in Non-Residential Buildings“.

2.5.1.2. Enne muudatust juba hõlmatud süsteemid

Ruumi kütmise, ruumi jahutuse, tarbevee soojendamise ja ventilatsioonisüsteemid olid hoonete energiatõhususe direktiivi süsteeminõudeid käsitlevate sätetega juba hõlmatud. Aga hoonete energiatõhususe direktiivi ülevõtmine annab võimaluse neid nõudeid ajakohastada.

Tabel 11

Hoone või hoone osa küttesüsteemide nõuete võimalikud tõlgendused

Nõude liik	Ruumiküttesüsteemide võimalikud tõlgendused ⁽¹⁾	Kasulikud viited ⁽²⁾
„üldine energiatõhusus“	Siin viitab üldine energiatõhusus kogu protsessi energiatõhususele: energia muundamisele soojusgeneraatorites, soojuse jaotumisele kogu hoones, soojuse levikule üksikutes ruumides või hooneosades ja asjakohasel juhul soojuse salvestamisele. See ei ole piiratud soojusgeneraatorite energiatõhususega ning võib hõlmata süsteemi muid osi (nt jaotusvõrgu torustiku isolatsioon) puudutavaid nõudeid.	Standardiseeria EN 15316, nt EN 15316-1, ⁽³⁾ EN 15316-2, ⁽⁴⁾ EN 15316-3, ⁽⁵⁾ EN 15316-4-1, ⁽⁶⁾ EN 15316-4-2, ⁽⁷⁾ EN 15316-4-5, ⁽⁸⁾ EN 15316-4-8, ⁽⁹⁾ EN 15316-5 ⁽¹⁰⁾
„asjakohased mõõtmised“	Küttesüsteemide puhul tähendavad „asjakohased mõõtmised“ i) küttevajaduste kindlaksmääramist, võttes arvesse asjaomaseid parameetreid (eeskätt hoone ja selle pindade ettenähtud kasutus), ja ii) nende nõuete rakendamist küttesüsteemide tehnilistes kirjeldustes.	EN 12831-1, ⁽¹¹⁾ EN 12831-3, ⁽¹²⁾ moodulid M8-2, M8-3; EN 12828, ⁽¹³⁾ EN 14337, ⁽¹⁴⁾ EN 1264-3:2009 ⁽¹⁵⁾
„nõuetekohane paigaldamine“	Nõuetekohane paigaldamine viitab vajadusele tagada, et süsteem toimib vastavalt projekti spetsifikatsioonidele. Nõuetekohase paigaldamise tagamisel saab tugineda nt riiklikele tehnilistele suunistele, toote valmistaja dokumentidele, paigaldajate sertifikaatidele.	EN 14336, ⁽¹⁶⁾ EN 1264-4, ⁽¹⁷⁾ EN 14337 ⁽¹⁴⁾
„asjakohane korrigeerimine“	Korrigeerimine tähendab siin süsteemi katsetamist ja peenseadistamist tegelikes kasutustingimustes, ⁽¹⁸⁾ eeskätt süsteemi nende funktsioonide kontrollimist ja võib-olla ka korrigeerimist, mis võivad mõjutada energiatõhusust (nt juhtimissuutlikkus – vt allpool).	EN 15378-1, ⁽¹⁹⁾ EN 14336, ⁽¹⁶⁾ EN 15378-3 ⁽²⁰⁾
„asjakohane kontroll“	Puudutab juhtimissuutlikkust, mis küttesüsteemil võib olla energiatõhususe optimeerimiseks, nt kiirguritest eralduva soojuse automaatne seadistamine üksikutes ruumides või hooneosades, süsteemi temperatuuri seadistamine vastavalt välistemperatuurile (ilmastikutingimuste järgi) või ajakavadele, veeringluse dünaamiline ja staatiline tasakaalustamine, süsteemi toimimise jälgimine, vee-/õhuvooluhulga korrigeerimine vastavalt vajadusele.	EN 15500-1, ⁽²¹⁾ EN 15316-2, ⁽⁴⁾ EN 15232, ⁽²²⁾ kütteseadmete energiamärgistust käsitlevad määrused ⁽²³⁾

⁽¹⁾ Enamik selles tabelis esitatud teabest kehtib ka tarbevee soojendamise süsteemide kohta.

⁽²⁾ Viidetes osutatakse ELi standarditele. Lisaks nendele soovitatakse liikmesriikidel tutvuda kättesaadavate riiklike teabeallikatega, nt Belgias „Spécifications techniques (STS)“ päikeseelektrisüsteemide kohta: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Publications/files/STS/STS-72-3-systemes-solaires-thermiques.pdf>.

⁽³⁾ EN 15316-1:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 1: General and Energy performance expression, Module M3-1, M3-4, M3-9, M8-1, M8-4“.

⁽⁴⁾ EN 15316-2:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 2: Space emission systems (heating and cooling), Module M3-5, M4-5“.

⁽⁵⁾ EN 15316-3:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 3: Space distribution systems (DHW, heating and cooling), Module M3-6, M4-6, M8-6“.

⁽⁶⁾ EN 15316-4-1:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 4-1: Space heating and DHW generation systems, combustion systems (boilers, biomass), Module M3-8-1, M8-8-1“.

- (7) EN 15316-4-2:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 4-2: Space heating generation systems, heat pump systems, Module M3-8-2, M8-8-2“.
- (8) EN 15316-4-5:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 4-5: District heating and cooling, Module M3-8-5, M4-8-5, M8-8-5, M11-8-5“.
- (9) EN 15316-4-8:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 4-8: Space heating generation systems, air heating and overhead radiant heating systems, including stoves (local), Module M3-8-8“.
- (10) EN 15316-5:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 5: Space heating and DHW storage systems (not cooling), Module M3-7, M8-7“.
- (11) EN 12831-1:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of the design heat load – Part 1: Space heating load, Module M3-3“.
- (12) EN 12831-3 „Energy performance of buildings – Method for calculation of the design heat load – Part 3: Domestic hot water systems heat load and characterisation of needs, Module M8-2, M8-3“.
- (13) EN 12828:2012+A1:2014 „Hoonete küttesüsteemid. Vesiküttesüsteemide projekteerimine“.
- (14) EN 14337:2005 „Hoonete küttesüsteemid. Ruumi otsese elekterküttesüsteemi projekteerimine ja paigaldamine“.
- (15) EN 1264-3:2009 „Veepõhised piirdesised kütte- ja jahutussüsteemid. Osa 3: Dimensioneerimine“.
- (16) EN 14336:2004 „Hoonete küttesüsteemid. Vesiküttesüsteemide paigaldus ja vastuvõtmine“.
- (17) EN 1264-4:2009 „Veepõhised piirdesised kütte- ja jahutussüsteemid. Osa 4: Paigaldamine“.
- (18) Liikmesriigid võivad kaaluda, kas tagada teatav koostöö järgmiste meetodite vahel: meetodid, mida järgitakse küttesüsteemide kohandamiseks nende viimisel koostöö küttesüsteemide nõudeid käsitleva artikli 8 lõikega 1, ja meetodid, mida asjakohasel juhul järgitakse küttesüsteemide energiatõhususe hindamise korral tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes vastavalt artiklitele 14 ja 15.
- (19) EN 15378-1:2017 „Energy performance of buildings – Heating systems and DHW in buildings – Part 1: Inspection of boilers, heating systems and DHW, Module M3-11, M8-11“.
- (20) EN 15378-3 „Energy performance of buildings – Heating and DHW systems in buildings – Part 3: Measured energy performance, Module M3-10 and M8-10“.
- (21) EN 15500-1:2017 „Kütte-, ventilatsiooni- ja õhukonditsioneerisüsteemide juhtimine. Osa 1: Individuaaltooni juhtimiselektronika. Moodulid M3-5, M4-5, M5-5“.
- (22) EN 15232 „Hoonete energiatõhusus – hoone automaatika, juhtseadmete ja hoonehalduse toime“.
- (23) Komisjoni 18. veebruar 2013. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 811/2013, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses kütteseadmete, veesoojendite-kütteseadmete, kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergiaseadmest koosnevate komplektide ning veesoojendist-kütteseadmest, temperatuuriregulaatorist ja päikeseenergiaseadmest koosnevate komplektide energiamärgistusega (ELT L 239, 6.9.2013, lk 1).

Tabel 12

Ruumijahutussüsteemide nõuete võimalikud tõlgendused

Nõude liik	Hoone või hoone osa jahutussüsteemide võimalikud tõlgendused ⁽¹⁾	Kasulikud viited
„Üldine energiatõhusus“	Siin viitab üldine energiatõhusus kogu protsessi energiatõhususele: energia muundamisele jahutusgeneraatorites, jaheda õhu jaotumisele kogu hoones, jahutuse levimisele üksikutes ruumides või hooneosades ja asjakohasel juhul jaheduse salvestamisele. See ei ole piiratud jahutusgeneraatorite energiatõhususega, vaid võib hõlmata süsteemi muid osi (nt jaotusvõrgu torustiku isolatsioon) puudutavaid nõudeid.	Standardiseeria EN 16798 jahutussüsteemide kohta, nt EN 16798-9, ⁽²⁾ EN 16798-13, ⁽³⁾ EN 16798-15 ⁽⁴⁾

Nõude liik	Hoone või hoone osa jahutussüsteemide võimalikud tõlgendused ⁽¹⁾	Kasulikud viited
„asjakohased mõõtmised“	Mõõtmised tähendavad siin jahutussüsteemi optimaalset suurust, arvestades hoone ja selle ruumide jahutusvajadusi.	EN 1264-3:2009 ⁽⁵⁾
„nõuetekohane paigaldamine“	Nõuetekohane paigaldamine viitab vajadusele tagada, et süsteem toimib vastavalt projekti spetsifikatsioonidele. Nõuetekohase paigaldamise tagamisel saab nt tugineda riiklikele tehnilistele suunistele, toote valmistaja dokumentidele, paigaldajate sertifikaatidele.	EN 1264-4 ⁽⁶⁾
„asjakohane korrigeerimine“	Korrigeerimine tähendab siin süsteemi katsetamist ja peenseadistamist tegelikes kasutustingimustes, ⁽⁷⁾ eeskätt süsteemi nende funktsioonide kontrollimist ja võib-olla ka korrigeerimist, mis võivad oluliselt mõjutada energiatõhusust (nt juhtimissuutlikkus – vt allpool).	EN 16798-17 ⁽⁸⁾
„asjakohane kontroll“	Puudutab juhtimissuutlikkust, mis jahutussüsteemidel võib olla energiatõhususe optimeerimiseks, nt kiirgurite eraldatava jaheduse automaatne seadistamine üksikutes ruumides või hooneosades.	EN 15500-1, ⁽⁹⁾ EN 15316-2, ⁽¹⁰⁾ EN 15232 ⁽¹¹⁾

⁽¹⁾ Kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikega 3 ja artikli 8 lõikega 1 on käesolevas tabelis tähelepanu pööratud aktiivsele jahutamisele hoonetes. Kasulik on meeles pidada, et siin mitte käsitletud passiivne jahutamine, nt varjutamine, võib ka tõhus olla.

⁽²⁾ EN 16798-9 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 9: Calculation methods for energy requirements of cooling systems (Modules M4-1, M4-4, M4-9) – General“.

⁽³⁾ EN 16798-13 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 13: Calculation of cooling systems (Module M4-8) – Generation“.

⁽⁴⁾ EN 16798-15 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 15: Calculation of cooling systems (Module M4-7) – Storage“.

⁽⁵⁾ EN 1264-3:2009 „Veepõhised piirdesised kütte- ja jahutussüsteemid. Osa 3: Dimensioneerimine“.

⁽⁶⁾ EN 1264-4:2009 „Veepõhised piirdesised kütte- ja jahutussüsteemid. Osa 4: Paigaldamine“.

⁽⁷⁾ Liikmesriigid võivad kaaluda, kas tagada teatav kooskõla järgmiste meetodite vahel: meetodid, mida järgitakse jahutussüsteemide kohandamiseks nende viimisel kooskõlla jahutussüsteemide nõudeid käsitleva artikli 8 lõikega 1, ja b) meetodid, mida asjakohasel juhul järgitakse kliimasüsteemide energiatõhususe hindamisel tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes vastavalt artiklitele 14 ja 15.

⁽⁸⁾ EN 16798-17 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 17: Guidelines for inspection of ventilation and air conditioning systems (Module M4-11, M5-11, M6-11, M7-11)“.

⁽⁹⁾ EN 15500-1:2017 „Kütte-, ventilatsiooni- ja õhukonditsioneerisüsteemide juhtimine. Osa 1: Individuaalsoni juhtimiselektroonika. Moodulid M3-5, M4-5, M5-5“.

⁽¹⁰⁾ EN 15316-2:2017 „Energy performance of buildings – Method for calculation of system energy requirements and system efficiencies – Part 2: Space emission systems (heating and cooling), Module M3-5, M4-5“.

⁽¹¹⁾ EN 15232 „Hoonete energiatõhusus – hoone automaatika, juhtseadmete ja hoonehalduse toime“.

Tabel 13

Ventilatsioonisüsteemide nõuete võimalikud tõlgendused

Nõude liik	Ventilatsioonisüsteemide võimalikud tõlgendused	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„üldine energiatõhusus“	Viitab ventilatsioonisüsteemi kui terviku energiatõhususele, võttes arvesse nt puhurite energiatõhusust, ventilatsioonilõõristiku omadusi, soojustagastust.	EN 16798-3, ⁽²⁾ EN 16798-5-1, ⁽³⁾ EN 16798-5-2 ⁽⁴⁾

Nõude liik	Ventilatsioonisüsteemide võimalikud tõlgendused	Kasulikud viited ⁽¹⁾
„asjakohased mõõtmised“	Mõõtmised tähendavad siin ventilatsioonisüsteemi optimaalset suurust, arvestades hoone ja selle ruumide ventileerimisvajadusi.	EN 16798-7, ⁽⁵⁾ CEN/TR 14788, ⁽⁶⁾ CR 1752 ⁽⁷⁾
„nõuetekohane paigaldamine“	Nõuetekohane paigaldamine viitab vajadusele tagada, et süsteem toimib vastavalt projekti spetsifikatsioonidele. Nõuetekohase paigaldamise tagamisel saab nt tugineda riiklikele tehnilistele suunistele, toodete valmistaja dokumentidele, paigaldajate sertifikaatidele.	Ei kohaldata.
„asjakohane korrigeerimine“	Korrigeerimine tähendab siin süsteemi katsetamist ja peenseadistamist tegelikes kasutustingimustes, ⁽⁸⁾ eeskätt süsteemi nende komponentide ja funktsioonide kontrollimist, mis võivad mõjutada energiatõhusust (nt lõõristiku õhupidavus).	EN 12599, ⁽⁹⁾ EN 16798-17, ⁽¹⁰⁾ EN 14134 ⁽¹¹⁾
„asjakohane kontroll“	Puudutab sellist juhtimisvõimekust, mis ventilatsioonisüsteemidel võib olla energiatõhususe optimeerimiseks, nt õhuvooluhulga muutmiseks.	EN 15232, ⁽¹²⁾ EN 15500-1 ⁽¹³⁾

⁽¹⁾ Viidetes osutatakse ELi standarditele. Lisaks nendele soovitatakse liikmesriikidel tutvuda kättesaadavate riiklike teabeallikatega, nt Prantsusmaal standard NF DTU 68.3 „Installations de ventilation mécanique“.

⁽²⁾ EN 16798-3 „Hoonete energiatõhusus. Hoonete ventilatsioon. Osa 3: Mitteeeluhoonete ventilatsioon. Üldnõuded ventilatsiooni- ja ruumiõhu konditsioneerimise süsteemidele (Moodulid M5-1, M5-4)“.

⁽³⁾ EN 16798-5-1 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 5-1: Calculation methods for energy requirements of ventilation and air conditioning systems (Modules M5-6, M5-8, M6-5, M6-8, M7-5, M7-8) – Method 1: Distribution and generation“.

⁽⁴⁾ EN 16798-5-2 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 5-2: Calculation methods for energy requirements of ventilation systems (Modules M5-6, M5-8, M6-5, M6-8, M7-5, M7-8) — Method 2: Distribution and generation“.

⁽⁵⁾ EN 16798-7 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 7: Calculation methods for the determination of air flow rates in buildings including infiltration (Module M5-5)“.

⁽⁶⁾ CEN/TR 14788:2006 „Hoonete ventilatsioon. Elamute ventilatsioonisüsteemide projekteerimine ja dimensioneerimine“.

⁽⁷⁾ CR 1752:1998 „Ventilation for buildings – Design criteria for the indoor environment“.

⁽⁸⁾ Liikmesriigid võivad kaaluda, kas tagada teatav koostöö järgmiste meetodite vahel: meetodid, mida järgitakse küttesüsteemide kohandamiseks nende viimisel kooskõlla ventilatsioonisüsteemide nõudeid käsitleva artikli 8 lõike 1 sätetega, ning meetodid, mida asjakohasel juhul järgitakse kombineeritud kütte-/kliima- ja ventilatsioonisüsteemide energiatõhususe hindamisel tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes vastavalt artiklitele 14 ja 15.

⁽⁹⁾ EN 12599:2012 „Hoonete ventilatsioon. Katseprotseduurid ja mõõtmismeetodid paigaldatud ventilatsiooni- ja õhukonditsioneerimissüsteemide ülevõetamiseks“.

⁽¹⁰⁾ EN 16798-17 „Energy performance of buildings – Ventilation for buildings – Part 17: Guidelines for inspection of ventilation and air conditioning systems (Module M4-11, M5-11, M6-11, M7-11)“.

⁽¹¹⁾ EN 14134:2004 „Hoonete ventilatsioon – Elamute ventilatsioonisüsteemide katsetamine ja paigaldiste kontroll“.

⁽¹²⁾ EN 15232 „Hoonete energiatõhusus – hoone automaatika, juhtseadmete ja hoonehalduse toime“.

⁽¹³⁾ EN 15500-1:2017 „Kütte-, ventilatsiooni- ja õhukonditsioneerimisüsteemide juhtimine. Osa 1: Individuaaltsooni juhtimiselektroonika. Moodulid M3-5, M4-5, M5-5“.

2.5.2. Süsteemi energiatõhususe hindamine ja dokumenteerimine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 9)

2.5.2.1. Energiatõhususe hindamise ulatus

Punktis 2.4.1.3(a) antakse juhiseid, kuidas tõlgendada hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 9 kohast energiatõhususe hindamise ulatust (muudetud osa või terve süsteem). Üks lisakaalutus seisneb selles, et kasulik oleks tagada teatav kooskõla hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 ja artikli 8 lõike 9 vahel. Eeskätt tähendab see, et kui ei ole põhjendatud muul viisil toimimine, peaks hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohane süsteemi uuendamine olema üldiselt ka sama direktiivi artikli 8 lõike 9 kohane süsteemi uuendamine. Liikmesriigid võivad aga väiksemate ja vähem oluliste uuenduste korral kalduda kõrvale sellest meetodist, nii et süsteemi muudetud osa energiatõhusus tuleb küll dokumenteerida, aga see ei too kaasa vajadust kohaldada süsteeminõudeid.

2.5.2.2. Üldine energiatõhusus

Punktis 2.4.1.3(b) antakse juhiseid, kuidas tõlgendada üldist energiatõhusust ja kuidas kavandada üldise energiatõhususe hindamist. Asjaomaste hoone tehnosüsteemide puhul on eelkõige vaja tagada vastavus hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 ja 15 kohaste ülevaatamistavadega. Üks lisakaalutus on see, et süsteemi paigaldamisel, asendamisel või uuendamisel, kui see toob kaasa süsteeminõuete kohaldamise, võivad liikmesriigid pidada kasulikuks tagada teatava kooskõla süsteemi korrigeerimise nõuetele vastavuse katsete ja selliste kontrollimiste vahel, mida võidakse nõuda üldise energiatõhususe hindamiseks dokumenteerimise eesmärgil.

2.5.2.3. Süsteemi energiatõhususe dokumenteerimine

Nagu punktis 2.4.1.3(c) öeldud, on liikmesriikidel vabadus määrata kindlaks hooneomanikele edastatavatele (süsteemi energiatõhususe) dokumentide vorm ja sisu, tingimusel, et need dokumendid hõlmavad süsteemi üldise energiatõhususe hindamise ulatust. Samuti oleks kasulik, kui see teave esitatakse viisil, millega rõhutatakse hoone tehnosüsteemide vastavust kohaldatavatele nõuetele. Seda saaks teha kontrollnimekirja abil, milles esitatakse kohaldatavad süsteeminõuded ja nende hindamise viis ning hindamise tulemuste kokkuvõte (sealhulgas kontrollid keskmistes või tüüpilistes tingimustes).

Nagu punktis 2.4.1.3(d) on öeldud, siis seda, kas hoone tehnosüsteemi (või selle muudetud osa) energiatõhususe hindamise tulemusel tuleb anda uus energiamärgis, otsustavad liikmesriigid. Kui mõjutatud võib olla süsteemi kui terviku energiatõhusus (st kui on tegemist paigaldamise, asendamise või suuremate uuendamisega), soovitatakse liikmesriikidel nõuda uut energiamärgise määramist, sest sellistel juhtudel on tõenäoline, et mõjutatud on ka hoone kui terviku energiatõhusus.

Samuti võivad liikmesriigid pidada kasulikuks olemasolevate riiklike suuniste ⁽³⁴⁾ ja asjakohaste ELi projektide tulemuste ⁽³⁵⁾ arvesse võtmist.

2.5.3. Ülevaatused (hoonete energiatõhususe direktiivi artiklid 14 ja 15)

2.5.3.1. Koolitusvajaduste väljaselgitamine

Kuna hoonete energiatõhususe direktiivi kohaldamisala laiendati, peaksid liikmesriigid hindama, kas on vaja uusi või lisakoolitusi. Eelkõige puudutab see tüüpiliste või keskmiste kasutustingimustega seotud pädevusvaldkondi.

Liikmesriigid peaksid ka otsustama, kas selline koolitus nõuab uut akrediteerimist. Samuti tuleks koostada koolituste ajakava.

2.5.3.2. Aruandlusmeetodi muudatused

Liikmesriigid peaksid hindama, kas aruandlusmeetod, aruandevormid, andmebaasid jne vajavad ajakohastamist.

⁽³⁴⁾ Nt Saksamaal asutuse AMEV suunistes (<https://www.amev-online.de/AMEVInhalt/Infobereich/Aktuelles/technisches-monitoring-2017.docx>).

⁽³⁵⁾ Projekti QUANTUM (<https://www.quantum-project.eu>) on välja töötatud asjakohase ja kulutõhusa kvaliteedijuhtimise protsess hoone ja süsteemi energiatõhususe hindamiseks ja dokumenteerimiseks. Eelkõige on QUANTUMi eesmärk anda soovitusi hoone tehnosüsteemidest saadavate andmete kohta, et nende järgi kontrollida energiatõhusust.

2.5.3.3. Andmebaasi muudatused

Liikmesriigid peaksid hindama, kas aruannete andmebaas (kui see on olemas) ja aruandlusmehhanismid vajavad ajakohastamist või uuendamist.

Seoses nende süsteemidega, mille puhul on hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 2 või 6 kohaselt ette nähtud erandid, peaks saama andmebaasides registreerida nende erandite kehtivusaja.

2.5.3.4. Kvaliteedi tagamise mehhanismi muudatused

Liikmesriigid peaksid hindama vajadust ajakohastada või uuendada kvaliteedi tagamise protsessi. Aruanded muutuvad tõenäoliselt pikemaks, mistõttu võib olla vaja lisaressursse.

2.5.4. Hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid: segakasutusega hoonetega seotud nõuded ja hooldus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 4 ja 15 lõige 4)

2.5.4.1. Segakasutusega hooned

Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise nõuded kehtivad üksnes mitteiluhoonete kohta. Need on hooned, mida kasutatakse muul kui elamise eesmärgil (st büroohooned, tervishoiuhooned, hulgi- ja jaekaubanduse hooned, haridushooned, hotellid ja restoranid jne).

Segakasutusega hoonete, st nii elu- kui ka mitteiluruume hõlmavate hoonete (nt eluhoone, mille esimesel korrusel on kauplused) puhul võivad liikmesriigid määrata kindlaks kõige asjakohasema toimimisviisi. Õiguslike lünkade vältimiseks peaksid nad aga arvestama järgmiste suunistega.

Kui süsteemid on ühendatud (st mitteiluruumid ja eluruumid kasutavad ühtesid ja samu süsteeme) ning efektiivne nimivõimsus ületab künnist, on liikmesriikidel järgmised valikud:

- a) kohaldada nõudeid kogu hoone suhtes;
- b) kohaldada nõudeid üksnes mitteiluruumide suhtes;
- c) kui mitteiluruumidega seonduva süsteemi võimsus ületab künnist, kohaldada nõudeid üksnes mitteiluruumide suhtes ⁽³⁶⁾.

Kui tegemist on eraldi süsteemidega (st mitteiluruumidel ja eluruumidel on erinevad süsteemid) ning mitteiluruumide efektiivne nimivõimsus ületab künnist, kohaldatakse nõudeid vähemalt mitteiluruumide suhtes.

2.5.4.2. Automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide hooldus

Nagu kõiki hoone tehnosüsteeme, tuleks automatiseerimis- ja juhtimissüsteeme nõuetekohaselt hooldada, et tagada nende asjakohane toimimine, eeskätt selleks, et tagada nende suutlikkus prognoosida ja tuvastada muude hoone tehnosüsteemide mitteohtimaalset toimimist või tõrkeid ning sellised probleemid kõrvaldada.

Seetõttu on oluline, et automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide energiatõhususe kontrollimiseks ja vajalike muudatuste tegemiseks seiratakse neid nende kasutusaja jooksul. See küsimus on hästi teada ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide nõuetekohaseks hoolduseks on olemas eri kavad, mille on koostanud tegevusvaldkonna esindajad ⁽³⁷⁾ ja riiklikud ametiasutused, ⁽³⁸⁾ ning koostatud on ka asjaomased standardid ⁽³⁹⁾.

⁽³⁶⁾ Viimasel juhul saab mitteiluruumidega seonduva efektiivse nimivõimsuse arvutamise aluseks võtta mitteiluruumide osa hoones. Arvutuse saab teha energiatarbimise või pindala (kuigi see on ilmselt vähem asjakohane) järgi. Näiteks: segakasutusega hoonete puhul, mille küttesüsteemi efektiivne nimivõimsus on 500 kW, mille koguenergiatarbimisest mitteiluruumide arvele langeb 70 %, on mitteiluruumide efektiivne nimivõimsus $0,7 \times 500 = 350$ kW, mis ületab künnist.

⁽³⁷⁾ Nt süsteemisertifitseerimine eu.bac (<https://www.eubac.org/system-audits/index.html>) või Saksamaal VDMA 24186-4 „Program of services for the maintenance of technical systems and equipment in buildings — Part 4: Measurement and control equipment and building automation and control systems“ (<https://www.vdma.org/en/v2viewer/-/v2article/render/15979771>).

⁽³⁸⁾ Nt Saksamaal AMEV Wartung (<https://www.amev-online.de/AMEVInhalt/Betriebsfuehrung/Vertragsmuster/Wartung%202014/>).

⁽³⁹⁾ Nt EN 16947-1:2017 „Energy Performance of Buildings. Inspection of Automation, Controls and Technical Building Management“.

3. SÄTTED ELEKTRITRASPORDI KOHTA

3.1. Eesmärk: toetada elektrisõidukite laadimistaristu kasutuselevõttu

Elektrisõidukite hoogsamat kasutuselevõttu ELis takistab laadimistaristu puudumine. Uute sätete eesmärk on kiirendada tihedama taristuvõrgu arendamist. Hooned võiksid elektritranspordi edendamiseks kasulikud olla, kui eelkõige silmas pidada erasektorit – parklates erahoonetes või nende kõrval toimub kuni 90 % laadimistest. Hoonete energiatõhususe direktiiv täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/94/EL, ⁽⁴⁰⁾ milles muu hulgas antakse alternatiivsete kütuste taristu tehnilised kirjeldused ning nõutakse liikmesriikidelt nende kasutuselevõtu tagamiseks riiklike poliitikaraamistike vastuvõtmist.

3.2. Elektritranspordi käsitlevate sätete kohaldamisala

Direktiivi (EL) 2018/844 artikliga 1 lisatakse hoonete energiatõhususe direktiivi artiklisse 8 uued elektritranspordiga seotud sätted. Need sätted on seotud laadimispunktide ja juhtmetaristu paigaldamisega, nagu allolevas tabelis kokkuvõtlikult esitatud.

Tabel 14

Elektritranspordinõuete kokkuvõte

Reguleerimisala		Liikmesriigi kohustused
Uued hooned ning oluliselt rekonstrueeritavad hooned	Mitteeluhooned enam kui 10 parkimiskohaga	Tagada vähemalt ühe laadimispunkti paigaldamine Tagada juhtmetaristu paigaldamine vähemalt ühele parkimiskohale viiest
	Eluhooned enam kui 10 parkimiskohaga	Tagada juhtmetaristu paigaldamine igale parkimiskohale
Olemasolevad hooned	Mitteeluhooned enam kui 20 parkimiskohaga	Sätetada nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamiseks – kohaldatakse alates 2025. aastast

Samuti nõutakse liikmesriikidelt, et nad näeksid ette meetmed laadimispunktide kasutuselevõtu lihtsustamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes ning võimalike regulatiivsete tõkete kõrvaldamiseks.

Kõik hoonete energiatõhususe direktiivi kohased elektritranspordiga seotud kohustused on uued kohustused. Käesoleva punkti eesmärk on pakkuda liikmesriikidele selgust nende sätete korrektseks ülevõtmiseks riiklikku õigusesse.

3.3. Elektritranspordi käsitlevate sätete mõistmine

3.3.1. Parkimiskohad (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 2–8)

Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaste kohustuste ulatus hõlmab teatavaid parkimiskohti – nimelt neid, mis asuvad

- a) minimaalse parkimiskohtade arvuga parklates ning
- b) parklates teatavat liiki hoonetes või nende kõrval.

3.3.2. Millal hakkavad kohustused kehtima? (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 2 ja artikli 8 lõige 5)

3.3.2.1. Põhikriteeriumid

Kohustused paigaldada laadimispunktid või juhtmetaristud hakkavad kehtima vastavalt sellele, kas *hoone* on uus, seda rekonstrueeritakse oluliselt või on see on juba olemas. Direktiivis ei täpsustata, kes vastutab laadimispunktide ja juhtmetaristute väljaehitamise eest (st kas hoone omanik või üürnik). Selle peavad liikmesriigid oma ülevõtvates õigusaktides kindlaks määrama. Kui tegemist on olulise rekonstrueerimisega, võivad kohustused hakata kehtima ka siis, kui rekonstrueerimismeetmed hõlmavad hoone või parkla *elektritaristut*.

⁽⁴⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiiv 2014/94/EL alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta (ELT L 307, 28.10.2014, lk 1).

Uusi hooned ja oluliselt rekonstrueeritavaid hooned puudutavad nõuded kehtivad üksnes selliste hoonete kohta,

- a) millel on enam kui 10 parkimiskohaga parklad ning
- b) kus parklad asuvad hoones või selle kõrval.

Kui tegemist on olulise rekonstrueerimisega, kehtib nõue üksnes siis, kui rekonstrueerimismeetmed hõlmavad parklat või hoone elektritaristut (kui parkla asub hoones) ⁽⁴¹⁾. Liikmesriigid võivad kaaluda minimaalsete teabenõuete kehtestamist selliste menetluste lubamiseks, mis võimaldavad teha kindlaks, kas see tingimus hakkab kehtima või mitte.

3.3.2.2. Hooned, mis toimivad nii elu- kui ka mitteeluhoonena

Hoonete energiatõhususe direktiiv ei sisalda ühtegi sõnaselget sätet, millega reguleeritaks elektritranspordi nõuete kohaldamist hoonete suhtes, mis toimivad nii elu- kui ka mitteeluhoonetena (nt eluhoone, mille esimesel korrusel on äripinnad); seega võivad liikmesriigid määrata kindlaks sellistel juhtudel kõige asjakohasema meetodi ⁽⁴²⁾.

3.3.3. Mõistete tähendus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 2–8)

Mitu mõistet on eriti asjakohased, aga need ei ole kõik sõnaselgelt määratletud.

Parkla – hoonete energiatõhususe direktiivis ei ole esitatud sõnaselget määratlust. Aga hoonete energiatõhususe direktiivi kontekstis peaks parkla puhul olema välistatud näiteks avalikud tänaväärsed parkimiskohad.

Eluhoone/mitteeluhoone – see eristus on hoonete energiatõhususe direktiivis olemas, kuigi määratlemata. „Eluhoonet“ tuleks tõlgendada ühepere- ja mitmepereelamuna. Mitteeluhooned on hooned, mida kasutatakse muul kui elamise eesmärgil (st büroohooned, tervishoiuhooned, hulgi- ja jaekaubanduse hooned, haridushooned, hotellid ja restoranid jne).

Elektritaristu (hoone/parkla oma) – hoonete energiatõhususe direktiivis ei ole esitatud sõnaselget määratlust. Seda tuleks aga mõista nii, et sellega viidatakse hoone või parkla elektripaigaldistele (kas kogu hoone kohta või selle mõne osa kohta), sealhulgas elektrijuhtmetele, seadmetele ja seonduvatele vahenditele.

Oluline rekonstrueerimine on määratletud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõikes 10 ⁽⁴³⁾. Seda määratlust kohaldatakse hoonete energiatõhususe direktiivi kohast elektritransporti käsitlevate sätete suhtes.

Kõrvalasuv – hoonete energiatõhususe direktiivis ei ole esitatud sõnaselget määratlust.

Mõiste „kõrvalasuv“ on asjakohane juhul, kui parkla ei asu hoones, aga on hoonega siiski selgelt seotud.

Kõrval asumine tähendab seda, et parkla piir puudutab hoone piirjoont vähemalt ühes kohas.

Kui liikmesriigid määravad oma riiklikes õigusaktides kindlaks, milline on laadimispunktide ja juhtmetaristute kasutuselevõtmise kohustuste ulatus hoonete puhul, millel kõrval asuvad parklad, võiksid nad kaaluda oma õigusaktides ka lisakriteeriumide, nt järgmist kriteeriumide kasutuselevõttu:

- a) kas parkla ja hoone vahel on füüsiline/tehniline ühendus?
- b) kas parklat kasutavad ainult või peamiselt hoone kasutajad?
- c) kas parkla ja hoone on teatud ulatuses ühisomandis?

⁽⁴¹⁾ Punktis a viidatakse elektritaristule seoses *hoonega*, juhul kui on vaja eristada hoone parklat ja elektritaristut. Punktis b viidatakse elektritaristule seoses *parklaga*. Siin ei ole *parklat* ja *parkla elektritaristut* vaja eristada, sest parkla elektritaristu on parkla osa.

⁽⁴²⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 24 öeldakse, et elektritranspordi nõudeid rakendades peaksid liikmesriigid võtma arvesse võimalikke erinevaid tingimusi, näiteks hoonete puhul, mis toimivad nii eluhoonete kui ka mitteeluhoonetena.

⁽⁴³⁾ „Oluline rekonstrueerimine“ – hoone rekonstrueerimine, mille puhul: a) hoone välispiirete või tehnosüsteemide renoveerimisega seotud kulud on suuremad kui 25 % hoone väärtusest, välja arvatud selle maa väärtus, millel hoone asub; või b) renoveeritakse rohkem kui 25 % hoone välispiirete pindalast. Liikmesriigid võivad valida, kas nad kohaldatakse valikut a või b;

Liikmesriigid saavad mõistet „kõrvalasuv“ tõlgendada ja konkreetseid juhtumeid käsitleda teatava paindlikkusega ning neid julgustatakse neid kolme kriteeriumi kohustuste ülevõtmisel ja rakendamisel kaaluma.

Eeskätt võib tekkida olukordi, kus parkla ei asu rangelt võttes hoone kõrval (nt asub teisel pool tänavat või on hoonest eraldatud haljasribaga), kuid omandiõiguse ja/või kasutuse poolest on olemas selge seos hoonega. Sel juhul oleks kohustuste järgimine vajalik ja asjakohane (nt mitmepereelamute puhul omavad ja kasutavad parkimiskohti hoone kasutajad).

Järgmises tabelis esitatakse näiteid olukordadest, kus soovitatud kriteeriume saaks kohaldada.

Tabel 15

Hoonete ja parklate võimalikud ühendused

Kriteerium	Olukord	Märkus	Näited
Füüsiline/tehniline seos			
	Parklal on hoonega ühine elektritaristu	Kohustuste kohaldamiseks üldiselt asjakohane: suur tõenäosus, et hoone ja parkla omanikud on ühed ja samad.	Ostukeskuse või ühise eluhoone parkla.
	Hoone kõrval asuv parkla, millel on eraldi elektritaristu	Hinnang oleneb omandiõigusest ja/või kasutusest.	Ühine avalik või eraparkla, mille lähedal asub mitu hoonet.
Kasutamine			
	Hoone kasutajad on ka parkla kasutajad	Kohustuste kohaldamiseks parkla suhtes üldiselt asjakohane.	Ettevõtte parkla, mida kasutavad ettevõtte töötajad.
Omandiõigus			
	Hoone omanik(ud) on sama(d) kui parkla omanik(ud)	Sellistes olukordades kohaldatakse kohustusi üldiselt parkla suhtes.	Mitteeluhoone ja ettevõttele kuuluv parkla; mitmepereelamu korteritele kuuluvad parkimiskohad.
	Hoone omanik(ud) ei ole sama(d) kui parkla omanik(ud)	Oleneb parkla kasutusest; enamikul juhtudel on kohustuste kohaldamine parkla suhtes asjakohane	Ettevõttele kuuluv mitteeluhoone ja parkla, mida kasutavad ainult või peamiselt ettevõtte töötajad; parklat üüritakse

3.3.4. Nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamise kohta (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 3)

Lisaks hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigetes 2 ja 5 sätestatud paigaldamisnõuetele on artikli 8 lõikes 3 sätestatud, et liikmesriigid peavad kehtestama nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamise kohta kõikidesse mitteeluhoonetesse, millel on rohkem kui 20 parkimiskohta. Selliseid nõudeid tuleb hakata järgima 1. jaanuarist 2025.

Nõuetes, mis tuleb näha ette 10. märtsiks 2020, tuleb määrata kindlaks vähemalt minimaalne arv laadimispunkte rohkem kui 20 parkimiskohaga mitteeluhoone kohta. Samuti saavad liikmesriigid oma äranägemisel võtta vastu laiema ulatusega nõudeid (nagu näiteks ka juhtmetaristu paigaldamist hõlmavad nõuded või nõuded, millega määratakse kindlaks minimaalne arv laadimispunkte 20 või vähema parkimiskohaga mitteeluhoone kohta).

Nende nõuete vastuvõtmisega 10. märtsiks 2020 tagatakse, et hoone omanikel ⁽⁴⁴⁾ on aega peaaegu viis aastat (10. märtsist 2020 kuni 31. detsembrini 2024), mille jooksul nad saavad oma hoonete vastavusse viimiseks võtta vajalike meetmeid.

Laadimispunktide proportsionaalse ja asjakohase kasutuselevõtu tagamiseks peaksid liikmesriigid võtma minimaalse arvu kindlaksmääramisel arvesse mitmesuguseid tegureid: ⁽⁴⁵⁾

- a) asjaomaseid riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke tingimusi ning
- b) võimalikke erinevaid vajadusi ja asjaolusid, tuginedes piirkonnale, hooneliigile, ühistranspordiga kaetust ning muid asjaomaseid kriteeriume.

Liikmesriigid võivad oma otsusel teha enam kui 20 kohaga parklate ülevaate, et selgitada välja parklad, mille kohta need nõuded kehtivad.

Nõudeid, mille liikmesriigid hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 3 kohaselt kehtestavad, kohaldatakse eraldi iga mitteelahoone suhtes, millel on 1. jaanuaril 2025 olemas üle 20 kohaga parkla.

Liikmesriigid võivad määrata laadimispunktide minimaalse arvu kindlaks, võttes muu hulgas arvesse liikmesriigis 2024. aasta lõpuks (kuupäev, pärast mida hakkavad kehtima hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 3 kohased nõuded) ⁽⁴⁶⁾ registreeritud elektrisõidukite hinnangulist arvu.

Uute hoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul, millel on enam kui 20 parkimiskohta, tuleb juhul, kui artikli 8 lõikes 2 kehtestatud nõuded, sealhulgas ka juhtmetaristu kohta, erinevad nõuetest, mille liikmesriik on hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 3 kohaselt kehtestanud, kohaldada ja võtta arvesse mõlemaid nõudeid.

3.3.5. Direktiiv 2014/94/EL

Hoonete energiatõhususe direktiiv ja direktiiv 2014/94/EL on teineteist täiendavad õigusaktid. Mõlemad sisaldavad sätteid elektrisõidukite laadimispunktide kasutuselevõtu kohta, aga nende kohaldamisalad ja kohustused, mis nendes liikmesriikidele kehtestatakse, on erinevad.

Direktiivis 2014/94/EL nähakse ette üldine õigusraamistik ⁽⁴⁷⁾ alternatiivkütuste taristu (mis hõlmab elektrisõidukite laadimistaristute rajamist) standardimise ja kasutuselevõtu, sealhulgas kasutaja teavitamise kohta, samas kui hoonete energiatõhususe direktiivis kehtestatakse konkreetsed nõuded elektrisõidukitele taristu paigaldamiseks teatavates hoonetes.

Direktiivis 2014/94/EL käsitletakse kõiki laadimispunkte ⁽⁴⁸⁾ (nii avalikke kui ka erasektori omi ja muu hulgas ka neid, mis ei asu tingimata hoones või hoone kõrval). Hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 8 puudutab elektritransporti üksnes seoses parklatega, mis asuvad (nii avaliku kui ka erasektori) hoones või hoone kõrval.

⁽⁴⁴⁾ Hoonete energiatõhususe direktiivis ei ole täpsustatud, kas artikli 8 lõike 3 kohase laadimispunkti või juhtmetaristu paigaldamist nõutakse mitteelahoone omanikult, käitajalt või üürnikult. Teise võimalusena võib kehtida standardne liising ja/või leping. Liikmesriikidel on teatav paindlikkus määratleda hoonete energiatõhususe direktiivi kohaste juriidiliste kohustuste ülevõtmisel nende kohustuste ulatus.

⁽⁴⁵⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjendus 26.

⁽⁴⁶⁾ See sarnaneb direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõike 1 käsitusviisiga.

⁽⁴⁷⁾ Direktiivis 2014/94/EL määratletakse alternatiivkütused ning kehtestatakse eraldi taristut vajavate alternatiivkütuste (elektter, maagaas ja vesinik) taristu rajamise vähimnõuded, mis tuleb rakendada liikmesriikide poliitikaraamistike kaudu. Oluline on see, et liikmesriigid peavad võtma vastu riiklikud poliitikaraamistikud transpordisektori alternatiivkütuste turu arendamiseks ja taristu kasutuselevõtuks.

⁽⁴⁸⁾ Direktiivi 2014/94/EL artikli 2 lõikes 4 on „tavaladimispunkt“ määratletud kui laadimispunkt, mis võimaldab edastada elektrisõidukile elektrit võimsusega kuni 22 kW, välja arvatud seadmed, mille toitevõimsus on 3,7 kW või väiksem, mis on paigaldatud eramajapidamisse või mille peamine ülesanne ei ole elektrisõidukite laadimine ja mis ei ole üldkasutatavad. Koostoimes direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõikega 4 jäetakse välja hoonete energiatõhususe direktiivi II lisa standardites esitatud laadimispunktid, mis vastavad kõigile järgmistele tingimustele: nende toitevõimsus on 3,7 kW või väiksem; on paigaldatud eramajapidamistesse või nende peamine ülesanne ei ole elektrisõidukite laadimine; ja need ei ole üldkasutatavad. Direktiivi 2014/94/EL artikli 2 lõike 5 „kiirladimispunkti“ määratlusega ei jäeta sarnasel viisil välja laadimispunkte, mis ei ole üldkasutatavad. Asjaolu, et laadimispunkt ei ole üldkasutatav, ei ole iseenesest piisav põhjus, et see vabastada direktiivi 2014/94/EL II lisa tehniliste kirjeldustele vastavuse nõudest. Nendest nõuetest on vabastatud üksnes tavalised eramajapidamistesse paigaldatud elektripistikupesad, mis ei ole üldkasutatavad. Sellest tulenevalt hõlmavad direktiivi 2014/94/EL standardid ja nõuded kõiki hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt paigaldatud laadimistaristuid, välja arvatud juhul, kui kõik eespool esitatud kriteeriumid on korraga täidetud.

Direktiiviga 2014/94/EL on määratletud laadimispunktid (nii tava- kui kiirlaadimispunktid), esitatud laadimispunktide ühised tehnilised kirjeldused ning on võimaldatud komisjonil võtta delegeeritud õigusaktide kaudu vastu sellekohased täiendavad standardid ja nõuded ⁽⁴⁹⁾. Hoonete energiatõhususe direktiivis on viidatud neile määratlustele ja kirjeldustele.

Direktiiviga 2014/94/EL nõutakse liikmesriikidelt, et need võtaksid vastu riiklikud poliitikaraamistikud ja lisaksid nendesse avalike ja erasektori laadimispunktide kasutuselevõtmise riiklikud eesmärgid ⁽⁵⁰⁾. Direktiivi 2014/94/EL artiklis 4 sätestatakse mitu vähimnõuet laadimispunktide paigaldamise, käitamise ja kasutamise kohta.

Hoonete energiatõhususe direktiivis on sätestatud konkreetsed paigaldamisnõuded (uute ja oluliselt rekonstrueeritavate mitteeluhoonete ja eluhoonete kohta) ning selles nõutakse, et liikmesriigid kehtestaksid nõuded minimaalse arvu laadimispunktide kohta teatavates olemasolevates hoonetes.

Direktiivi 2014/94/EL kohaselt pidid liikmesriigid oma riiklikest poliitikaraamistikest teatama komisjonile 18. novembriks 2016. Nendes püstitatud riiklike eesmärkidega tuleb tagada, et 31. detsembriks 2020 rajatakse piisav hulk üldkasutatavaid laadimispunkte, et elektrisõidukid saaksid liigelda vähemalt linna- ja eeslinnaasumites ja teistel tiheasustusaladel ning vajaduse korral liikmesriikide määratud võrkudes. Hoonete energiatõhususe direktiivis esitatud paigaldamisnõuded, mis on seotud uute hoonetega ja oluliselt rekonstrueeritavate hoonetega, jõustuvad 10. märtsil 2020, ning liikmesriikide kehtestatud nõuded seoses olemasolevate hoonetega jõustuvad 1. jaanuaril 2025.

Komisjon peab direktiivi 2014/94/EL kohaselt valvama selle järele, et 31. detsembriks 2025 oleks igas liikmesriigis olemas täiendav arv üldkasutatavaid laadimispunkte vähemalt TEN-T põhivõrgus, linna- ja eeslinnaasumites ja teistel tiheasustusaladel. Liikmesriigid peavad oma riiklikes poliitikaraamistikes võtma ka meetmeid, et julgustada ja edendada niisuguste laadimispunktide kasutuselevõttu, mis ei ole üldkasutatavad.

Direktiiv 2014/94/EL hõlmab kõiki laadimistaristu liike: elektrisõidukitele, ka bussidele, ⁽⁵¹⁾ veokitele ja laevadele. Hoonete energiatõhususe direktiiv puudutab juba määratluse poolest üksnes sõiduautosid ja väikebusse.

Kuigi direktiivis 2014/94/EL keskendutakse peamiselt „üldkasutatavatele laadimispunktidele“, sisaldab see ka mitut sätet kõigi laadimispunktide, ühtviisi nii avaliku kui erasektori punktide kohta (nii nende kohta, mis on üldkasutatavad, kui ka nende kohta, mis seda ei ole). Need on nõuded, mis kehtivad hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt paigaldatud laadimispunktide suhtes:

- a) direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid julgustama ja edendama niisuguste laadimispunktide kasutuselevõttu, mis ei ole üldkasutatavad;
- b) direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et kõik tava- ja kiirlaadimispunktid vastavad vähemalt direktiivi 2014/94/EL II lisas esitatud tehnilistele kirjeldustele;
- c) direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõike 12 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et õigusraamistik lubab kõigi majapidamise või hoonetega seotud laadimispunktide puhul valida elektritarnija.

3.4. Suunised sätete ülevõtmise kohta elektritranspordi puhul

3.4.1. Korrekse ülevõtmise tagamine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 2–8)

Liikmesriikidelt nõutakse kõigi nende kohustuste ülevõtmist ülevõtmiskuupäevaks 10. märtsiks 2020. See hõlmab riiklike nõuete kehtestamist minimaalse arvu laadimispunktide kohta elektrisõidukitele olemasolevate mitteeluhoonete parklates, kuigi need nõuded ei pea jõustuma enne 2025. aastat ⁽⁵²⁾.

⁽⁴⁹⁾ Näiteks on komisjon teinud seda L-kategooria mootorsõidukite puhul, komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/674 (ELT L 114, 4.5.2018, lk 1), kättesaadav siin: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0674&from=ET>.

⁽⁵⁰⁾ Vt direktiivi 2014/94/EL artikli 3 lõige 1 koos artikli 4 lõigetega 1–3.

⁽⁵¹⁾ E-busside laadimispunktide asjaomased standardid on väljatöötamisel volituse M/533 alusel. Need võetakse eeldatavalt vastu 2019. aasta lõpus või 2020. aasta alguses.

⁽⁵²⁾ Direktiivi 2014/94/EL põhjenduse 26 sõnastusega välistatakse võimalik alternatiivne tõlgendus, mille kohaselt kehtiks artikli 8 lõike 3 kohane 2025. aasta tähtaeg selle nõude ülevõtmise ja mitte rakendamise kohta.

Mõned määratlused pärinevad direktiivist 2014/94/EL ja seega peaksid need olema juba riiklikesse õigusaktidesse üle võetud, sealhulgas järgmised:

elektrisõiduk (või pistikühendusega elektrisõiduk) ⁽⁵³⁾ on määratletud direktiivi 2014/94/EL artikli 2 lõikes 2. Elektrisõiduk on „sõiduk, mis on varustatud jõuseadmega, millel on vähemalt üks energiamuunduriga mitteperifeerne elektriseade koos elektrilise laetava energiasalvestussüsteemiga, mida saab väljastpoolt laadida“. See määratlus hõlmab erinevat liiki elektrisõidukeid, sealhulgas elektrisõiduautosid ning kergeid elektrisõidukeid, nt mootorrattaid.

Laadimispunkt on direktiivi 2014/94/EL artikli 2 lõikes 3 määratletud kui liides, millega on võimalik laadida korraga ühte elektrisõidukit või vahetada korraga ühe elektrisõiduki aku.

Direktiivis 2014/94/EL on määratletud ka tavalaadimispunktid (artikli 2 lõige 4) ja kiirlaadimispunktid (artikli 2 lõige 5).

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 sätete ülevõtmisel on liikmesriikidel võimalik oma äranägemisel määrata (või mitte määrata) kindlaks, kas kasutusele võetavad laadimispunktid peavad direktiivi 2014/94/EL määratlusi arvestades olema tava- või kiirlaadimispunktid.

Hoonete energiatõhususe direktiiv sisaldab järgmisi uusi määratlusi, mis tuleb üle võtta.

Juhtmetaristu ⁽⁵⁴⁾ tähendab torusid elektrijuhtmete jaoks (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 2). Siin tuleks seda sõna mõista laiemas tähenduses, mis hõlmab ka seintele kinnitatud kaablitorusid.

3.4.2. Vabastused (mittekohaldamine) (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 4 ja 6)

Laadimispunktide ja juhtmetaristu paigaldamise nõuetest võidakse teha mõningaid erandeid (kohaldamata jätmine). Need on osutatud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 4 ja artikli 8 lõikes 6.

3.4.2.1. Liikmesriikide kaalutlusõigus mitte sätestada ega kohaldada nõudeid VKEdes suhtes

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 4 kohaselt võivad liikmesriigid otsustada, et ei kehtesta või ei kohalda hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõigetes 2 ja 3 osutatud nõudeid nende hoonete suhtes, mille omanikud ja kasutajad on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd). Need on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ ⁽⁵⁵⁾ I lisa jaotises, nagu osutatud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 4.

3.4.2.2. Liikmesriikide kaalutlusõigus mitte kohaldada teatud nõudeid konkreetsete hoonekategooriate suhtes

Ülevõtmise ajal võivad liikmesriigid otsustada teatud olukordades mitte kohaldada artikli 8 lõigetes 2, 3 ja 5 osutatud kohustusi. Need juhtumid on ammendavalt loetletud hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõikes 6.

3.4.3. Laadimispunktide paigaldamist puudutavate nõuete kindlaksmääramine ja sätestamine (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 2, 3 ja 5)

3.4.3.1. Laadimispunktide tehnilised nõuded

Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt kasutusele võetud laadimispunktid peavad vastama direktiivi 2014/94/EL II lisas esitatud tehnilistele kirjeldustele ning direktiivi 2014/94/EL kohaste delegeeritud õigusaktidega vastu võetud täiendavatele tehnilistele standarditele – need hõlmavad tava- ja kiirlaadimispunkte ning L-kategooria mootorsõidukite (2- ja 3rattalised sõidukid ning nelirattad) laadimispunkte ⁽⁵⁶⁾.

Direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et tava- ja kiirlaadimispunktid vastavad vähemalt II lisa punktis 1.1 esitatud tehnilistele kirjeldustele ja asjaomastele riiklikul tasemel kehtivatele ohutusnõuetele.

⁽⁵³⁾ Pistikühendusega elektrisõidukite kategooriaid on kaks: akutoitega elektrisõidukid ja pistikühendusega hübriidsõidukid.

⁽⁵⁴⁾ Hoonete energiatõhususe direktiivis käsitletakse laadimispunkte ja juhtmetaristut, kuid direktiivis 2014/94/EL ei osutata konkreetselt juhtmetaristule.

⁽⁵⁵⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määramise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽⁵⁶⁾ ELT L 114, 4.5.2018, lk 1, komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/674, kättesaadav siin: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0674&from=ET>.

Hoonete energiatõhususe direktiivi (eeskätt artikli 8 lõigete 2, 3 ja 5) ülevõtmisel saavad liikmesriigid oma äranägemisel näha ette, kas kasutuselevõetavad laadimispunktid peavad direktiivi 2014/94/EL arvestades olema tava- või kiirlaadimispunktid.

3.4.3.2. Muud nõuded

Võidakse seada ka lisanõudeid olenevalt hoonest ning paljudel juhtudel sõltuvalt sellest, kas laadimispunkt on üldkasutatav ⁽⁵⁷⁾.

Elektritranspordiga seotud nõudeid tuleks vaadelda ka koos Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/72/EÜ, ⁽⁵⁸⁾ milles kehtestatakse tururaamistik akude (sealhulgas sõidukite akude) tõhusaks integreerimiseks elektrisüsteemi. Aga selleks, et tagada sõidukite puhul vajalik süsteemi paindlikkus nutilaadimise ja süsteemi V2G ⁽⁵⁹⁾ abil, peab laadimistaristu ja selle aluseks olev elektritaristu olema selleks sobiv.

Riiklikesse õigusaktidesse saaks lisada järgmise(d) täiendava(d) elemendi(d) (elemendiliigi(d)), eeldusel et hoonete energiatõhususe direktiivi nõuded on üle võetud:

- a) juhtmetaristu näitajad ⁽⁶⁰⁾;
- b) tuleohutusega seotud näitajad ⁽⁶¹⁾;
- c) laadimispunktide tehnilised kirjeldused, ⁽⁶²⁾ sealhulgas seoses juurdepääsetavusega puuetega inimestele ⁽⁶³⁾;
- d) elektrilgratastele, sealhulgas (elektri-)veojalgratastele ning piiratud liikumisvõimega isikute sõidukitele mõeldud spetsiaalse parkimistaristuga seotud nõuded ⁽⁶⁴⁾;
- e) nuti-/arukate arvestitega seotud nõuded ⁽⁶⁵⁾;
- f) nutilaadimisega seotud nõuded ⁽⁶⁶⁾;
- g) nõuded, mis hõlbustavad autoakude kasutamist energiaallikana (V2G) ⁽⁶⁷⁾;
- h) üldkasutatavate laadimispunktide puhul *ad hoc* laadimisega ja laadimishindade läbipaistvusega seotud nõuded ⁽⁶⁸⁾;

⁽⁵⁷⁾ Mõned nendest nõuetest on direktiivi 2014/94/EL kohaselt teatud olukordades kohustuslikud.

⁽⁵⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

⁽⁵⁹⁾ „Nutilaadimine“ tähendab võimalust nihutada laadimine ajale, kui elekter on vabamalt saadaval ja võrgud ei ole üle koormatud. Nutilaadimine võib aidata hõlbustada elektrisüsteemi koormuse optimeerimist, eeskätt siis, kui koormus võib paljude elektrisõidukite üheaegse laadimise tõttu suurened. „V2G“ tähendab võimalust anda autoakus salvestatud elektrit tagasi võrku.

⁽⁶⁰⁾ Vt nt Austria õigusakte.

⁽⁶¹⁾ Elektrisõidukite ja laadimistaristuga seotud tuleohu vähendamiseks.

⁽⁶²⁾ Direktiivi 2014/94/EL II lisa tehnilised näitajad, mis sisaldavad ka viidet standardile EN 62196-2.

⁽⁶³⁾ Laadimispunktide juurdepääsetavus puuetega inimestele peaks hõlmama järgmisi üksikasju: laadija kasutajaliides, sealhulgas makseliides, pistiku ja auto ühenduste juurdepääsetavus ning kogu kasutajateave, mis on vajalik laadija enese kasutamiseks (kooskõlas 19. detsembril 2018. aastal institutsioonidevahelistel läbirääkimistel saavutatud esialgse kokkuleppega seoses ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta), ning laadimispunkti asukoht peaksid olema juurdepääsetavad (näiteks peaksid olema kättesaadavad ratastooli kasutavatele inimestele); ka parkimiskoht sõidukitele, mis vajavad juurdepääsetavat laadimispunkti, peaks olema kättesaadav ning võimaldama piisavat manööverdamisruumi; minimaalne arv laadimispunkte peaksid olema „juurdepääsetavad laadimispunktid“. Asjaomased CENi, CENELEC-i ja ETSI standardimisvolitused: volitus M/420, millega toetatakse Euroopa juurdepääsetavusnõudeid kõigi hoonestatud keskkonna riigihangete puhul, ja volitus M/473, millega lisatakse nn universaalsidain asjaomastesse standardimisalgatustesse.

⁽⁶⁴⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjendus 28.

⁽⁶⁵⁾ Vt direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõige 7.

⁽⁶⁶⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjenduses 22 öeldakse, et hoonete kaudu saab aidata kaasa elektrisõidukite nutilaadimisele. Nutilaadimine võib vajada andmeedastussuutlikkust. Mitmed liikmesriigid on lisanud oma õigusaktidesse viited nutilaadimisele. Vt näiteks Ühendkuningriigi õigusakt: Automated and Electric Vehicles Act 2018 (II osa 15. peatükk) /<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/18/section/15/enacted>; Prantsusmaa – Arrêté du 19 juillet 2018 relatif aux dispositifs permettant de piloter la recharge des véhicules électriques; ja Soome – <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170478>

⁽⁶⁷⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjendus 22 – alus liikmesriikidele autoakude kasutamiseks energiaallikana.

⁽⁶⁸⁾ Vt vastavalt direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõiked 9 ja 10.

- i) nõuded, mis on seotud üldkasutatavate laadimispunktide käitajate vabadusega osta elektrit mis tahes ELi elektritarnijalt ⁽⁶⁹⁾ ja kasutajate võimalusega sõlmida leping muu tarnijaga kui tarnija, kes tarnib elektrit majapidamisele või hoonetele ⁽⁷⁰⁾.

Liikmesriigid peaksid selgitama välja, millises ulatuses tuleb sellised spetsiifilised tehnilised paigaldamisnõuded riiklikes õigusaktides määratleda.

Laadimispunktide kasutuselevõtu lihtsustamine

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 7 kohaselt peavad liikmesriigid nägema ette meetmed, et lihtsustada laadimispunktide kasutuselevõttu uutes ja olemasolevates elu- ja mitteeluhoonetes ning kaotada võimalikud õiguslikud takistused, muu hulgas seoses loa- ja heakskiitmismenetlustega ⁽⁷¹⁾. See kohustus tuleb täita, võttes hoonete energiatõhususe direktiivi riiklikesse õigusaktidesse üle hiljemalt ülevõtmise tähtpäevaks.

3.4.3.3. Huvide lahknemine ja haldusraskused ⁽⁷²⁾

Suured tõkked, mis takistavad omanikke ja üürnikke laadimispunktide paigaldamisel olemasolevatesse mitme üürnikuga elu- ja mitteeluhoonetesse, võivad olla pikad ja keerulised heakskiitmismenetlused. Vajalike heakskiitude hankimine võib põhjustada viivitusi või takistada paigaldamist.

Nõuetega „**Õigus ühendada**“ või „**õigus laadida**“ tagatakse, et mis tahes üürnik või kaasomanik saab elektrisõiduki laadimispunkti paigaldada nii, et ta ei pea hankima majaomaniku või kaasomanike luba (mis on tõenäoliselt raske).

Näiteks Hispaania õigusaktidega on lubatud kaasomanikul paigaldada eraviisiliselt kasutatav laadimispunkt, kui see asub isiklikul parkimiskohal ja kui kaasomanikke on eelnevalt teavitatud. Kaasomanikud ei tohi paigaldamist takistada. Paigaldus- ja edasise elektritarbimise kulud tasub isik, kes laadimispunkti paigaldas.

3.4.4. Jätkusuutlikkus (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 8)

Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 8 kohaselt peavad liikmesriigid kaaluma vajadust hooneid, pehmet (või aktiivset) ja rohelist liikuvust ning linnaplaneerimist käsitleva sidusa poliitika järele.

ELi linnaliikuvuse algatuse nurgakivi on säästva linnalise liikumiskeskonna kava (Sustainable Urban Mobility Planning, SUMP). Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 8 eesmärgi aitab ellu viia elektritranspordi varajane kaasamine säästva linnalise liikumiskeskonna kava kohaselt vastu võetud liikuvusplaanide väljatöötamisse.

Säästva linnalise liikumiskeskonna kava pakub pikaajalist, mitut valdkonda kaasavat ja ammendavat käsitlusviisi, mis hõlmab kõiki transpordiviise ja aitab tegeleda selliste probleemidega nagu ummikud, õhu- ja mürasaaste, kliimamuutus, liiklusõnnetused, tervisemõju, juurdepääs puuetega ja eakatele inimestele, avaliku ruumi ebatõhus kasutamine ning parem elukvaliteet. Seda täiendavad säästva linnalise liikumiskeskonna kava suunised ja ammendav teave selle kava kohta, mis on saadaval Eltise, linnalise liikuvuse vaatlusrühma kodulehe jaotises „Liikuvuskavad“ ⁽⁷³⁾. Säästva linnalise liikumiskeskonna kava on rakendanud juba üle 1 000 linna ning see kontseptsioon on osutunud väärtuslikuks, sest toob linnalise liikuvuse kavandamisel kokku erinevad avaliku ja erasektori sidusrühmad.

Sellela seoses algatati 2016. aastal valitsustevahelise koostöö raames ELi linnade tegevuskava, üldesmärgiga lisada linnaplaneerimine linnu mõjutavatesse poliitikavaldkondadesse, et saavutada seoses Euroopa linnadega parem reguleerimine, parem rahastamine ja paremad teadmised. Tegevuskava rakendatakse partnerluste kaudu mitmetasandilise juhtimise vormis ning neist ühes partnerluses keskendutakse linnalisele liikuvusele. Selle eesmärk on pakkuda Euroopa kodanikele lahendusi linnalise liikuvuse raamtingimuste parandamiseks, sealhulgas vastuseid tehnika arenguga seotud küsimustele, ning julgustada aktiivsete transpordiviiside kasutamist, aga ka muuta ühistransporti paremaks.

⁽⁶⁹⁾ Vt direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõige 8.

⁽⁷⁰⁾ Vt direktiivi 2014/94/EL artikli 4 lõige 12.

⁽⁷¹⁾ Need meetmed ei tohiks piirata liikmesriigi asjaõigust ja üürilepinguid käsitlevat õigust.

⁽⁷²⁾ Direktiivi (EL) 2018/844 põhjendus 23 – ehitusnormide mõju saab tõhusalt võimendada, kehtestades sihipäraseid nõudeid, et toetada laadimistaristu kasutuselevõttu elu- ja mitteeluhoonete parklates. Liikmesriigid peaksid samuti nägema ette meetmed laadimistaristu kasutuselevõtu lihtsustamiseks, et kõrvaldada sellised takistused nagu huvide lahknemine ja haldusraskused, millela üksikisikust omanikud kokku puutuvad, kui nad soovivad oma parkimiskohta laadimispunkti paigaldada.

⁽⁷³⁾ <http://www.eltis.org/mobility-plans>.

Liikmesriigid, kellel ei ole koostatud nõudeid ega suuniseid jalgrataste parkimise kohta, peaksid kohalikele omavalitsustele töötama välja vähemalt suunised ehituseeskirjadesse ja linnaplaneerimise põhimõtetesse jalgrataste parkimise kohta nõuete lisamiseks. Need suunised peaksid sisaldama nii kvantitatiivseid (st parkimiskohtade arv) kui ka kvalitatiivseid elemente.

3.4.5. *Pikaajalised poliitika- ja rahastamismeetmed (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2a)*

Lisaks julgustatakse liikmesriike kaaluma poliitika- ja rahastamismeetmeid ka oma pikaajaliste renoveerimisstrateegiate osana (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2a). Need võivad olulise rekonstrueerimise puhul toetada ja kiirendada elektritransporditaristu kasutuselevõttu olemasolevates hoonetes (artikli 8 lõiked 2 ja 5) ning artikli 8 lõikes 3 osutatud mitteleuhoonete puhul vähimnõuete täitmist, võttes arvesse asjaolu, et aja jooksul muutub olukord vastavatel turgudel ning et järk-järgult saadakse praegustest teatavatest turutõrgetest võitu.

4. PRIMAARENERGIATEGURITE ARVUTAMIST PUUDUTAVAD SÄTTED

4.1. **Eesmärk: primaarenergiategurite arvutamise läbipaistvus**

Hoone energiatõhusust tuleb väljendada primaarenergia kasutuse ehk hoone energiavajadustele vastamiseks vajaliku primaarenergia kasutust väljendava arvulise näitaja abil. Primaarengiat arvutatakse tarnitud energiakoguste alusel kas primaarenergiategurite või kaalutegurite abil ⁽⁷⁴⁾. Energia hulka kuulub võrgust saadav elektrienergia, võrgugaas, õli või graanulid (kõik oma vastavate primaarenergiateguritega), mis transporditakse hoonesse hoone tehnosüsteemide toiteks, ning ka kohapeal toodetud soojus ja elekter.

Hoonete energiatõhususe direktiivi kohaselt on hoonetes kasutatavate erinevate energiakandjate primaarenergiategurite arvutamine liikmesriikide vastutusel. Primaarenergia teisendustegurite arvutamist võivad mõjutada riikide erinevad energiaallikate kogumid, elektrijaamade osa tõhusus, taastuvenergia osa ning erinevad arvutusmeetodid. Kogemus on näidanud, et liikmesriikide teatatud arvud on üsna erinevad ning primaarenergiategurite kindlaksmääramise menetlused ei ole alati läbipaistvad.

Energiatõhususe poliitika eesmärkide saavutamiseks hoonete puhul tuleks energiamärgistega seotud läbipaistvuse suurendamiseks tagada, et kõik arvutusteks vajalikud näitajad oleksid sätestatud ja neid kasutataks järjepidevalt, nii sertifitseerimise kui ka energiatõhususe vähimnõuete puhul.

Hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 eesmärgid on tagada primaarenergiategurite arvutamises teatav läbipaistvuse tase, tagada hoone välispiiride keskne roll ning võtta arvesse kohapealsete ja väljaspool asuvate taastuvate energiaallikate osa ⁽⁷⁵⁾.

4.2. **Primaarenergiategurite arvutamist puudutavate sätete ulatus**

Hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa muudeti, et parandada praegu kasutatava 33 erineva piirkondliku ja riikliku energiatõhususe arvutamise meetodi läbipaistvust ja järjepidevust.

Eeskätt muudeti I lisa punkti 2, et i) paremini peegeldada hoone tüüpilise kasutusega seotud energiavajadusi, pidades silmas ehitussektoris toimuvat arengut, ja ii) anda veel mõtteainet, mida primaarenergiategurite kehtestamisel kaaluda.

⁽⁷⁴⁾ „Kaalutegur“ on mõiste, mida kasutatakse CENi üldises standardis primaarenergiateguritele osutamisel, seega peetakse „primaarenergiategureid“ ja „kaalutegureid“ samatähenduslikeks. Liikmesriigid kasutavad mõlemaid mõisteid.

⁽⁷⁵⁾ Energiatõhususe direktiivi kohase primaarenergiateguri vaikeväärtusega (2.1) seoses tuleb märkida, et hoonete energiatõhususe direktiivi kontekstis on liikmesriikidel (koguni piirkondlikul tasandil) vabadus kohaldada enda primaarenergiategureid, seda ka võrgust saadava elektri suhtes.

Artikliga 3 nõutakse hoonete energiatõhususe arvutamise riiklike meetodikate vastuvõtmist. Muutmata jäeti artikli 3 sätted ja kulutõhusa taseme arvutamisega seotud sätted (artiklid 4 ja 5) ⁽⁷⁶⁾.

4.3. Primaarenergiategurite arvutamist puudutavate sätete mõistmine

4.3.1. Energiavajadused, mida tuleb kaaluda (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 esimene lõik)

Hoone energiatõhususe arvutamiseks tuleb kõigepealt määrata kindlaks energiavajadused. Need tähendavad energiakogust (olenemata selle allikast), mis tuleb ettenähtud sisetingimuste säilitamiseks tarnida. Hoone energiavajaduste kindlaksmääramine on oluline samm hoone energiatõhususe arvutamisel vastavalt kulutõhususe meetodikale. Sellega laiendatakse süsteemi piire nii, et need hõlmavad lisaks energiavajadustele ka energiakasutust, seejärel tarnitud energiat ning viimaks primaarenergiat.

Hoonete energiatõhususe direktiivis on sätestatud, et hõlmatud peavad olema hoone või hoone osa kütmine, jahutamine, soe tarbevesi, ventilatsioon, valgustus ja ka muud võimalikud valdkonnad, mis vastavad hoone tehnosüsteemide laiendatud määratlusele (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 2 lõige 3). Hoone energiakasutuse kindlaksmääramisel on liikmesriikide otsustada, kas energiatõhususe arvutamisel kaalutakse hoone tehnosüsteemide laiema määratlusest tulenevaid täiendavaid energiavajadusi. Samuti kutsutakse liikmesriike võtma teadmiseks, et sisseehitatud valgustus on kõigi hoonete, eeskätt mitteeluhoonete sektori puhul oluline energiakasutus.

Sättes on rõhutatud, et energiavajaduse arvutamine peab aitama optimeerida liikmesriikide poolt riigi või piirkondlikul tasandil kindlaks määratud tervise, siseõhu kvaliteedi ja mugavuse taset ⁽⁷⁷⁾. Need on määravad elemendid, ⁽⁷⁸⁾ sest hoonete energiatõhususe direktiivis on hoone määratletud kui ehitis, mille sisekliima reguleerimiseks tarbitakse energiat. Pealegi pakuvad parema energiatõhususega hooned oma kasutajatele ka suuremat mugavust ja heaolu ning seal on ruumide sisekliima veelgi tervislikum. Need nõuded ei ole uued, sest juba hoonete energiatõhususe direktiiviga nõuti (enne muutmist), et energiatõhususe vähimnõuete kindlaksmääramisel tuleb võtta arvesse üldisi siseruumide kliimatingimusi (artikkel 4).

Kulutõhususe arvutus tuleks koostada nii, et õhukvaliteedi ja mugavuse erinevused on läbipaistvad, kooskõlas delegeeritud määrusega (EL) nr 244/2012. Siseõhu kvaliteedi, mugavuse ja tervishoiutingimuste halvenemise vältimiseks Euroopa hoonefondis peaks energiavajaduse vähimnõuete järkjärguline karmistamine, mis tuleneb kogu Euroopas liginullenergiahooneid puudutavate põhimõtete rakendamisest, toimuma koos hoonete sisekeskkonda käsitlevate asjakohaste strateegiate rakendamisega ⁽⁷⁹⁾.

4.3.2. Primaarenergiategurite kindlaksmääramine (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 teine lõik)

Hoonete energiatõhususe direktiivis on selgitatud, et iga energiakandja primaarenergia- või kaalutegurid võivad põhineda riiklikel, piirkondlikel või kohalikel aasta, hooaja või kuu kaalutud keskmistel või konkreetse piirkonna süsteemi kohta kättesaadavaks tehtud täpsematel andmetel. Sellega tunnistatakse sõnaselgelt liikmesriikide praegust paindlikkust primaarenergiategurite kindlaksmääramisel.

⁽⁷⁶⁾ Hoonete energiatõhususe arvutamisel energiatõhususe vähimnõuete kehtestamiseks tuleb järgida ka ühist meetodite raamistikku; see on kehtestatud komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määruses (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe vähimnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (ELT L 81, 21.3.2012, lk 18).

⁽⁷⁷⁾ EPB standardis EN 16798-1 (läbivaadatud EN 15251) „Indoor environmental input parameters for design and assessment of energy performance of buildings addressing indoor air quality, thermal environment, lighting and acoustics“ esitatakse mugavusega seotud võrdlustingimused. Selle standardi lisas B.7 nähakse ette WHO tervisepõhised kriteeriumid siseruumide õhu kohta ning soovitatavad suuniväärtused sise- ja välisõhu saasteainete kohta.

⁽⁷⁸⁾ Koos välistingimuste (kliima) määratlusega.

⁽⁷⁹⁾ Komisjoni 29. juuli 2016. aasta soovitus (EL) 2016/1318 suuniste kohta liginullenergiahoonete ja parimate tavade edendamiseks, et 2020. aastaks oleksid kõik uued hooned liginullenergiahooned (ELT L 208, 2.8.2016, lk 46).

Üks näide on seotud elektri- (ja teatud ulatuses kaugkütte-) võrkude käsitlemisega, kuna kütte puhul võib olla sobivam kasutada hooaja- või igakuiseid elektriga seotud tegureid. Samamoodi saab päikeseenergiast toodetud elektrit kirjeldada paremini hooajalisuse põhjal. Kui hoonete energiatõhususe arvutamise eesmärgil määratakse kindlaks primaarenergiategurid, saab arvesse võtta ka kohalikke tingimusi.

4.3.3. *Püüdlus saavutada hoone välispiirde optimaalne energiatõhusus (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 kolmas lõik)*

Hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 kolmanda lõigu kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et püütakse saavutada hoone välispiirde optimaalne energiatõhusus, kasutades primaarenergia- ja kaalutegureid. Hoone energiatõhususe optimeerimisel on määrav komponent üldise energiavajaduse vähendamine. Seejuures ei saa alahinnata hoone välispiiret käsitlevat kaalutlust⁽⁸⁰⁾. Lisaks on hoone tehnosüsteemidel ning automaatseerimis- ja juhtimissüsteemidel rohkem mõju ja neid on kõige kergem optimeerida siis, kui hoone välispiire toimib hästi.

Kooskõlas komisjoni soovitusel edendada liginullenergiahooneid⁽⁸¹⁾ peaksid taastuvenergia ja energiatõhususe meetmed toimima koos.

4.3.4. *Kohapealsed ja väljaspool asuvad taastuvad energiaallikad (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkti 2 neljas lõik)*

Hoonete energiatõhususe direktiivis on sätestatud, et primaarenergiategurite kindlaksmääramisel võivad liikmesriigid võtta arvesse taastuvatest allikatest pärit energiat, mis on tarnitud energiakandja kaudu, ja taastuvatest allikatest pärit energiat, mis on toodetud ja mida kasutatakse kohapeal. Selles sättes ei ole täpsustatud kohapealsete või väljaspool asuvate taastuvate energiaallikate käsitlemist, seega on liikmesriikidel võimalik arvutada primaarenergiategurid oma kohalike või riiklike tingimuste alusel⁽⁸²⁾.

Hoonete energiatõhususe direktiivis on sõnaselgelt sätestatud võimalus võtta primaarenergiategurite kindlaksmääramisel arvesse taastuvaid energiaallikaid. Siin tuleks silmas pidada mitut kaalutlust:

- a) kohapeal toodetud elekter vähendab tarnitud energiaga seotud primaarenergia vajadust;
- b) primaarenergiategurite arvutus hõlmab nii taastumatut kui ka taastuvat hoonesse tarnitud energiat (energia kogukasutus);
- c) primaarenergia eraldamine taastumatuks ja taastuvaks komponendiks võimaldab võrrelda erinevatest taastuvatest energiaallikatest saadud elektrienergia osa ning ka fossiilkütustest toodetud elektrienergia osa;
- d) taastuvate ja mittetaastuvate primaarenergiategurite eristamine aitab inimestel mõista hoone energiatarbimist.

Ka on selgitatud hoonete energiatõhususe direktiivis, et on võimalik arvesse võtta taastuvatest allikatest pärinevat energiat (tarnituna energiakandjate kaudu ning toodetud kohapeal), tingimusel, et primaarenergiategureid arvutatakse mittediskrimineerivalt.

Üldiselt eeldab mittediskrimineerimise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei tohiks käsitleda erinevalt ning erinevaid olukordi ei tohiks käsitleda ühetaoliselt, kui selline käsitlemine ei ole objektiivselt põhjendatud. See võimaldab liikmesriikidel valida enda konkreetsele olukorrale sobivaima korra, võttes arvesse konkreetseid riigile omaseid asjaolusid⁽⁸³⁾.

⁽⁸⁰⁾ Hoone välispiirde ja selle elementide poolt hoone energiatõhususele avalduva mõju arvutamisel on oluline, millise meetodil arvutusi tehakse. Näiteks kasutatakse osas liikmesriikides päikesepeiste osa käsitlemisel hoone välispiirde ja selle osade energiatõhususe arvutamisel energia tasakaalu meetodit, millega võetakse arvesse nii energia kadu kui ka energia juurdekasvu (päikeseenergia salvestamist hoones ja hoone osades) (hoonete energiatõhususe direktiivi I lisa punkt 4).

⁽⁸¹⁾ Soovitus (EL) 2016/1318.

⁽⁸²⁾ Standardi EN ISO 52000 kohaselt on kolme liiki primaarenergiategureid: taastumatu primaarenergia tegurid, taastuva primaarenergia tegurid ja koguprimaarenergia tegur.

⁽⁸³⁾ Kohtuasi C-195/12: Industrie du bois de Vielsalm & Cie SA („IBV”) versus Région wallonne (Walloon Region) [2013], punktid 50–52, 62.

Taastuvenergia osa lahutamine energia kogukasutusest (taastumatu tegur) on üks võimalik viis tagada, et kohapeal ja väljaspool asuvaid taastuvaid energiaallikaid käsitletakse võrreldavalt, nii et hoonete energiatõhususe arvutamise piirangud ei mõjutaks riiklikku või piirkondlikku taastuvenergiapoliitikat.

Samamoodi võivad liikmesriigid kaaluda mittediskrimineeriva käsitlemise põhimõtet taastuvate energiaallikate ja taastumatute energiaallikate võrdlemiseks. Üks võimalik viis tagada mittediskrimineeriv käsitlemine taastuva ja taastumatu primaarenergia tegurite arvutamisel on tagada arvude, tavade (st viisid, kuidas liikmesriigid käsitlevad primaarenergiategurite teatavaid aspekte, näiteks väärtuste läbivaatamise sagedus, tulevaste või varasemate väärtuste valik, võrgupiiride määramine, primaarenergiategurite muutumine ajas jne) ning aluseks olevate eelduste läbipaistvus.

Järgmises tabelis kirjeldatakse võimalikke tekkida võivaid olukordi ja tuuakse näiteid kohapeal ja väljaspool toodetud taastuvenergia mittediskrimineeriva käsitlemise kohta.

Tabel 16

Näited kohapealsete ja väljaspool asuvate taastuvate energiaallikate käsitlemise kohta

Näited		Kas need on võrreldavad?	Kas taastuvate energiaallikate käsitlemine on võrreldav/mitte-diskrimineeriv?
Kohapealne taastuv energiaallikas	Väljaspool asuv taastuv energiaallikas	Olukorrad ei ole täielikult võrreldavad.	Tulemused võivad väljaspool asuvate taastuvate energiaallikate käsitlemisest sõltuvalt olla väga erinevad.
nt päikesepaneelid Primaarenergiategur = 0 Kohapeal toodetud taastuvenergia lahutatakse tarnitud energiast	taastuvate energiaallikate suur osa võrgus (nt päikesepaneelide park) Primaarenergiategur = 1	Väljaspool asuv taastuv energiaallikas on ühendatud võrguga, mis kõige tõenäolisemalt tarnib hoonesse elektrit erinevate allikate kogumist. Tulemused võivad isegi sama tehnoloogia (nt päikesepaneelid) puhul olla erinevad.	Mõned kaalumist vajavad küsimused on järgmised. — Mis tahes võrgust (nt elektri- või kaugküttevõrk) saadav energia pärineb sageli erinevate allikate kogumist. — Olukordade võrdlemisel ei tule kaaluda mitte üksnes tehnoloogiat (või tehnoloogiate kogumit), vaid ka kogumi kvaliteeti (st taastuvate energiaallikate osa). Seega peaksid primaarenergiateguri arvutuses kajastuma ka taastuvad energiaallikad. — Taastuvenergia osa lahutamine primaarenergiategurist (primaarenergiategur ilma taastuvenergiata) võib aidata tagada, et kohapealseid ja väljaspool asuvaid taastuvaid energiaallikaid käsitletakse võrreldaval positiivsel viisil.
	nt taastuvate energiaallikate (päikese-, tuule-) suur osa kaugküttevõrgus Primaarenergiategur = 0,5	Olukorrad ei ole täielikult võrreldavad.	— Taastuva ja taastumatu primaarenergia tegurite arvutamisel on oluline, et arvud, tavad ja aluseks olevad eeldused oleksid arusaadavad.

4.4. Primaarenergiategurite arvutamist puudutavate sätete ülevõtmine

Liikmesriike ergutatakse oma ehitusseadustikke läbi vaatama ning kui nende praegustes riiklikes arvutusmeetodites ei ole veel osutatud energiavajadustele, täpsustama need ülevõtmistähtajaks oma vastavates ülevõtmismeetmetes.

5. KONTROLLIMINE JA TÄITMISE TAGAMINE

Osana oma laiemast vastutusest ja tööst tagada hoonete energiatõhususe direktiivi tulemuslik ülevõtmine ja täitmise tagamine, peavad liikmesriigid ka kaaluma, kuidas kontrollida vastavust järgmistele nõuetele ja tagada nende järgimine:

- hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaselt kehtestatud süsteeminõuded;

- b) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohased isereguleerivate seadmete paigaldamisega seotud nõuded;
- c) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõike 4 ja artikli 15 lõike 4 kohased automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega seotud nõuded;
- d) hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 kohased elektritranspordinõuded.

On oluline, et hoonete omanikke, haldurit või energiahaldureid, kelle kohta need nõuded kehtivad, teavitataks nõuete jõustumisest ette, et nad saaksid vajalikke töid parimal viisil kavandada ja teostada.

Lisaks võivad liikmesriigid isereguleerivate seadmete paigaldamisega seotud nõuete puhul teha järgmist:

- a) kui need nõuded puudutavad uusi hooneid, tugineda olemasolevatele ehituslubade andmise menetlustele;
- b) kui need nõuded kehtivad olemasolevate hoonete kohta, kus asendatakse soojusgeneraatorid, tugineda olemasolevatele menetlustele, et kontrollida küttesüsteemide vastavust artikli 8 lõikes 1 kehtestatud nõuetele, kuna soojusgeneraatorite asendamine kujutab endast üldiselt süsteemi uuendamist ning toob kaasa nõuete kohaldamise.

Lisaks võivad liikmesriigid automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega seotud nõuete puhul teha järgmist:

- a) kuna kõik liikmesriigid on enne hoonete energiatõhususe direktiivi muutmist kehtestanud kütte- ja kliimasüsteemide ülevaatused või samaväärsed alternatiivsed meetmed, võivad nad kaaluda selliste menetluste kasutamist automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise nõuetele vastavuse kontrollimiseks ja nende nõuete järgimise tagamiseks, sest kõigi hoonete kohta, mille suhtes neid nõudeid kohaldatakse, kehtivad ka hoonete energiatõhususe direktiivi artiklite 14 ja 15 kohustuslikud ülevaatused (või alternatiivsed meetmed).
- b) Samuti võivad liikmesriigid kaaluda nende nõuete järelevalve ja järgimise tagamise sidumist hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõike 1 kohaste süsteeminõuete järgimise tagamisega, sest kütte-, kliima- ja/või ventilatsioonisüsteemi paigaldamine, asendamine või uuendamine võib ka anda võimaluse paigaldada automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid.

6. SOOVITUSTE KOKKUVÕTE

6.1. Soovitused hoone tehnosüsteemide ja nende ülevaatuste, isereguleerivate seadmete ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide kohta

- 1) Hoonete energiatõhususe direktiivi muudatusega ajakohastatakse ja laiendatakse hoone tehnosüsteemide nõudeid ning esitatakse konkreetsete süsteemide (nt automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide) kohta lisanõuded. Nende nõuete ülevõtmisel soovitatakse liikmesriikidel lisada asjaomaste süsteemide kohta täiendavaid üksikasju, tagades samas täieliku vastavuse direktiivile ning viidates vajaduse korral ka kohaldatavatele standarditele või tehnilistele suunistele, et aidata valdkonna töötajatel olukorrast paremini aru saada.

Käesoleva dokumendi punktid 2.2.1, 2.3.1.1, 2.3.1.2, 2.3.1.3, 2.3.1.5 ja 2.4.1.1

- 2) Hoonete energiatõhususe direktiiviga nõutakse süsteeminõuete koostamist kõigi hoone tehnosüsteemide kohta. See tähendab, et tuleb koostada nõuded selliste süsteemide kohta, mille puhul seda enne muudatuste tegemist ei nõutud. Seejuures tuleb hõlmata kõik süsteeminõuete valdkonnad: üldine energiatõhusus, nõuetekohane paigaldamine, asjakohased mõõtmed, korrigeerimine ja kontroll. Kaaluda tuleks ka kohaldatavaid ELi ja riiklikke standardeid ning tehnilisi suuniseid, eeskätt hoonete energiatõhususe standardeid, mille on volituse M/480 ⁽⁸⁴⁾ kohaselt töötanud välja CEN ⁽⁸⁵⁾.

Käesoleva dokumendi punktid 2.2.1, 2.3.1.1, 2.3.1.2, 2.4.1.2 ja 2.5.1

⁽⁸⁴⁾ CENi, CENELECI ja ETSI volitus M/480 töötada välja ja võtta vastu standardid hoonete üldise energiatõhususe arvutusmeetodite kohta ning hoonete energiatõhususe edendamiseks vastavalt hoonete energiatõhusust käsitleva direktiivi ümbersõnastatud versioonile (direktiiv 2010/31/EL) esitatud mõistetele.

⁽⁸⁵⁾ Euroopa Standardikomitee (<https://www.cen.eu/Pages/default.aspx>).

- 3) Liikmesriikidel soovitatakse toetada omanike, süsteemipaigaldajate ja muude seotud isikute teadlikkust ja arusaamist sellest, milliste sekkumiste korral tuleb rakendada süsteeminõudeid ning hinnata kõikide hoonete süsteemi tõhusust ja see dokumenteerida (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiked 1 ja 9). Sellised sekkumised on süsteemi paigaldamine, asendamine ja uuendamine. Eeskätt kutsutakse liikmesriike üles esitama täiendavaid üksikasju selle kohta, mida tuleks käsitada süsteemi uuendamisenä, nii et võimaluse korral tehtaks vahet erinevate süsteemiliikide vahel, ning panema erilist rõhku süsteemidele, mis on riigi hoonefondi puhul kõige tavalisemad.

Käesoleva dokumendi punktid 2.3.1.4, 2.4.1.3 ja 2.5.2

- 4) „Isereguleerivad seadmed“ on mõiste, mida saab erinevalt tõlgendada. Kui liikmesriigid võtavad üle isereguleerivate seadmete paigaldamist käsitlevaid sätteid, oleks kasulik esitada täiendavaid üksikasju selle kohta, millised seadmed võivad asjaomastele vajadustele vastata, eeskätt selliste süsteemide osas, mida kasutatakse riigi hoonefondis kõige rohkem. Samade sätetega seoses peaksid liikmesriigid selgitama, millistes olukordades saaks isereguleerimisvõimekust kasutada ala (mitte ruumi) tasandil. Ka oleks liikmesriikidele kasulik toetada omanike, süsteemipaigaldajate ja muude seotud isikute teadlikkust ja arusaamist olukordadest, mille puhul kehtib nõue paigaldada olemasolevatesse hoonetesse isereguleerivad seadmed; eeskätt võiksid nad esitada täiendavaid üksikasju selle kohta, mida tuleb ebaselgetel juhtudel mõista soojusgeneraatorite asendamisenä.

Käesoleva dokumendi punktid 2.2.3, 2.3.3.2, 2.3.3.3(a) ja 2.4.3.1

- 5) Hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 4 osutatud kohustuste kohaselt peavad mitteeluhoonetesse paigaldatud automatiseerimis- ja juhtimissüsteemid vastama artikli 2 lõikele 3a ning neil peab olema artikli 14 lõikes 4 ja artikli 15 lõikes 4 loetletud suutlikkus, vähemalt artiklite 14 ja 15 kohaldamisalasse kuuluvate hoone tehnosüsteemide puhul. Selline suutlikkus ületab tavalistelt automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidelt eeldatavat suutlikkust. Seetõttu peaksid liikmesriigid nende nõuete ülevõtmisel tagama, et huvitatud isikud teavitataks nende nõuete täpsetest mõjudest ning antaks selgeid juhiseid, kuidas hinnata automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide suutlikkust seoses nende nõuetega ja vajaduse korral selle kohta, kuidas nõutavaid uuendusi rakendada.

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.2.4, 2.3.3.1, 2.3.3.3(b), 2.4.3.2 ja 2.5.4.

- 6) Mõned nõuded kehtivad vaid siis, kui täidetud on teostatavuse tingimused: isereguleerivate seadmete ning automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamise nõuete tehniline ja majanduslik teostatavus ning süsteeminõuete tehniline, majanduslik ja funktsionaalne teostatavus. Liikmesriikidel on kohustus tagada, et teostatavuse hindamine on täitmise tagamise ja kontrollimehhanismide osana nõuetekohaselt piiritletud ja nõutava järelevalve all. Seejuures on soovitatav, et liikmesriigid toetaksid teostatavuse tõlgendamist ja hindamist näiteks spetsiaalsete juhiste ja menetluste abil.

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.3.4 ja 5.

- 7) Paljudes liikmesriikides on juba kehtestatud hoone tehnosüsteemide ülevaatused, aga hoonete energiatõhususe direktiivi muutmiseega muudeti märkimisväärselt ka nende ülevaatusete ulatust. Eeskätt puudutab see efektiivse nimivõimsuse künnist, mille ületamisel on ülevaatused nõutavad, ja süsteemiliike, mille puhul tuleks teha ülevaatusi. Liikmesriike ergutatakse pakkuma kõigile huvitatud isikutele toetust nende muudatuste ja neist tulenevate mõjude mõistmiseks. Eelkõige oleks abi sellest, kui liikmesriigid toetaksid selliste kombineeritud süsteemide tuvastamist, mille puhul tuleks teha ülevaatusi, ning vajaduse korral annaksid juhiseid ventilatsioonisüsteemide ülevaatusete kohta.

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.2.2, 2.3.2.1 kuni 2.3.2.5, 2.4.2.1(a) ja 2.4.2.1(b), 2.4.2.2 ja 2.5.3.

- 8) Üks oluline muudatus hoone tehnosüsteemide ülevaatusetes, mis on sätestatud hoonete energiatõhususe direktiivi artiklites 14 ja 15, on vajadus võtta (vajaduse korral) arvesse süsteemide tõhusust tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes. Sellega seoses tuleks muuta ka ülevaatusete korda ja seonduvat raamistikku, nt koolituskavu. Selle ülemineku toetamiseks soovitatakse liikmesriikidel lõimida see üldnõue tehnilistesse suunistesse, et toetada erinevate mõjutatud süsteemiliikide puhul tõhususe praktilist arvessevõtmist tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes.

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.3.2.6 ja 2.4.2.1(c).

- 9) Kütte- ja kliimasüsteemide ülevaatusi käsitlevate sätete ülevõtmisel soovitatakse liikmesriikidel kaaluda nõuetekohaselt võimalike kohaldatavate vabastuste piiritlemist ja järelevalvet. Liikmesriigid võivad aga pidada kasulikuks näha ülevaatuste alternatiivina ette suutlikkuse, mida eluhoonete pideva elektroonilise jälgimise lahendustelt oodatakse, ning tagada, et kui hoone tehnosüsteeme hõlmavatest energiatõhususe lepingutest tulenevad vabastused, vastaksid need lepingud kohaldatavatele nõuetele ja headele tavadele.

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.3.2.7, 2.3.2.8, 2.3.2.9 ja 2.4.2.1(d)–2.4.2.1(g).

6.2. Elektritranspordiga seotud soovitused

- 10) Elektritransporti käsitlevate sätetega viiakse enamiku liikmesriikide ehitusmäärustesse sisse uusi mõisteid ja kontseptsioone. Et tagada nende uute mõistete ja kontseptsioonide õige rakendamine, soovitatakse liikmesriike andma juhiseid nende tõlgendamise kohta. Peamiselt kehtib see nõuete ulatuse kohta, hoonete ja parklate vahelise seose kohta (nt kõrvalasumise mõiste) ja selliste rekonstrueerimismeetmete ulatuse kohta, mille puhul hakkavad nõuded kehtima (nt parkla või elektritaristu).

Vt käesoleva dokumendi punktid 3.2, 3.3.1, 3.3.3 ja 3.4.1.

- 11) Elektritransporti käsitlevate sätete oluline aspekt on nõuded minimaalse arvu laadimispunktide paigaldamise kohta mitteeluhoonetesse (artikli 8 lõige 3). Nende nõuete määratlemise ja rakendamise aluseks peaks olema hoolikas kavandamine, et tagada sihthoonete optimaalne kaetus ning edaspidine sujuv kasutuselevõtt. Kõnealuste nõuete kehtestamisel soovitatakse liikmesriikidel eelkõige tugineda nende ELi liikmesriikide kogemustele, kes on sarnased nõuded juba koostanud.

Vt käesoleva dokumendi punkt 3.3.4.

- 12) Hoonete energiatõhususe direktiivi elektritransporti käsitlevad sätted täiendavad direktiivi 2014/94/EL. Soovitavalt peaksid liikmesriigid pöörama erilist tähelepanu nende kahe direktiivi järjekindlale rakendamisele, eelkõige nõuete koostamisel mitteeluhoonetesse minimaalse arvu laadimispunktide ehitamiskohta. Siin võib olla vajalik tihe koostöö direktiivi 2014/94/EL rakendamise eest vastutava ministeeriumi ja töörühmadega ning ka mitut poliitikavaldkonda – hooned, linnaplaneerimine, transport ja liikuvus – hõlmava ulatusliku toimeviisi järgimine.

Vt käesoleva dokumendi punktid 3.3.4 ja 3.3.5.

- 13) Hoonete energiatõhususe direktiivi sätted täiendavad samamoodi ka direktiivi 2009/72/EÜ, millega edendatakse paindliku elektrisüsteemi väljatöötamist. Uute, näiteks elektrisõidukitest lähtuvate koormuste tõhusaks ühendamiseks elektrisüsteemi tuleb võimaldada selliste tehnoloogiate kasutamist nagu nutilaadimine ja V2G. Need kontseptsioonid on eriti asjakohased laadimisel kodudes, büroodes ja parklates, kus autosid pargitakse sageli mitmeks tunniks ning seega saab võrgukäitajale teenuseid osutada. Hoonete energiatõhususe direktiivi kohasesse laadimistaristusse investeerimisel tuleks nõuetekohaselt võtta arvesse olemasolevaid ja tulevase nutilaadimise ja V2G standardeid (nt ISO 15118) ning investeringud tuleks siduda täielikult toimivate arukate arvestite süsteemidega.

Vt käesoleva dokumendi punkt 3.4.3.

- 14) Liikmesriike ergutatakse selgitama hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8, sealhulgas artikli 8 lõike 3 elektritransporti käsitlevate sätete alusel kasutusele võetavate laadimispunktide tehnilisi kirjeldusi ja muid nõudeid. Kui mõelda läbi minimaalse laadimisvõimsuse, juhtmetaristu, tuleohutuse, piiratud liikuvusega, sealhulgas puuetega inimestele juurdepääsetavuse ning nutilaadimisega seotud näitajad, võib see aidata tagada tulemuslikku rakendamist ja toetada elektrisõidukite hoogsamat kasutuselevõttu.

Vt käesoleva dokumendi punkt 3.4.3.

- 15) Elektritransporditaristu kasutuselevõttu ja sellest tulenevalt ka elektrisõidukite hoogsamat kasutamist võivad pidurdada õiguslikud takistused ja turutõrked. Nende probleemide lahendamiseks võib olla vaja õigusnormide lihtsustamist, pikaajalist kavandamist ning rahalisi stiimuleid. Laadimispunktide kasutuselevõttu lihtsustamiseks (hoonete energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõige 7) ergutatakse liikmesriike tagama õigust laadida, et lahendada huvide lahknemise ja haldusraskuste probleem, eelkõige mitmepereelamute puhul. Lisaks julgustatakse liikmesriike kaaluma poliitika- ja rahastamismeetmeid ka kui osa oma pikaajalistest renoveerimisstrateegiatest (hoonete energiatõhususe direktiivi artikkel 2a), mis võivad olulise rekonstrueerimise puhul toetada ja kiirendada elektritransporditaristu kasutuselevõttu olemasolevates hoonetes (artikli 8 lõiked 2 ja 5) ning artikli 8 lõikes 3 osutatud mitteeluhoonete puhul vastavust vähimnõuetele, võttes arvesse asjaolu, et aja jooksul muutub olukord vastavatel turgudel ning et järk-järgult saadakse teatavatest praegustest turutõrgetest võitu.

Vt käesoleva dokumendi punktid 3.4.3.3. ja 3.4.5.

6.3. Soovitused seoses primaarenergiategurite arvutamise läbipaistvusega

- 16) Primaarenergiategurid tuleks korrapäraselt läbi vaadata, et võtta arvesse aja jooksul toimuvaid muutusi riiklikus energiaallikate kogumis ja energiaturul ning ka aluseks olevates arvutusmeetodites.

Vt käesoleva dokumendi punktid 4.2 ja 4.3.2.

- 17) Liikmesriigid peaksid oma riiklike arvutusmeetodite väljatöötamisel alati püüdma leida energiatõhususe ja taastuvenergia meetmete parimat kombinatsiooni. Liikmesriigid peaksid alati tagama hoone välispiiride optimaalse energiatõhususe ning seega tuleks koos hoone välispiiridel ja selle tehnosüsteemides saavutatava optimaalse energiasäästuga kasutada taastuvenergia põhinevaid lahendusi.

Vt käesoleva dokumendi punktid 4.3.1, 4.3.3 ja 4.3.4.

- 18) Koostada võiks riikliku või piirkondliku tasandi tehnilised suunised selle kohta, kuidas parandada hoonete siseõhu kvaliteeti – vältida külmasildu, ebapiisavat isolatsiooni ning õhu planeerimata liikumisteid, mis võivad põhjustada pinnatemperatuuri langemist kastepunktist madalamale ja niiskumist.

Vt käesoleva dokumendi punkt 4.3.3.

6.4. Valdkondadevahelised soovitused

- 19) Nagu kõigi muude hoone energiatõhususe direktiivi sätete puhul, on käesolevas lisas arutatud sätete järgimise tagamine ja järelevalve määrava tähtsusega nende tulemuslikuks rakendamiseks. Liikmesriigid peaksid nende sätete ülevõtmisel pöörama erilist tähelepanu järgimise tagamise ja järelevalvemeetmetele, seejuures vajaduse korral ka erandite kontrollimisele ja järelevalvele. Asjakohasel juhul võivad liikmesriigid pidada kasulikuks rakendada juba olemasolevaid kavu (nt hoone tehnosüsteemide ülevaatuskavasid).

Vt käesoleva dokumendi punktid 2.3.1.4, 2.3.2.8, 2.3.3.3, 2.3.4, 3.3.2, 3.4.2 ja 5.

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET